

KISTOLMÁCS

KÖZSÉG

TELEPÜLÉSTERVÉHEZ

Készült:
2025.

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

KISTOLMÁCS KÖZSÉG

TELEPÜLÉSTERVE

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Megrendelő:

Kistolmács Község Önkormányzata

8868 Kistolmács, Fő út 51.

Képviseli: Birkás Zoltán polgármester

+36-93/543-190

kistolmacspolgarmester@gmail.com

www.kistolmacs.hu

Önkormányzati főépítész:

Simonyai Imre

okl. településmérnök

főépítési bizonyítvány száma: GY/15/623/2024.

ALÁÍRÓLAP

Tervezők:

Településrendezés

Fercsák Ágnes Erzsébet

okl. településmérnök

TT 20-0277

8945 Bak, Rózsa u. 33.

+36-30/217-6141

Zöldfelület és tájrendezés

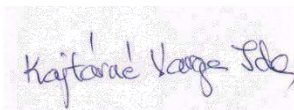
Bruckner Attila

okl. táj- és kertépítész mérnök

TK 19-0244

+36-20/983-2353

Közlekedés

Kajtárné Varga Ida

okl. építőmérnök

TKÖ 19-0320, 19-5232

8380 Hévíz, Park u. 30.

+36-30/993-4795

Vízi- és gáz közmű

Lőrincz Imre

gépészmérnök

TE, TV 18-0031

+36-20/355-0948

Energiaközmű

Baranyai Péter

okl. villamosmérnök

TE 19-0762

+36-30/444-8306

Hírközlés

Baranyai Péter

okl. villamosmérnök

TH 19-0762

+36-30/444-8306

Környezetvédelem

Petőházi Attila

okl. környezetmérnök

SZKV-1.1., 1.2., 1.3., 1.4. 20-0521

+36-30/325-9680

Régészet

Simmer Livia

régész

szakértői engedélyszám: 18-002

Munkaszám: 5/2023.

TARTALOM

1.	Bevezető.....	5
I.	Megalapozó vizsgálat	8
1.	Településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok	8
2.	Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések	12
3.	Területrendezési követelmények.....	16
3.1.	Zala Megye Szerkezeti Terve	17
3.2.	Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete	20
3.3.	Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete.....	22
3.4.	Erdők övezete	23
3.5.	Tájképvédelmi terület övezete	25
3.6.	Vízminőségvédelmi terület övezete	27
3.7.	Földtani veszélyforrás terület övezete	29
4.	Tervi előzmények, érvényes településfejlesztési döntések és azok érvényesülése.....	30
5.	A település demográfiai helyzete	33
6.	A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások.....	40
7.	A település gazdasága	41
8.	Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés	42
9.	Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat	43
9.1.	Településszerkezet.....	43
9.2.	Telekstruktúra, beépítés és az utcavonal-vezetés.....	44
10.	Az épített környezet és az építészeti örökség vizsgálata	47
10.1.	Épített környezet	47
10.2.	Építészeti örökség.....	51
11.	Környezetiállapot-jellemzők	52
11.1.	Domborzat	53
11.2.	Földtan, talaj.....	54
11.3.	Éghajlat, felszíni és felszín alatti vizek védelme.....	56
11.4.	Hulladékkezelés.....	59
11.5.	Levegőtisztaság-védelem	59
11.6.	Zaj – és rezgésterhelés	60
11.7.	Sugárzás védelem.....	61
11.8.	Vizuális környezetterhelés	62
11.9.	Árvízvédelem.....	62

11.10.	Klímvédelem, éghajlatváltozás	62
11.11.	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	63
12.	A táji és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra-hálózat 63	
12.1.	Természeti adottságok.....	63
12.2.	Tájhasználat, tájszerkezet.....	67
12.3.	Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek.....	72
12.4.	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	75
13.	Közlekedés.....	79
13.1.	A település tervezési paramétereinek meghatározása	82
13.2.	A térség közlekedési hálózatának vizsgálata, forgalomvizsgálat	82
14.	Közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás.....	89
14.1.	Vízellátás	89
14.2.	Szennyvízelvezetés	91
14.3.	Gázellátás	91
14.4.	Villamosenergia ellátás	91
14.5.	Hírközlés.....	94
14.6.	Csapadékvíz elvezetés	95
15.	Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők	96
16.	Vizsgálati térképek	99

1. Bevezető

Kistolmács Község Önkormányzata a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. r.) előírásainak megfelelő településterv elkészítésével összefüggő tervezői és szakértői feladat elvégzése érdekében pályázatot nyújtott be a Lechner Tudásközponthoz az új típusú településterv elkészítésének támogatása érdekében.

A támogatás megítélését követően az önkormányzat ajánlattételi felhívást bocsátott ki, melyet követően, a három tervezőtől érkezett ajánlat alapján kiválasztotta a tervezőt és megalkotta a Korm. r. 59. § (2) bekezdése szerinti döntését.

Kivonat: Kistolmács Község Önkormányzata Képviselő-testületének **2025. április 16-án 16.00 órakor** tartott soros **nyilvános** üléséről.

Tárgy: Településterv elkészítéséhez döntések meghozatala- egyeztetési eljárás

19/2025.(IV.16.) önkormányzati határozat:

Kistolmács Község Önkormányzata Képviselő-testülete dönt arról, hogy

1. településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet alapján elkészíti Kistolmács település településtervét.
2. Kistolmács Község Önkormányzata Képviselő-testülete új beépítésre szánt területet és kiemelt fejlesztési területet nem jelöl ki.
3. Kistolmács Község Önkormányzata Képviselő-testülete elfogadja Simonyai Imre települési főépítész által a településterv megalapozó vizsgálata és alátámasztó javaslata tartalmi követelményeire megállapított feljegyzést.

Kistolmács Község Önkormányzata Képviselő-testülete felhatalmazza a polgármestert a településterv egyeztetési és elfogadási eljárásának lefolytatására, a folyamat során keletkező dokumentumok aláírására, továbbá a szükséges nyilatkozatok és intézkedések megtételére.

Határidő: folyamatos

Felelős: Birkás Zoltán polgármester

Operatív végrehajtásért felelős: Simonyai Imre főépítész

kmf.

Dr. Hámori Nóra s.k.
jegyző

Birkás Zoltán s.k.
polgármester

Kivonat hitelül:

A településterv megalapozó vizsgálatának tartalmi követelményét a község önkormányzati főépítésze a Korm. r. 7. § (7) bekezdésének megfelelően írásban meghatározta, amit a Képviselő-testület 19/2025. (IV. 16.) sz. határozatában jóváhagyott.

KISTOLMÁCS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

8868 Kistolmács, Fő u. 51.

Tel.: 93/543-190, E-mail: igazgatas@letenye.hu

Hivatali Kapu: KISTOLMACS KRID: 239905339

FŐÉPÍTÉSZI FELJEGYZÉS

Tisztelt Képviselő-testület!

Kistolmács Község Önkormányzata a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet szerinti új településterv elkészítéséről döntött.

A Korm. rendelet 7. § (7) bekezdése előírja, hogy a településterv megalapozó vizsgálatának és alátámasztó javaslatának tartalmi követelményeit a települési főépítész írásban határozza meg, amit a Képviselő-testület a Korm. rendelet 59. § (2) bekezdése alapján a településterv készítését tartalmazó döntésében el kell fogadnia.

Kérem, hogy az alábbi tartalmi követelményeket elfogadni szíveskedjenek.

A településterv készítése során az alábbi tartalmat szükséges a településterv készítőjének kidolgoznia:

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

a Korm. rendelet 1. melléklete alapján:

1. Településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok
2. Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések
3. Területrendezési követelmények
4. Tervi előzmények, érvényes településfejlesztési döntések és azok érvényesülése
5. A település demográfiai helyzete
6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások
7. A település gazdasága
8. Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés
9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat
10. Az épített környezet és az építészeti örökség vizsgálata
11. Környezetiállapot-jellemzők
12. A táji és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra-hálózat
13. Közlekedés
14. Közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás
15. Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők

KISTOLMÁCS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

8868 Kistolmács, Fő u. 51.

Tel.: 93/543-190, E-mail: igazgatas@letenye.hu

Hivatali Kapu: KISTOLMACS KRID: 239905339

ALÁTÁMASZTÓ JAVASLAT

a Korm. rendelet 2. melléklete alapján:

1. Fejlesztési és rendezési javaslat összefoglalója (a fejlesztésben javasolt változások, a rendezést érintő módosítások bemutatása, összefüggéseik feltárása, szakági javaslatok összefoglalása)
2. Településrendezési javaslat
3. A módosítással érintett területek bemutatása
4. Javaslat az épített környezet fejlesztésére és az építészeti örökség megőrzésére
5. Tájrendezési és zöldinfrastruktúra-fejlesztési javaslat, csapadékvíz-gazdálkodás
6. Közművesítés, elektronikus hírközlési javaslat, közlekedési javaslat amennyiben a településen a tervezett fejlesztések indokolttá teszik
7. Védelmi és korlátozó elemek
8. A területrendezési követelményekkel való összhang igazolása
9. A módosítással érintett területekre a biológiai aktivitásérték számítása és eredménye
10. Települési környezeti értékelés

Letenye, 2025. április 14.

Simonyai Imre
főépítész

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

A megalapozó vizsgálat a tervezés szempontjából releváns terület tekintetében meghatározza, és vizsgálati térképen ábrázolja legalább

- a) az egyes általános használat szerinti területeket és településrészeket, infrastruktúra-elemeket,
- b) a fejlesztést és rendezést befolyásoló értéket, problémát, védelmet, illetve korlátozást meghatározó elemeket (probléma- és értéktérkép),
- c) az intézkedést, beavatkozást igénylő területek lehatárolását.

1. Településhálózati összefüggések, térségi és települési kapcsolatok

Kistolmács község Zala vármegyében, a Letenyei járásban, a Zalai-dombságban, az Egerszeg-Letenyei-dombság területén fekvő település. Nagykanizsától nyugatra, Letenyétől 7 kilométerre északra kerül el, a Béci-patak völgyében; minden oldalról erdők határolják. Központján a Letenye-Bázakerettye között húzódó 7540-es út halad végig, közigazgatási területét egy rövid szakaszon a Borsfa-Lenti közti 7537-es út is érinti.

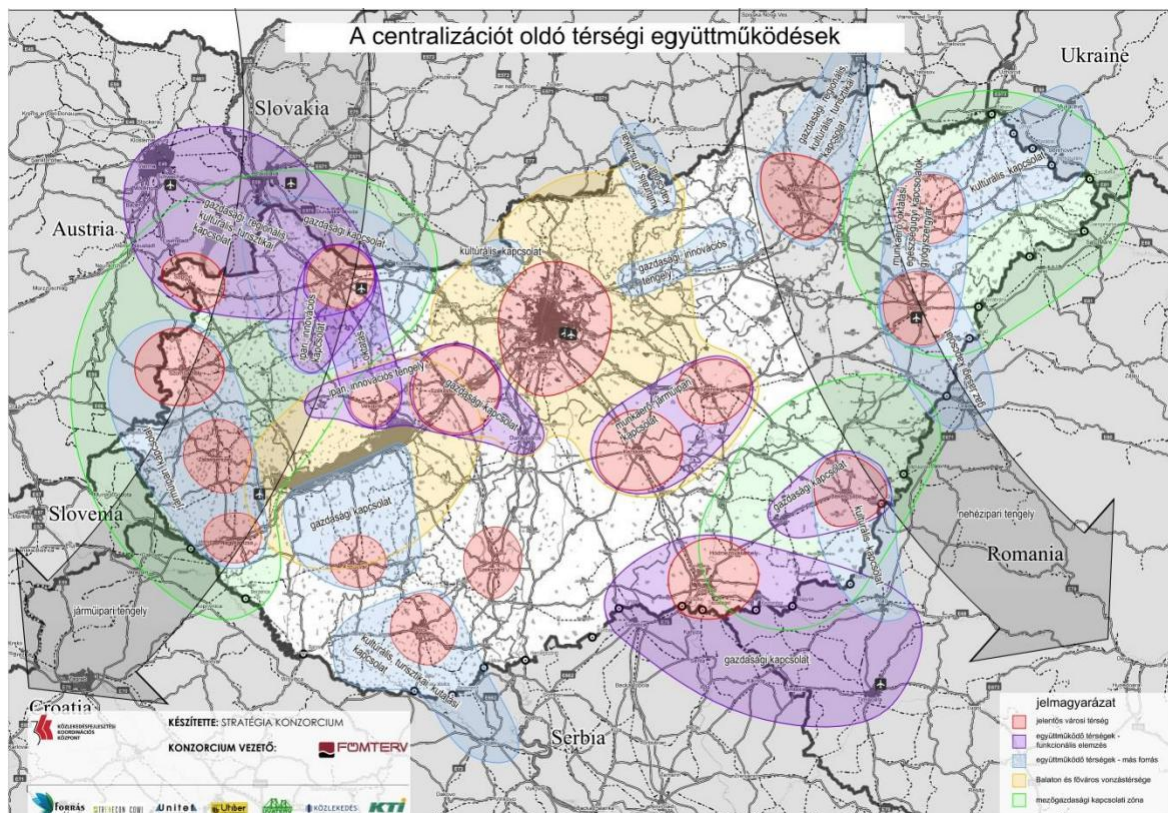
Népessége 2023. jan. 1-én: 163 fő, Népsűrűsége: 14,43 fő/km², területe: 12,2 km². (forrás: Wikipedia)

Szomszédos települések: Bázakerettye, Borsfa, Becsehely, Zajk, Kiscsehi

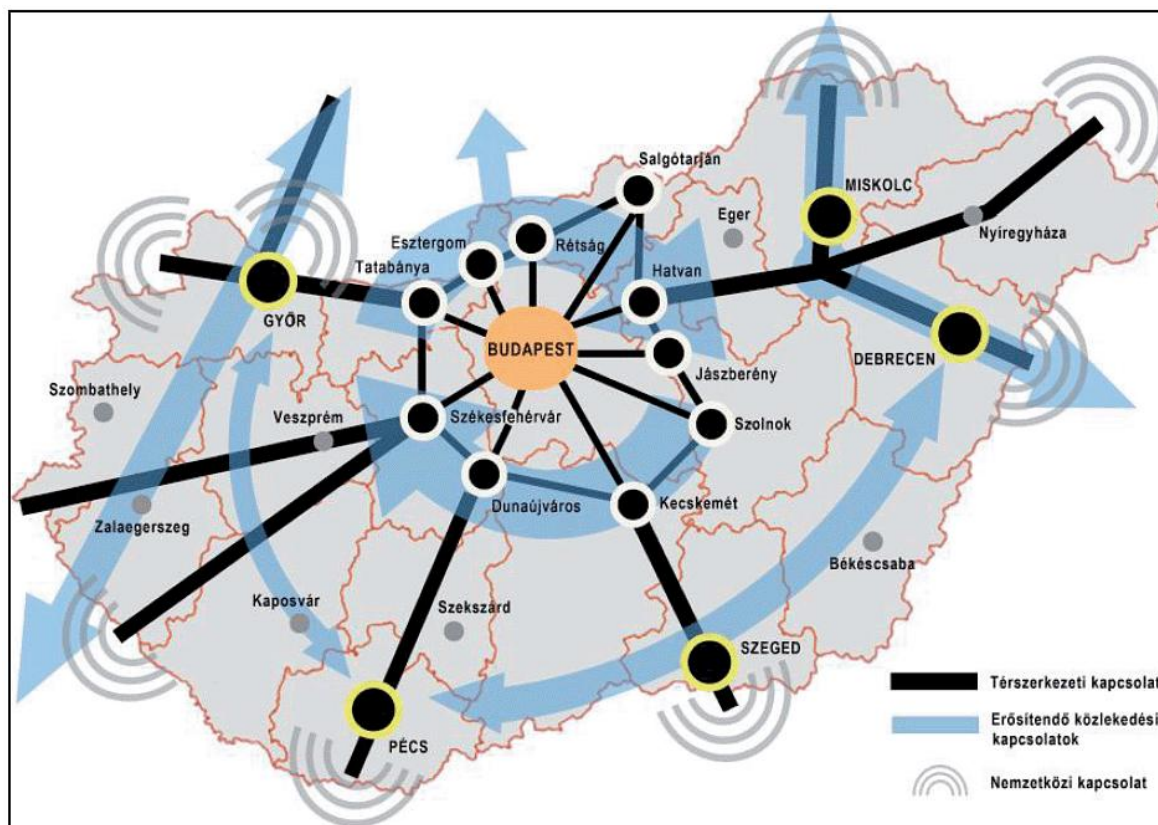

Kistolmács község földrajzi helyzete Magyarország területén (forrás: Wikipedia)

lehetőséget biztosít Lentibe és Csömödérbe, ahonnan vasúti hálózat is igénybe vehető. A vasúti közlekedés elérhető Nagykanizsa-i és Murakeresztúr-i vasútállomásokon is.

Forrás: Nemzeti Közlekedési infrastruktúra-fejlesztési stratégia, 2014.

Stratégiai kapcsolatok szerkezete (forrás: OTFK)

[illegible]

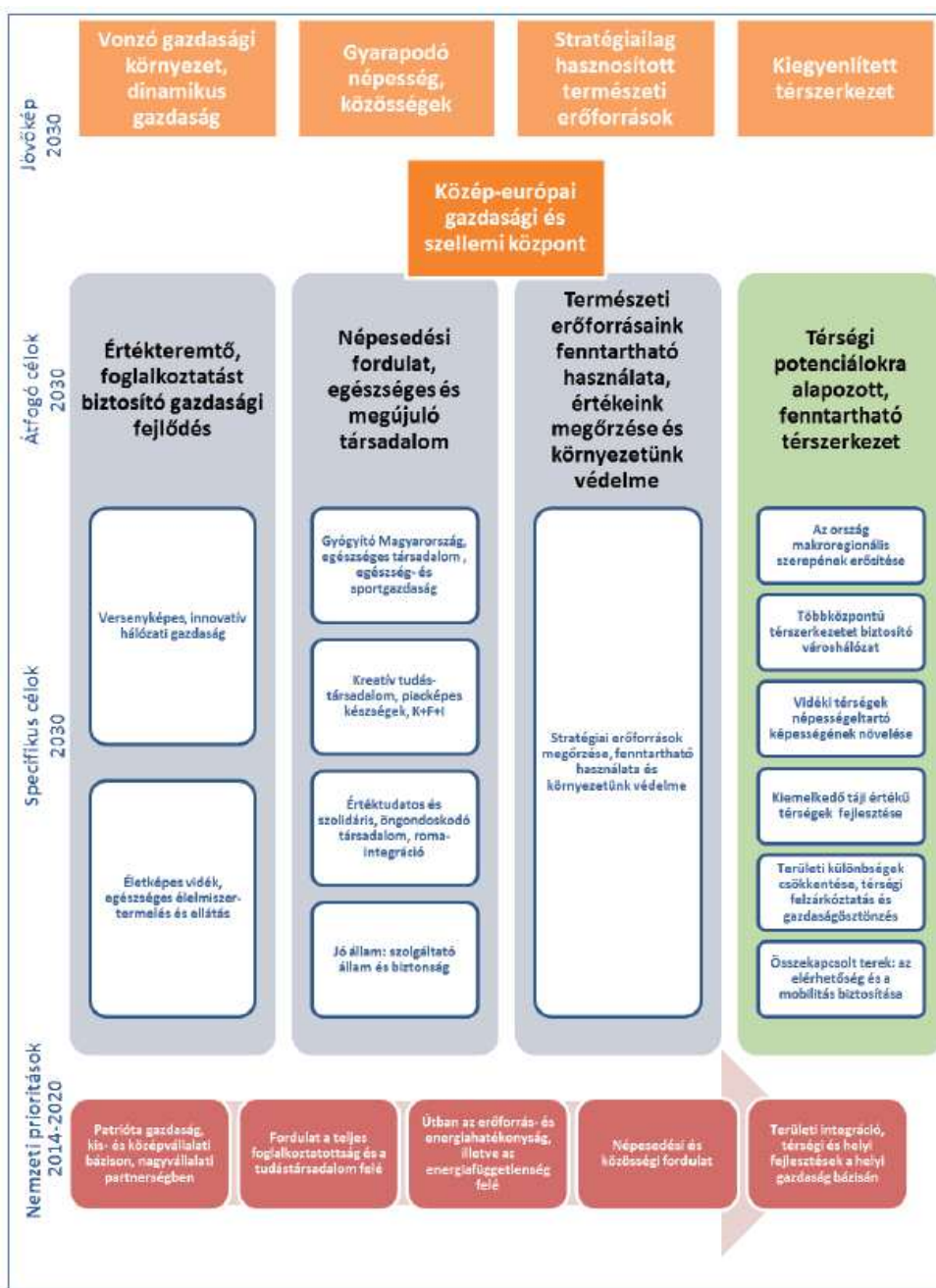
Oldal 11

2. Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések

2.1. Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról

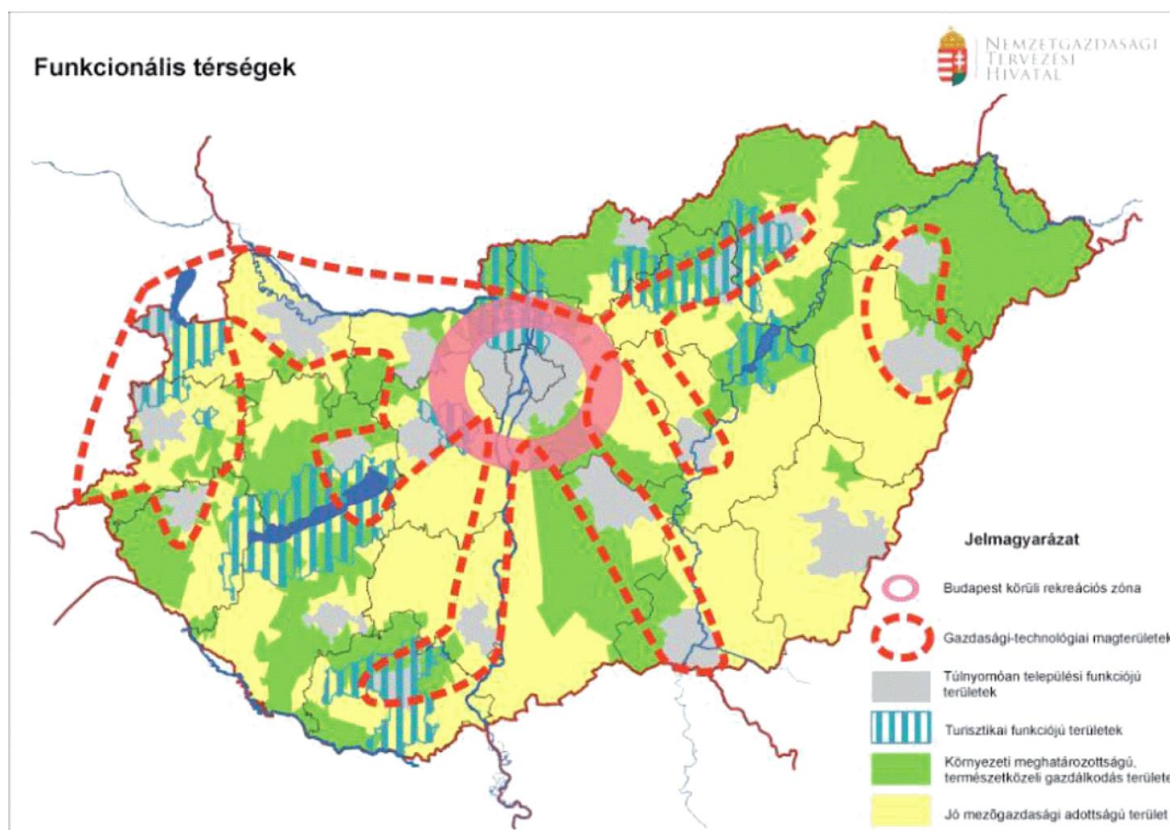
Nemzeti jövőkép

Magyarország 2030-ban **Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz**, lakosságának **biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal**, azzal összefüggésben **gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.**

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió célrendszere

A térszerkezeti jövőképünket összesítve kirajzolhatók azok a **funkcionális térségek**, melyek arculatában meghatározó – vagy a jövőben szándékoltan azzá válik – egy-egy nemzeti szinten is jelentős gazdasági, társadalmi vagy környezeti feladat ellátása. Az adott térség **elsősorban e feladatellátással kapcsolódik a nemzeti szintű társadalmi és területi munkamegosztásba**. A funkciók kívánt térségi és településhálózati szintű kiosztását szemlélteti az alábbi térkép. Ezek nem kizárólagos és semmiképpen nem szabályozási jellegű térségek. A „túlnyomóan települési funkciójú területek” például csak az országos léptékben is jelentős városias és ahhoz kapcsolódó agglomerációs területeket képviselik. A természetközeli gazdálkodás sem korlátozódhat a környezeti meghatározottságú gazdálkodás tereire, de ott kiemelt fontosságú.

Zala Megye

FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

- A megyeszékhely bekapcsolása a nemzetközi gyorsforgalmi úthálózatba, a Közép-európai Közlekedési Folyosó elemeinek kiépítésével (M9 gyorsforgalmi út, 17-es sz. vasúti vonal) Zala megye a Baltikum és az Adria közötti kereskedelmi-logisztikai tranzittérséggé fejlődhet.
- A helyzeti energiájukat kihasználó térségek gazdasági specializációja:
 - Zalaegerszeg térsége termelő típusú elektronikai-, gépipari- és mechatronikai gazdasági központtá fejlődik (Harmadik Járműipari és Mechatronikai Centrum).
 - A szlovén–horvát–magyar hármashatárnál Nagykanizsa–Letenye térsége nemzetközi jelentőségű logisztikai központtá válik.
 - Keszthely–Hévíz térségében jelentős potenciál van a gyógyvízkészletre alapozott egészségiparban és a Balatonhoz köthető idegenforgalmi szolgáltatás területén.
 - Lenti térségében a gyógy- és gasztroturizmus kiemelt szerepe jellemző.
- Fontos feladat az aprófalvas, perifériális térségek felzárkóztatása (Zalaszentgrót), a vidéki életminőség javítása, a mezőgazdasági termelés és integráció feltételeinek javítása, a vidéki önálló gazdálkodás, a helyi piacok, az élelmiszer helyi feldolgozása és a falusi turizmus támogatása.

- Törekedni kell az egyetemi potenciál fejlesztésére a műszaki-, logisztikai- és agrár felsőoktatás területén, valamint az önálló egyetemi kutató-, fejlesztő-, innovációs- és tudásközpont kialakítására a megyében.
- Kiemelt cél a megújuló energiaforrások szélesebb körben történő fenntartható hasznosítása.

2.2. Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója 2020-2027

Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója a 2020-2027. évekre vonatkozóan elfogadásra került. (A dokumentumot a HÉTFA Elemző Központ – Város- és Területfejlesztési Iroda készítette.)

A Konceptió az alábbi célrendszert állapította meg:

ZALA MEGYE FEJLESZTÉSI ELVEI

A célrendszer a Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója - Helyzetelemzés 2020 című dokumentum „Helyzetértékelés” fejezetének figyelembevételével készült, mely fejezet tartalmazza a megye lehetséges fejlesztési irányainak bemutatását, és ezek alapján a lehetséges cselekvési területek azonosítását, valamint a megye speciális, területi meghatározottságú problémáinak és lehetőségeinek meghatározását. Az itt vázolt fejlesztési irányok címszavakban:

- *Feldolgozóipari működőtőke-beruházások ösztönzése.*
 - o Magasan képzett munkaerő megtartása, a megyébe csábítása.*
- *Gazdasági környezet fejlesztése.*
 - o Mikro- és kisvállalkozások fejlődési lehetőségeit erősítő gazdasági környezet kialakítása.*
 - o Közép- és nagyvállalkozások megerősítése, foglalkoztatási igényeknek megfelelő munkaerő-kínálat megteremtése.*
 - o Nemzetközi gazdasági kapcsolatok erősítése, együttműködések kialakítása.*
 - o Logisztikai fejlesztések infrastrukturális és szolgáltatási feltételeinek javítása a Nagykanizsa, Letenye határtérségben, illetve Zalaegerszegen.*
- *K+F+I kapacitás fejlesztése.*
 - o A felsőoktatási intézmények és a gazdaság szereplői közötti kapcsolatok fejlesztése.*
 - o Innovációs tevékenységek fejlesztése.*
 - o Egyetemi kutatóhálózatokba való bekapcsolódás elősegítése.*
 - o Külföldi felsőoktatási és kutatás-fejlesztési intézményekkel közös kapcsolatok kialakítása/fenntartása.*
 - o Felsőfokú végzettséggel rendelkezők elvándorlásának mérséklése.*
 - o Az agrárgazdaság és vidékfejlesztés területén a meglevő kutatási kapacitás jobb hasznosítása, agrárkutatási tevékenység bővítése.*
- *A térség közúti elérhetőségének javítása.*
 - o M76-os főút Zalaegerszegig tartó kivitelezése*
 - o A megyeszékhely további gyorsforgalmi összekötése Nagykanizsával, Szombathellyel, Körmenddel.*
 - o A járásközpontok közösségi közlekedési kapcsolatainak javítása.*
 - o Az útburkolat minőségének általános javítása.*
- *A sármelléki repülőtér működtetésének és fejlesztésének hosszú távú biztosítása.*
- *A turisztikai szolgáltatások színvonalának emelése, turisztikai kínálat és vonzerő bővítése.*
- *Az egészségügyi közszolgáltatások fejlesztése.*

- *Népességsökkenés negatív tendenciájának mérséklését célzó fejlesztések megvalósítása. Különösen:*

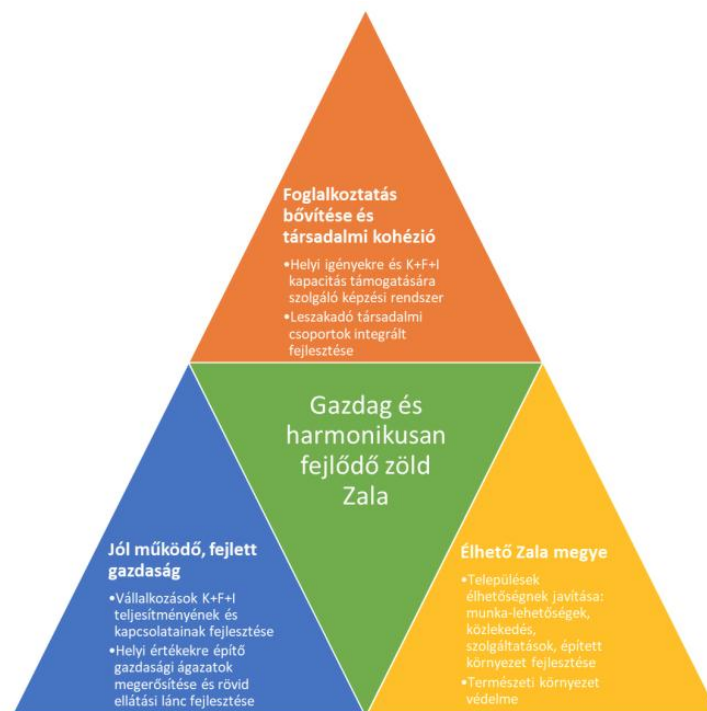
- o *A településhálózat integrált – vállalkozásfejlesztési, életminőségbeli és környezetvédelmi tevékenységeket összefüggéseiben is kezelő – fejlesztése.*
- o *A kistelepüléseken a települési funkciók és humán szolgáltató rendszerek fejlesztése.*
- o *A járásközpontok közösségi közlekedési kapcsolatainak javítása.*
- o *Kistelepülések közúti elérhetőségének fejlesztése.*
- o *Rövid ellátási láncok megerősítése, támaszkodva a településeken már kiépült termelőkapacitásokra.*
- o *Szociális háló fejlesztése a kisebb településeken.*

- *Természeti környezet védelme.*

- o *A megye érzékeny felszíni vizeinek, ivóvízbázisának védelme, az ivóvíz minőségének javítása. o A talajszennyezés mérséklése, a csatornázott települések körének bővítése.*
- o *Illegális szeméttlerakás/dögkutak felszámolása.*
- o *A lakosság és a vállalkozások környezettudatosságának erősítése, a természeti erőforrások és értékek védelme.*
- o *Az erdőterületek védelme, az erdők látogatottságának növelése a természeti értékek megőrzése mellett.*

- *Megújuló energia-előállítási potenciál jobb hasznosítása, elsősorban a napenergia, és termálvíz hasznosítása mellett.*

A 2021-2027-es időszakra, az átfogó célokhoz illeszkedően új stratégiai ágazati és területi célokat, prioritásokat és horizontális célokat határozott meg Zala megye, melyeket az alábbi ábra szemléltet:

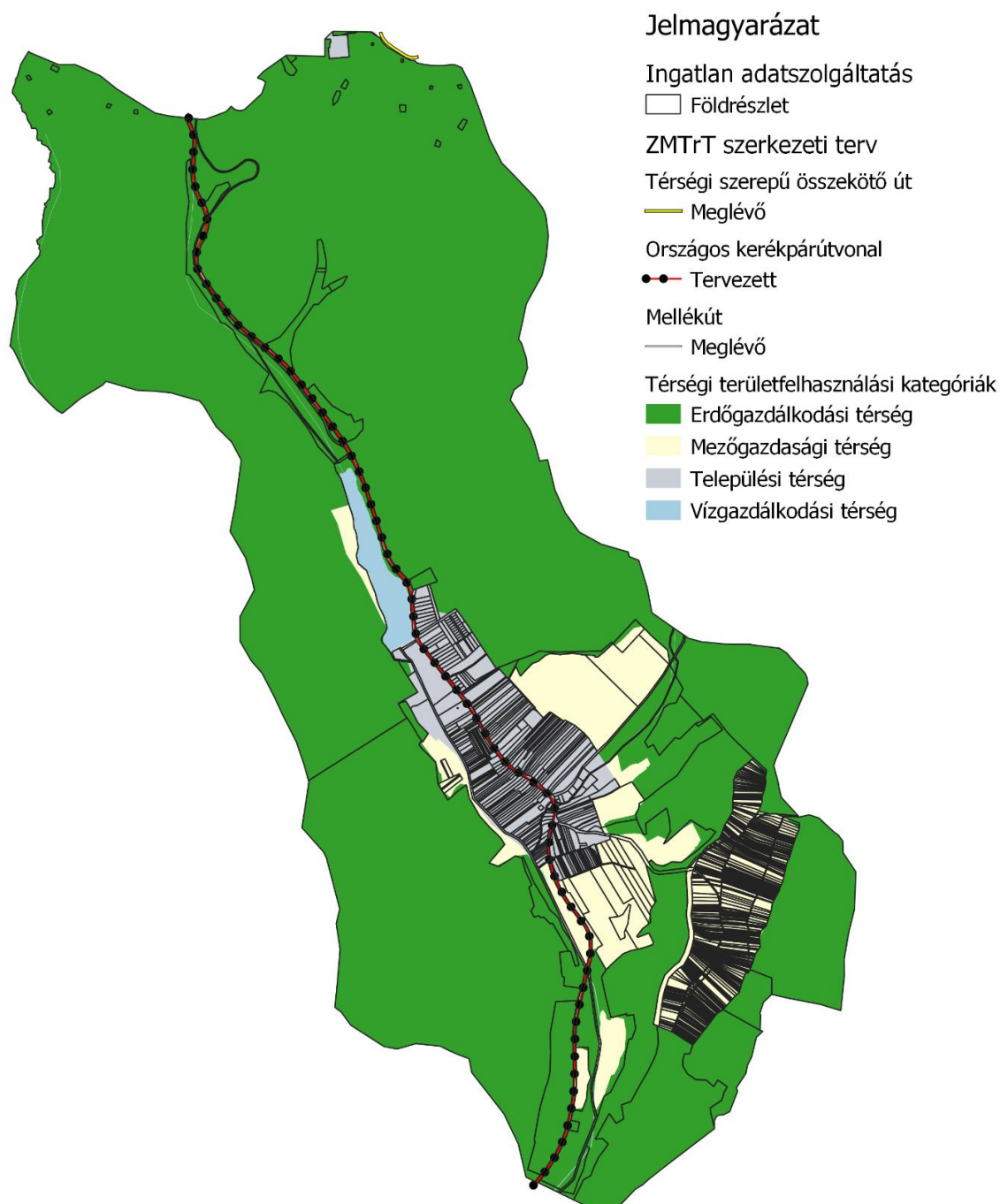
3. Területrendezési követelmények

A Zala Megye Területrendezési Tervének felülvizsgálata a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. évi törvénnyel (a továbbiakban: MaTrT), továbbá a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelettel (a továbbiakban: MvM rendelet) összhangban 2019. évben megtörtént. A Zala megye területrendezési szabályzatáról, térségi Szerkezeti Tervéről és övezeteiről szóló Zala Megyei Közgyűlés 8/2019. (IX. 27.) rendelete (a továbbiakban: ZMTrT) feldolgozta és pontosította az országos övezeteket, ezért a megyei területrendezési terv figyelembevétele szükséges a településterv készítése során.

Kistolmács közigazgatási területére az alábbiak szerint fednek a területrendezési tervek által megállapított térségi területfelhasználások, valamint az országos és megyei övezetek:

Térség, övezet megnevezése	Érintettsége
erdőgazdálkodási térség	+
mezőgazdasági térség	+
vízgazdálkodási térség	+
települési térség	+
legalább 5 ha nagyságú sajátos területfelhasználású térség	-
ökológiai hálózat magterületének övezete	-
ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete	+
ökológiai hálózat puffterületének övezete	-
kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete	+
jó termőhelyi adottságú szántók övezete	-
erdők övezete	+
erdőtelepítésre javasolt terület övezete	-
tájképvédelmi terület övezete	+
világörökségi és világörökségi várományos területek övezete	-
vízminőség-védelmi terület övezete	+
nagyvízi meder övezete	-
VTT-tározók övezete	-
honvédelmi és katonai célú terület övezete	-
ásványi nyersanyagvagyon övezete	-
rendszeresen belvízjárta terület övezete	-
tanyás területek övezete	-
földtani veszélyforrás terület övezete	+
egyedileg meghatározott megyei övezet:	
• gazdaságfejlesztési és innovációs övezet	-
• kiemelt turisztikai övezet	-

3.1. Zala Megye Szerkezeti Terve

Kistolmács közigazgatási területe erdőgazdálkodási, mezőgazdasági, települési és vízgazdálkodási térségbe tartozik. Szerkezetalkotó elemek a 7540 j. országos mellékút, valamint a Béci- és Kistolmácsi-patak, valamint a Kistolmácsi tó. Tervezett műszaki infrastruktúra elemként a 9.A jelű országos kerékpárutat ábrázolja.

MaTrT vonatkozó előírásai:

11. § A kiemelt térségi, illetve vármegyei területfelhasználási kategóriák területén belül a településrendezési tervben, a 90. § (2) bekezdése figyelembevételével

a) az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület övezetét a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell, meglévő és tervezett erdő övezetként differenciáltan lehatárolni;

- b) a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át a mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és vegyes terület építési övezet nem jelölhető ki;
- c) a vízgazdálkodási térség területét - e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével - vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, zöldterület, továbbá különleges beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;
- d) a települési térség területén bármely építési övezet, övezet kijelölhető;

90. § (2) A vármegyei területrendezési terv hatálya alá tartozó településrendezési terv tekintetében az olyan beépítésre szánt területet, amelyet a jogszerűen elfogadott településrendezési terv e törvény kihirdetése előtt már beépítésre szánt területnek nyilvánított, továbbra is ilyen területnek kell tekinteni, kivéve, ha ez a terület a 2. melléklet szerinti Ország Szerkezeti Tervében a 4/1–4/11. melléklet szerinti országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok vagy egyedi építmények területére esik.

(2a) A (2) bekezdés szerinti beépítésre szánt területek figyelembevételével kell a településrendezési terv készítése során a térségi területi mérleget rögzíteni.

2. § (1) Új beépítésre szánt terület a település közigazgatási határához 250 méternél közelebb nem jelölhető ki.

(2) Ha az új beépítésre szánt terület kijelölése zöldterület vagy erdőterület átsorolásával jár, csereterületként a megszűnő zöldterület vagy erdőterület kiterjedésével megegyező kiterjedésű zöldterületet vagy erdőterületet kell kijelölni, továbbá az új beépítésre szánt területnövekmény legkevesebb 25%-ának megfelelő kiterjedésű további új zöldterületet vagy erdőterületet is ki kell jelölni. Csereterületként nem vonhatók be védett természeti területek, Natura 2000 területek és természetközeli területek.

(3) A zöldterületen és az erdőterületen kívüli egyéb beépítésre nem szánt – jellemzően mezőgazdasági – területet csak abban az esetben lehet újonnan beépítésre szánt területbe sorolni, ha

- a) az új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a korábban beépítésre szánt területként kijelölt, de még be nem épített területet csereterületként a településrendezési terv zöldterület, erdőterület, mezőgazdasági terület, vízgazdálkodási terület vagy természetközeli terület övezetbe sorolja vissza azzal, hogy a visszasorolt terület nagysága eléri vagy meghaladja az újonnan kijelölt terület kiterjedését, vagy
- b) az a) pont szerinti csereterület nem áll rendelkezésre, de a településrendezési tervben az új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a területnövekmény legkevesebb 25%-ának megfelelő kiterjedésű, új zöldterületet vagy erdőterületet is egyidejűleg kijelölnek azzal, hogy gazdasági terület övezet kijelölése esetén ez a szabály nem alkalmazható.

(4) A (2) és (3) bekezdés szerinti, az új beépítésre szánt területtel egyidejűleg kijelölésre kerülő zöldterületnek a települési önkormányzat tulajdonában kell állnia, vagy a települési önkormányzati tulajdonba adásról az önkormányzat képviselő-testületének településrendezési szerződést kell kötnie azzal, hogy a településrendezési szerződésnek a településrendezési terv elfogadásával egy időben kell hatályba lépnie.

15. § (2) A településrendezési tervben

- a) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek helyét a kiemelt térségi, illetve vármegyei területrendezési tervekben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni,
- b) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonala a településrendezési terv egyeztetési eljárásában részt vevő, az egyeztetés tárgyát képező infrastruktúra elem vonatkozásában az adott egyeztetési szakterületet képviselő államigazgatási szerv hozzájárulása, és az egyéb érintett szakterületet képviselő államigazgatási szerv egyetértése esetén térhet el a kiemelt térségi, illetve vármegyei területrendezési tervek szerkezeti tervében megállapított nyomvonálváltozattól, azok térbeli rendjétől és a térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolásától.

(3) Az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos vármegyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét.

17. § (3) A 4/5. és 4/7–4/9. mellékekben szereplő országos műszaki infrastruktúra-hálózatok elemeit és az egyedi építményeket az ott felsorolt, a térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét – térség esetén a megjelölt település közigazgatási területét vagy annak 25 km-es körzetét – érintve, az országos, a kiemelt térségi és vármegyei szerkezeti terv, valamint a településrendezési terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani.

A községet érinti:

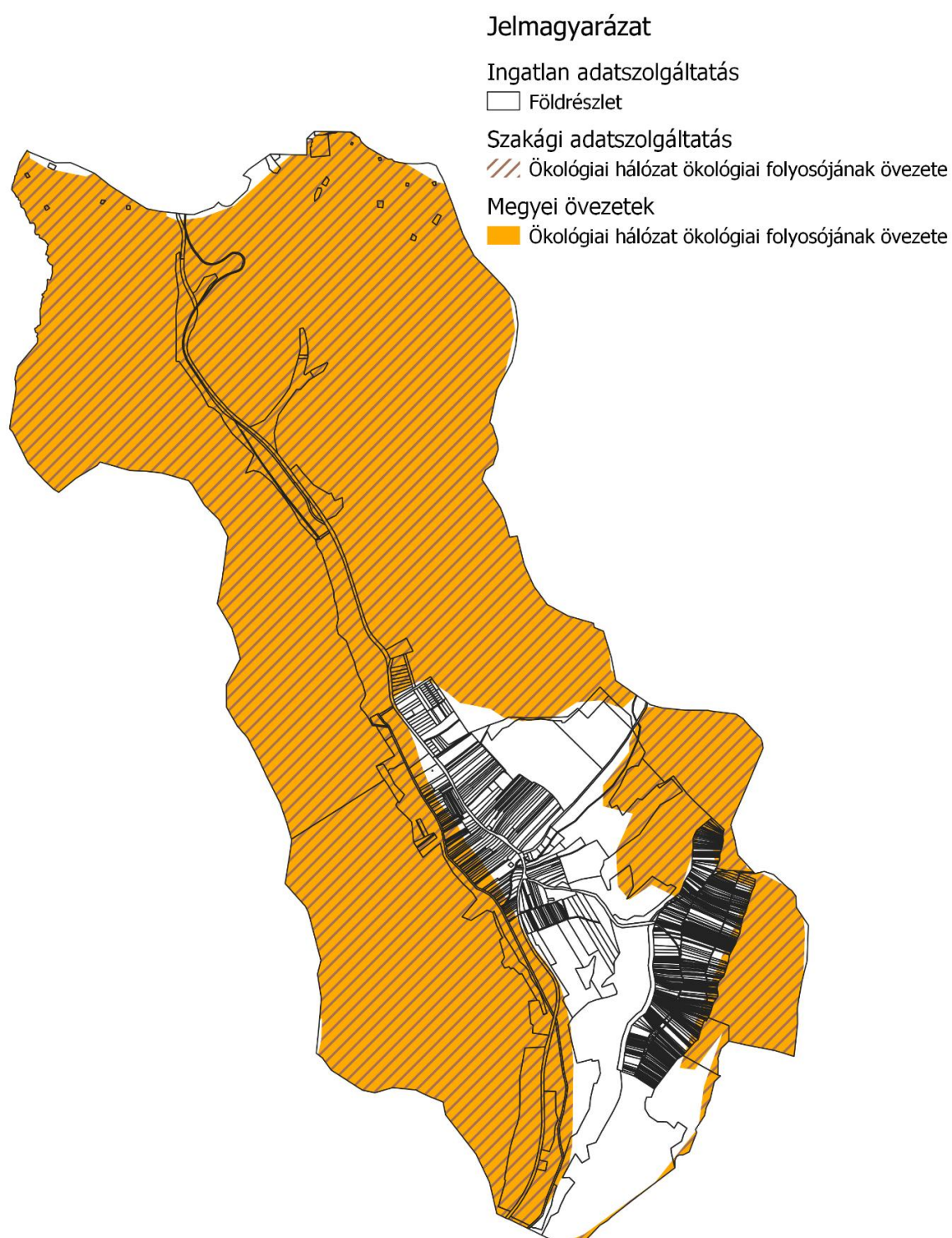
4/5. melléklet a 2018. évi CXXXIX. törvényhez

Országos kerékpárút-törzshálózat elemei

(A település e mellékletben a település közigazgatási területét és annak 25 kilométeres környezetét jelenti)

9.A: Kölked – Sátorhely – Majs – Lippó – Kislippó – Magyarbóly – Villány – Villánykövesd – Palkonya – Újpetre – Vokány – Nagytótfalu – Kisharsány – Siklós – Matty – Kísszentmárton – Vejti – Piskó – Zaláta – Drávasztára – Felsőszentmárton – Szentborbás – Tótújfalu – Potony – Drávagárdony – Drávatamási – Barcs – Péterhida – Babócsa – Bolhó – Heresznye – Vízvár – Somogyudvarhely – Berzence – Gyékényes – Zákány – Órtilos – Murakeresztúr – Molnári – Letenye – Bázakerettye – Tormafölde – Szécsisziget – Lenti – Rédics – Resznek – Nemesnép – Szentgyörgyvölgy – Velemér – Magyarszombatfa – Bajánsenye – Óriszentpéter – Szalafő – Apátistvánfalva – Magyarlak – Rábagyarmat – Rátót – Csákánydoroszló – Pinkamindszent – Szentpéterfa – Pornóapáti – Felsőcsatár – Narda – Bucsú – Bozsok – Velem – Kőszeg – Horvátzsidány – Csepreg – Szakony – Zsira – Sopronhorpács – Egyházasköves – Lövő – Röjtökmuzsaj – Nagylózs – Fertőhomok – Fertőd – Sarród – Jánossomorja – Várbalog – Hegyeshalom – (Ausztria)

3.2. Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete

Az övezet szinte teljesen lefedi Kistolmács külterületét.

MaTrT vonatkozó előírásai:

26. § (1) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében csak olyan vármegyei területfelhasználási kategória és vármegyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.

(2) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha

a) a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja, továbbá

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

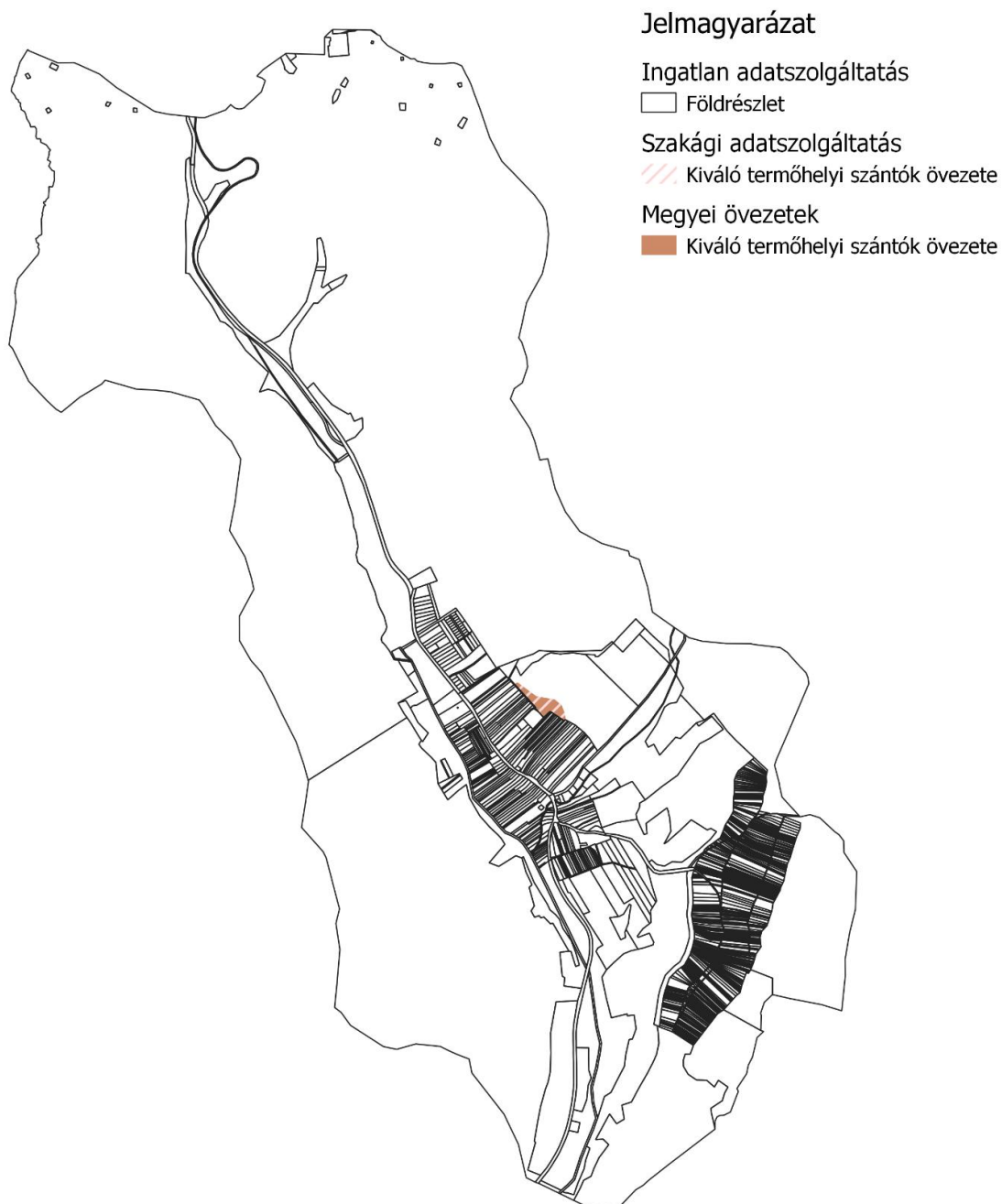
(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

(4) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.

(5) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.

(6) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető, épületen elhelyezve.

3.3. Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete

Kistolmács területén egy kis foltban jelenik meg az övezet a belterület észak-keleti határa mentén.

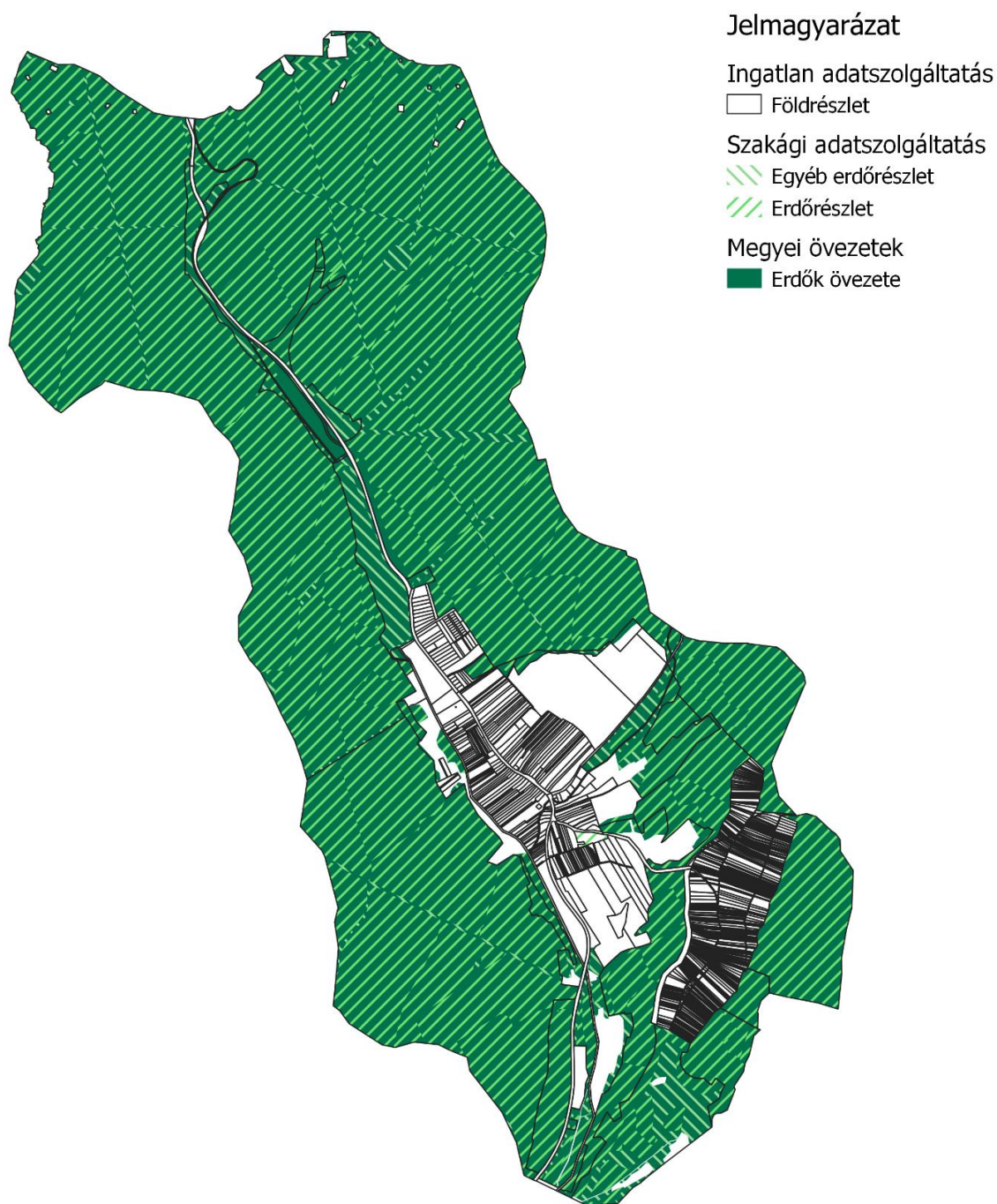
MaTrT vonatkozó előírásai:

28. § (1) Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új beépítésre szánt terület – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.

(2) A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

(3) A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető, épületen elhelyezve.

3.4. Erdők övezete

Az erdők övezete az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőket tartalmazza. Kistolmács külterületének szinte egésze erdővel borított, ami az erdők övezetébe tartozik.

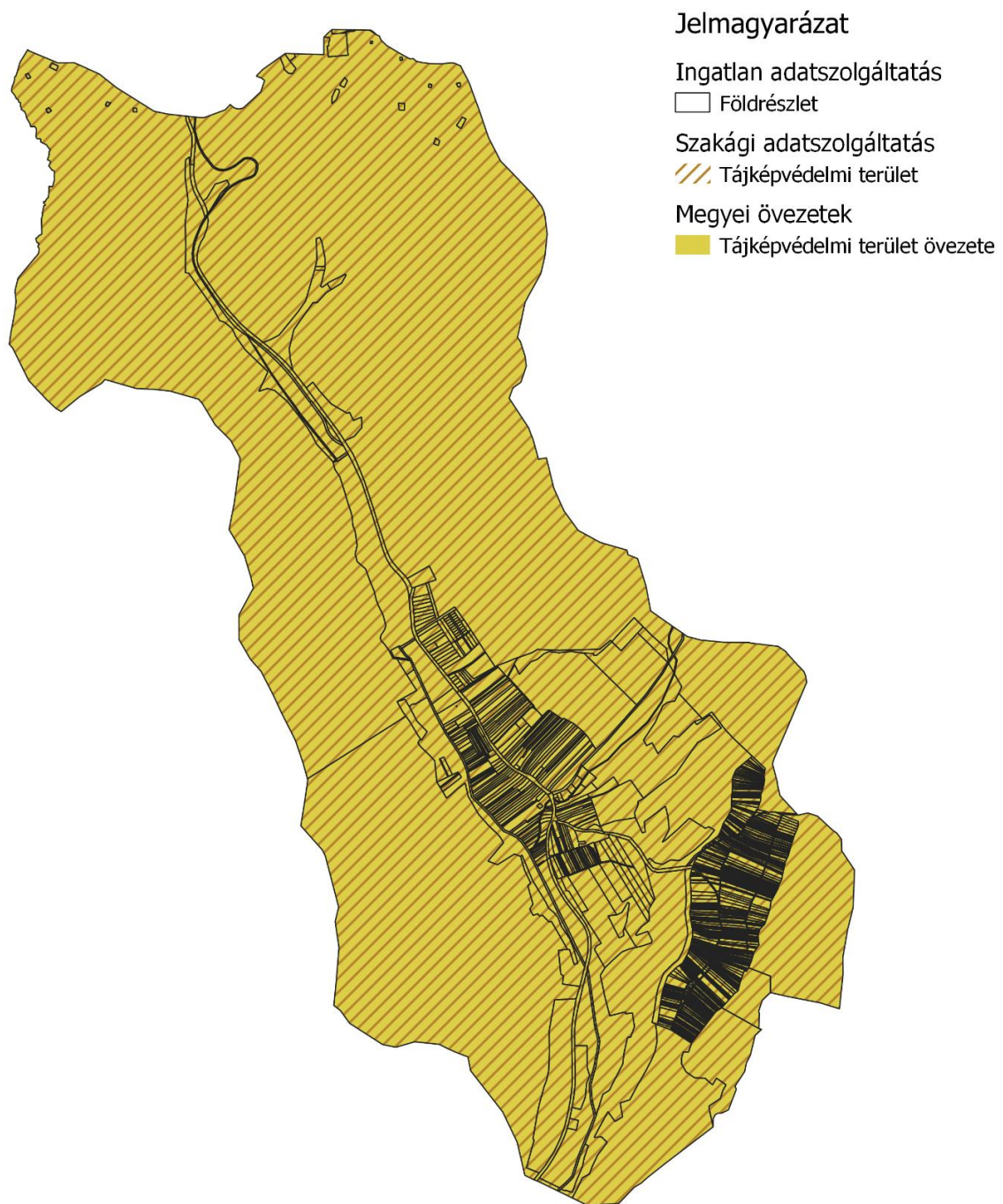
MaTrT vonatkozó előírásai:

29. § Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési tervében legalább 95%-ban erdőterület övezetbe kell sorolnia. Az e törvény hatálybalépését megelőzően kijelölt beépítésre szánt területek, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott területek, továbbá az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve által kijelölt települési térség területein lévő erdők övezetének területét a számításnál figyelmen kívül kell hagyni.

30. § Az erdők övezetében külfejtéses művelésű bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

30/A. § Az erdők övezetében az eróművek közül csak háztartási méretű kiserómű létesíthető, épületen elhelyezve.

3.5. Tájképvédelmi terület övezete

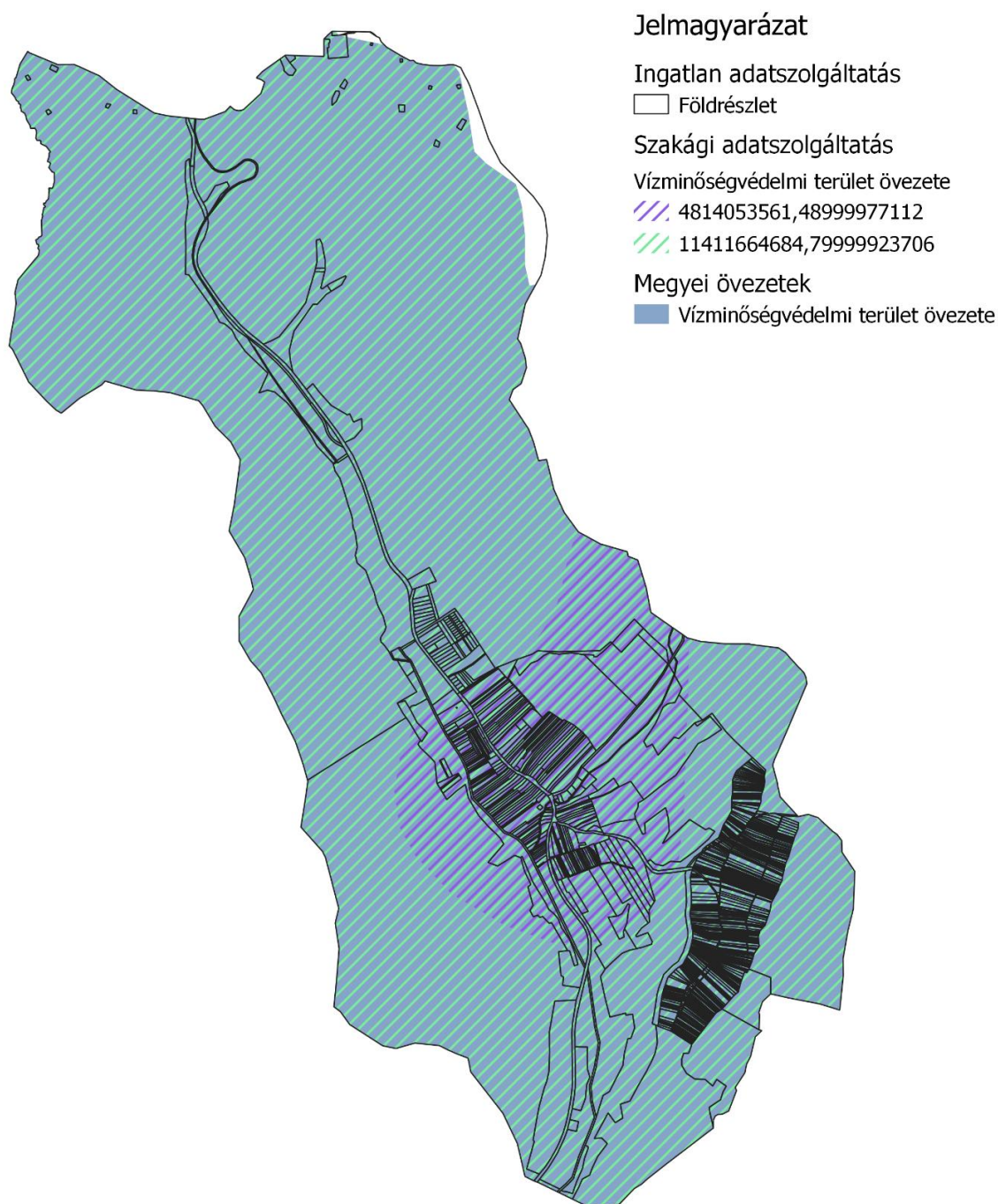
Az övezet a közigazgatási területet teljes egészében lefedi.

MvM rend. vonatkozó előírásai:

4. § (1) A tájképvédelmi terület övezete területére a vármegye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

(2) A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében - a településképi védelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában - meg kell határozni
a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,
b) a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.
(3) A tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.
(4) A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.

3.6. Vízminőségvédelmi terület övezete

Kistolmács szinte teljes közigazgatási területét lefedi az övezet, csak az észak-keleti határ mentén nem érintett egy vékony sávban.

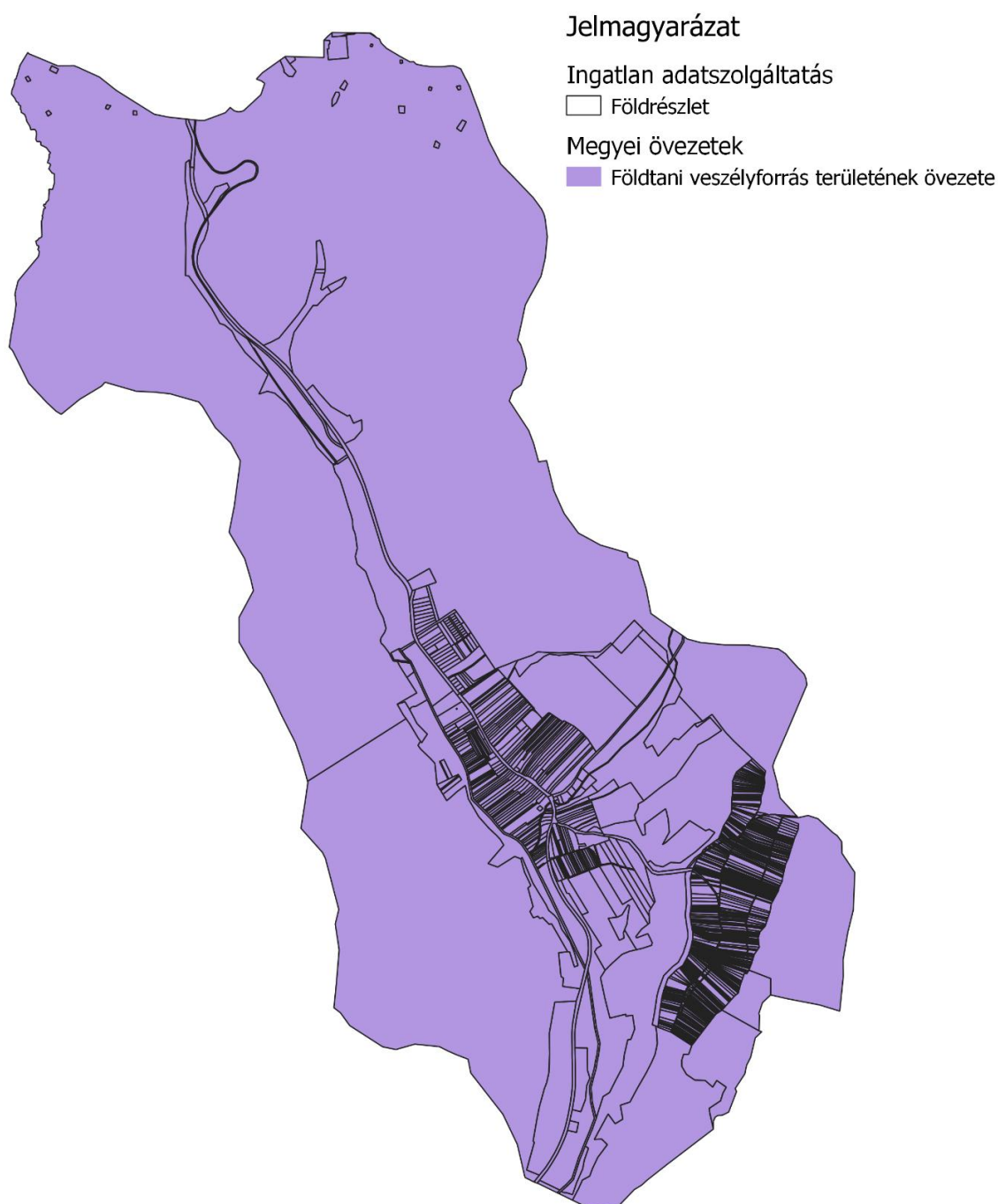
MvM rend. vonatkozó előírásai:

5. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről, illetve a szennyvíz övezeten belüli kezelésének feltételeiről a vármegye területrendezési tervében rendelkezni kell.

(2) A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellel érintett területeket. A kijelölt vízvédellel érintett területekre vonatkozó egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani.

- (3) A vízminőség-védelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.*
- (4) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó területen (...)*

3.7. Földtani veszélyforrás terület övezete

Kistolmács teljes közigazgatási területét lefedi az övezet. Adatszolgáltatást tényleges földtani veszélyt jelentő területről nem kaptunk.

MvM rend. vonatkozó előírásai:

11. § (1) A földtani veszélyforrás terület övezetében a földtani veszélyforrással érintett terület kiterjedését a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti területen új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.
- (3) A beépítés feltételeit a bányafelügyeleti hatáskörben eljáró illetékes fővárosi és vármegyei kormányhivatal hozzájárulásával kell meghatározni.
- (4) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések (...)

4. Tervi előzmények, érvényes településfejlesztési döntések és azok érvényesülése

Kistolmács község OTÉK alapú Településrendezési eszközeit 2004-ben hagyta jóvá Kistolmács Község Önkormányzatának Képviselő-testülete:

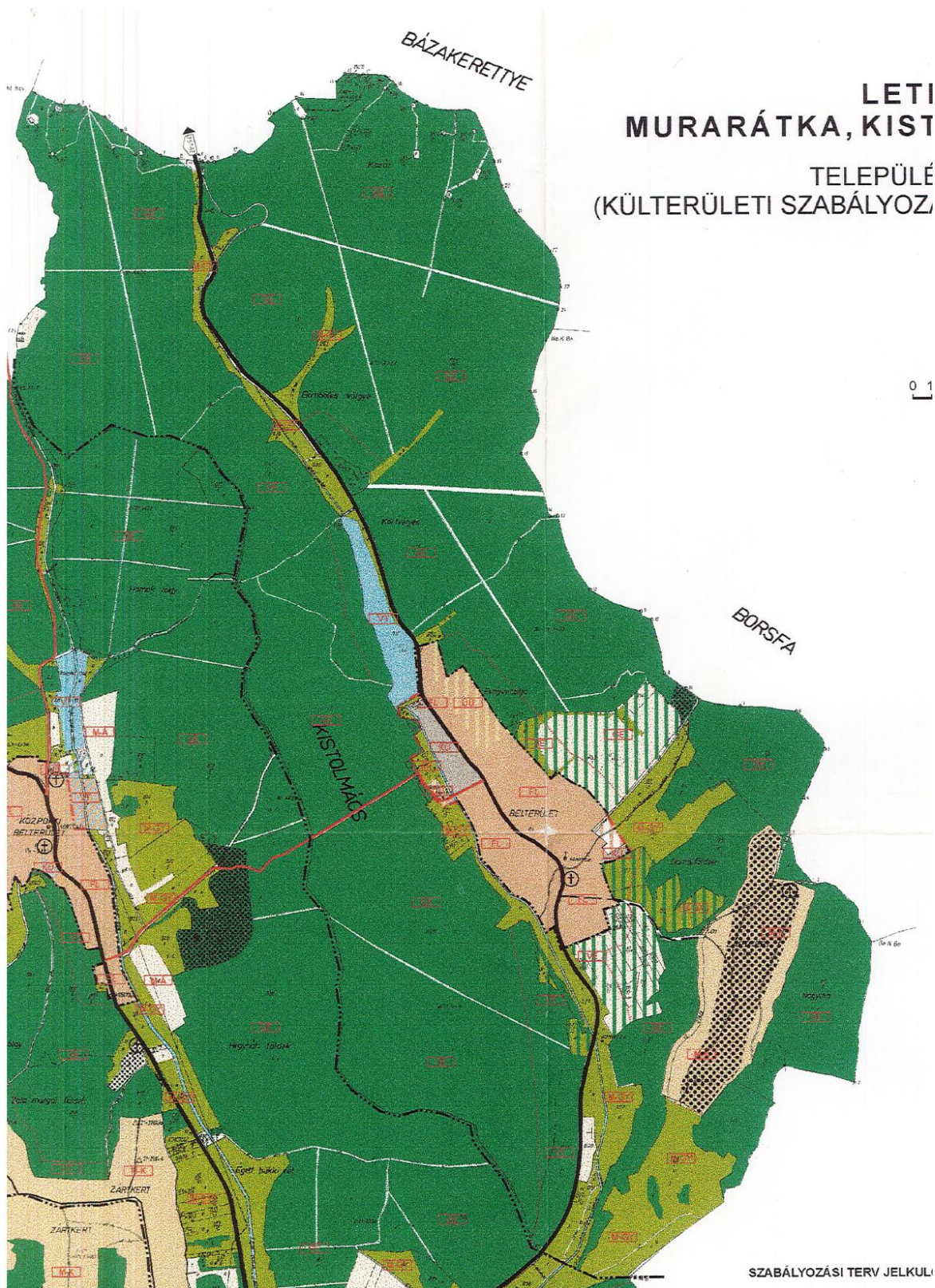
- a településfejlesztési koncepciót a 16/2000. (VI. 6.) sz. KT határozatával,
- a településszerkezeti tervet a 8/2001. (II. 7.) sz. KT. határozattal,
- a helyi építési szabályzatot és annak mellékletét képező szabályozási tervet a 1/2001. (II. 7.) Önk. rendelettel.

A koncepció szövege nem áll rendelkezésre.

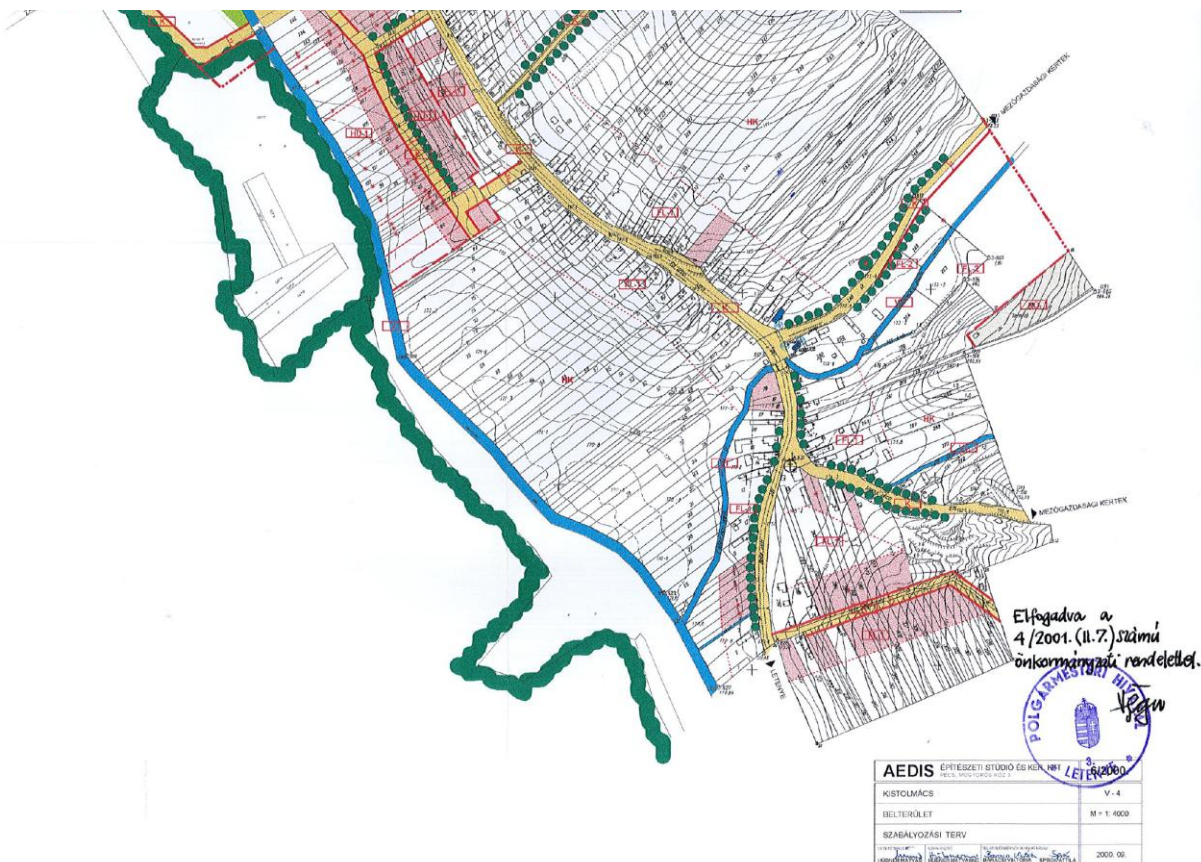
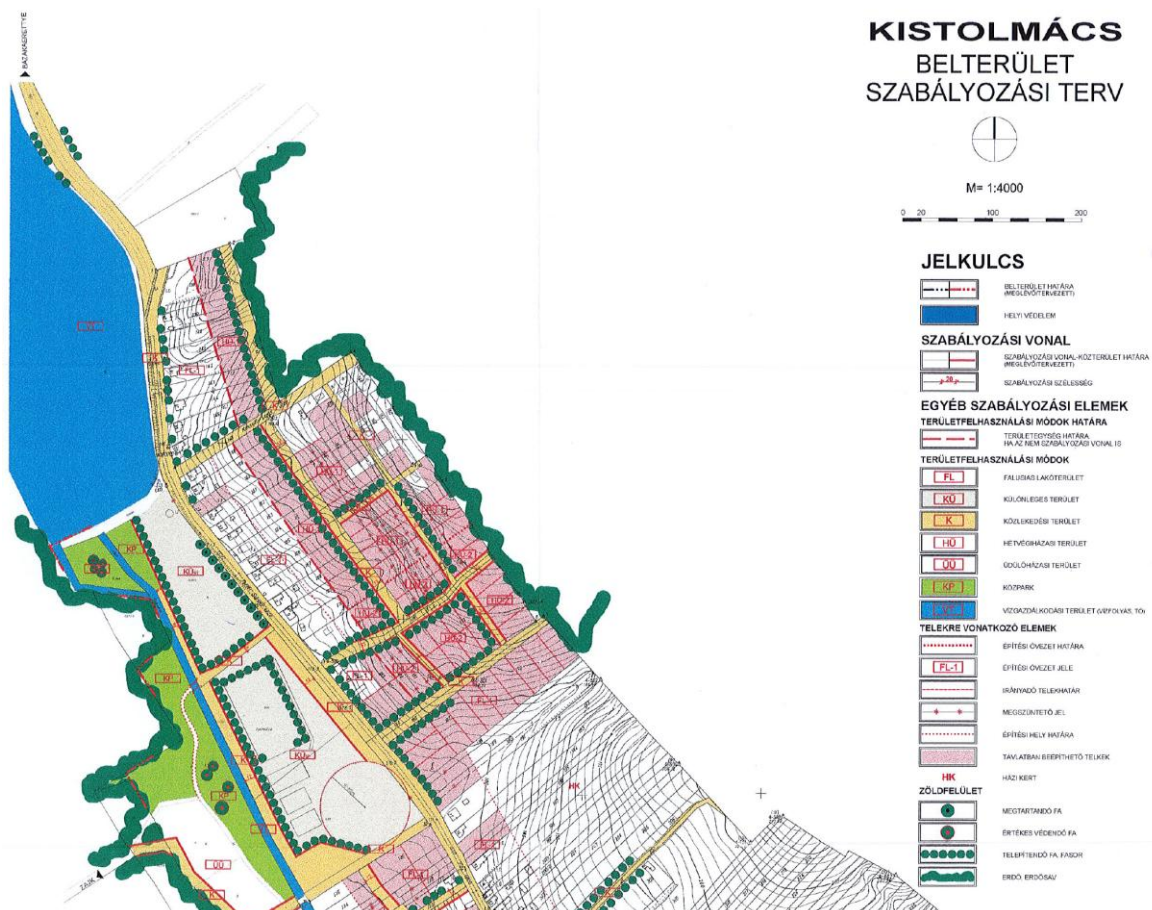
A településrendezési eszközök 2001. évben készültek el és lettek elfogadva, mely 2003-ban, 2016-ban, 2017-ben és 2018-ban módosult. Ezek a következők voltak:

- 2003: falusias lakóövezetek építési paraméterei
- 2016: magasabb szintű jogszabályokkal való összhang megteremtése érdekében a HÉSZ egyes rendelkezéseinek hatályon kívül helyezése
- 2017: építési tilalom elrendelése egy ingatlan tekintetében
- 2018: a belterület több pontján a szabályozás és az építési előírások módosítása

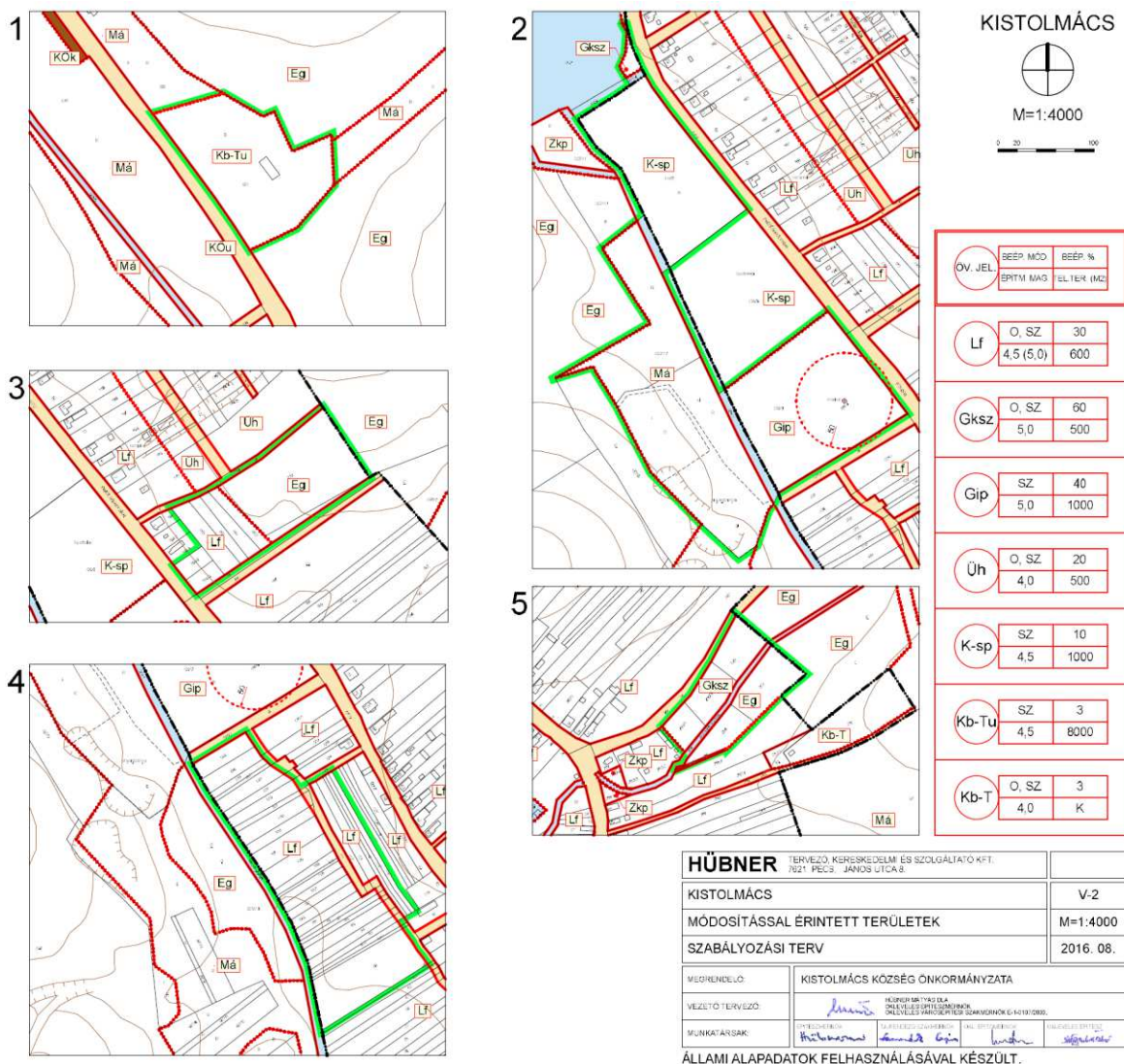
A településszerkezeti terv üdülőterület és erdőterület fejlesztést irányoz elő. Az üdülőterület a Kossuth L. utcából kiinduló Kozár utca megnyitásával és beépítésével részben végrehajtásra került, az erdőítés még nem ment végbe. A 2018. évi módosítás során történt területfelhasználás átsorolások eredményeként lakóházak épültek, valamint megvalósult a kerékpáros szabadidő központ is, valamint egy kiszolgáló épület a tó mellett.

Hatályos, rendelkezésre álló településszerkezeti és külterületi szabályozási terv 2001. (készítette: Aedis Kft.)

Belterületre vonatkozó szabályozási terv 2001. (készítette: Aedis Kft.)

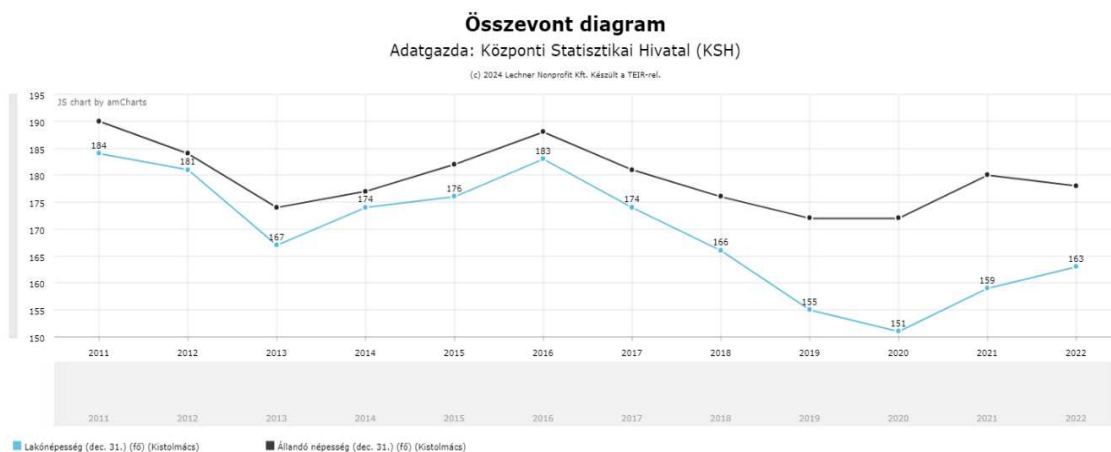

Szabályozási terv módosítás 2018. (készítette: Hübner Kft.)

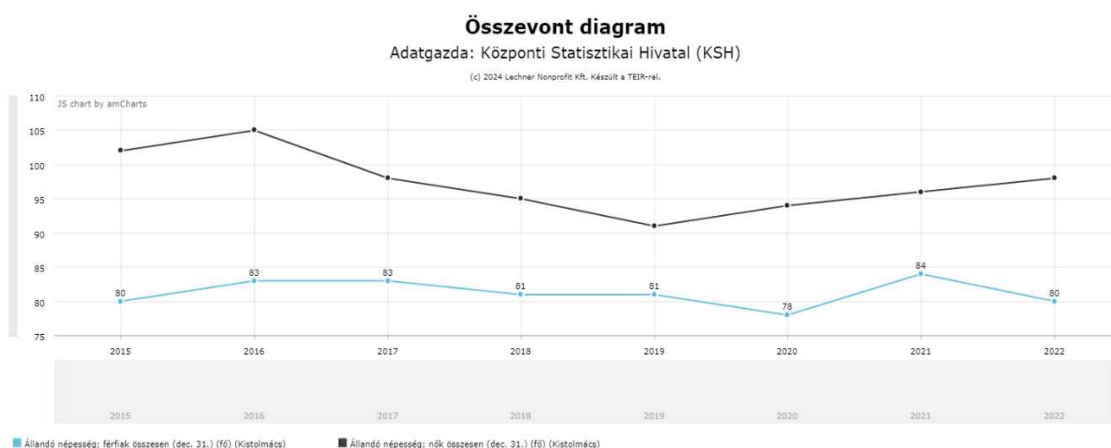
5. A település demográfiai helyzete

Kistolmács utolsó becsült állandó népessége **178 fő** (2023. évben), ami a mai Magyarország népességének 0.0%-a (Zala megyének 0,07%-a). Népsűrűsége 15 fő/km². Lakások száma 81, a népességet figyelembe véve ez 2,2 fő/lakás. (Forrás: www.nepesseg.com)

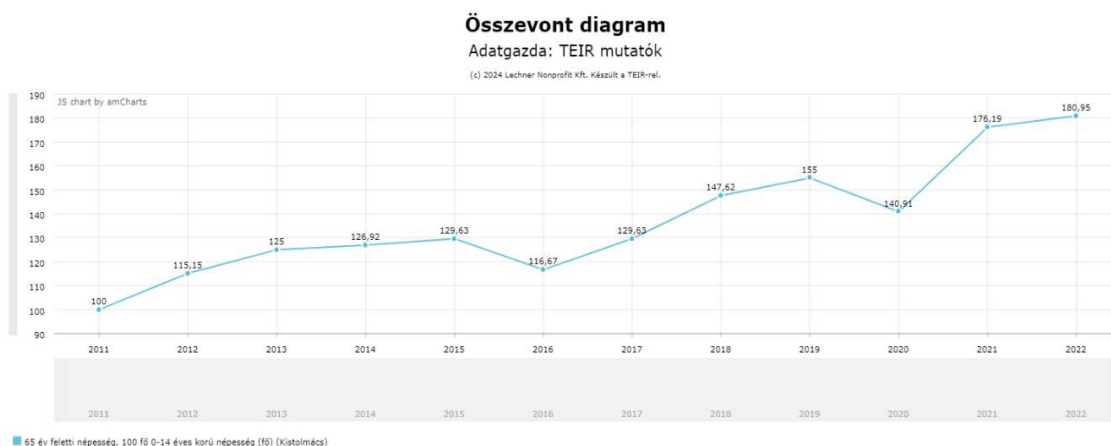
A lakosságszám az elmúlt 50 évben folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott. A vizsgált időszakban évenként változó, 2013-ban 2016-ig növekvő, majd ismét csökkenő a község népességének száma. 2020-as évtől ismét emelkedést mutatnak a lakossági mutatók.

A lakosság nemek szerinti aránya 20% pontos eltérést mutat a nők javára, szinte azonos mértékben változik. 2023. évi adatok alapján 80 fő férfi, és 98 fő női lakos él a településen.

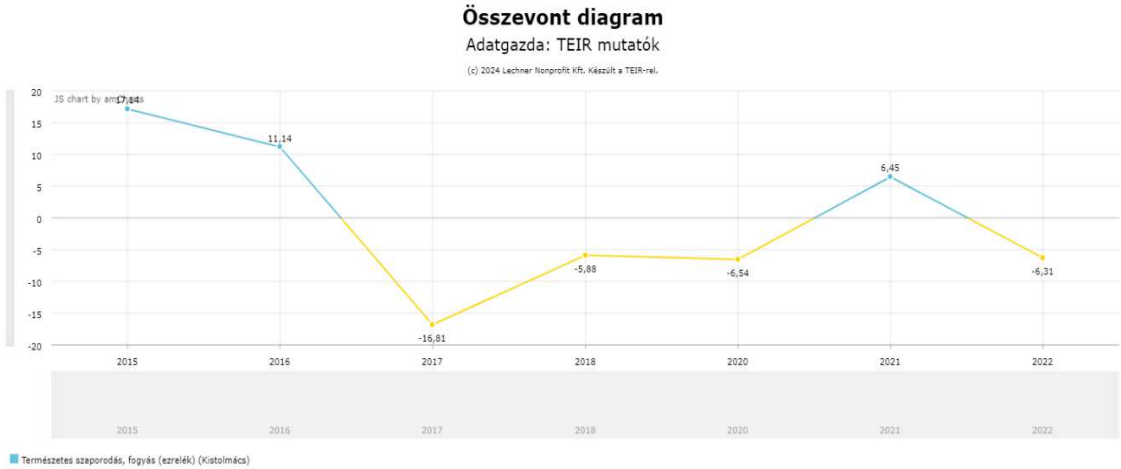

A község népessége kormegoszlás alapján folyamatosan előregedő társadalomnak nevezhető. Mint a grafikonon is látszik, kissé hullámzó az alakulása, de a tendencia szerint folyamatos az előregedés.

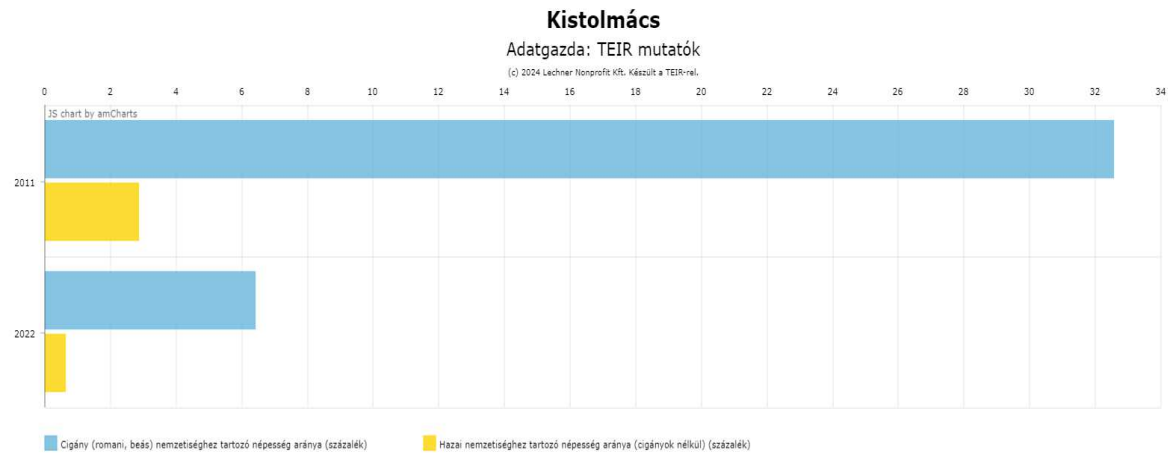

A lakosság számának alakulását nagyban befolyásolja a természetes szaporodás és az elvándorlás. A statisztikai adatok alapján látható, hogy a község lakosságának fogyását eredményezi az elhalálózásból adódó népességcsökkenés, melyet nem tud kompenzálni az élve születések száma. A

településre bevándorlók és elvándorlók aránya ingadozó volt, összességében az elvándorlás jellemző.

Kistolmácson a cigány nemzetiségű lakosság aránya a bevallásuk alapján 2011. és 2022. év között jelentős csökkenést mutat. A 2022-es évben a cigány nemzetiségű lakosság aránya 6,41%, egyéb nemzetiségű a lakosság 0,64%-a.

Kistolmács lakosságának az iskolai végzettségre vonatkozóan csak 2011. évi adat áll rendelkezésre. A 15 évesnél idősebb lakosság több, mint 86,46%-a elvégezte az általános iskolát. A 18 évesnél

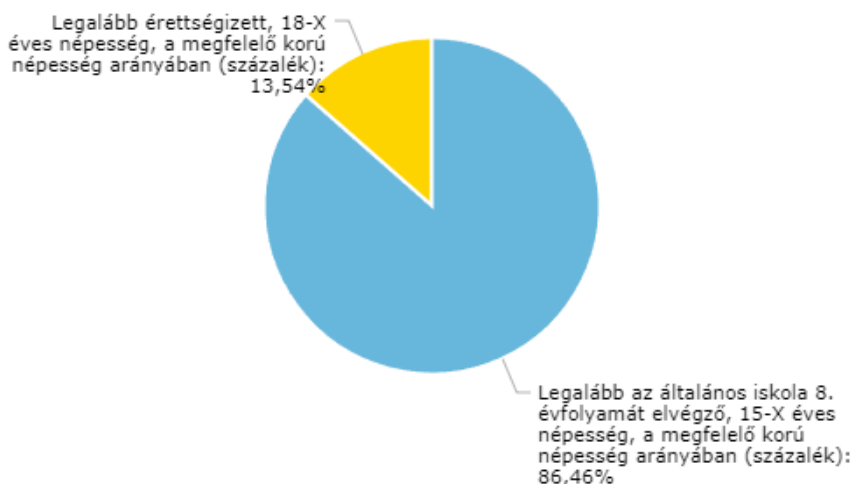
idősebbek közül kb. 13,54% alatti az érettségizettek száma. Ez abból is adódik, hogy az idős korosztály még abban az időben volt iskoláskorú, amikor az érettségi csak nagyon kevés gyermek számára volt elérhető vagy követelmény.

A felsőfokú végzettségű fiatalok a megélhetés biztosítása érdekében más településre költöznek, ezért nincsenek jelen a település társadalmában.

2011

Adatgazda: Központi Statisztikai Hivatal (KSH)

(c) 2024 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

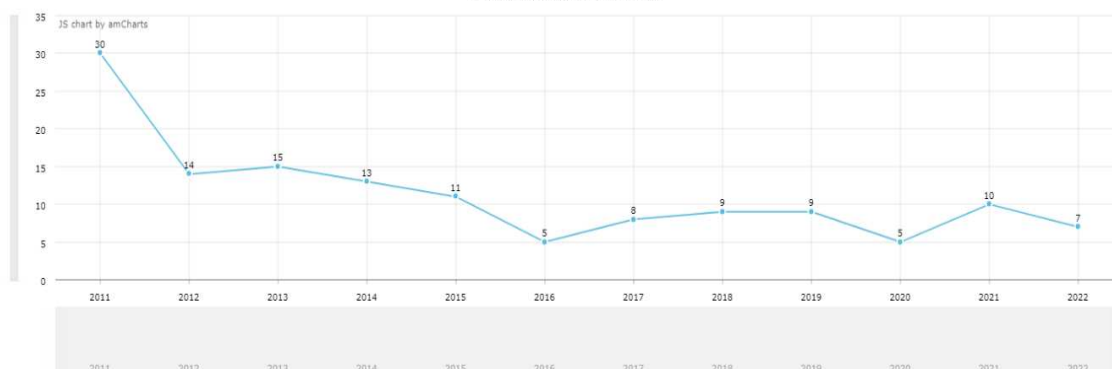

Kistolmácson a nyilvántartott álláskeresők száma hullámzó tendenciát mutat. Jelentős csökkenés 2011-2012 között következett be, majd 2020 után közel feleződött. Az álláskeresők aránya alacsony, 3,9% körüli. A korcsoportot tekintve a 45 év felettek között nagyobb az álláskeresők aránya, mely 2015 év után folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. A 25 év alatti lakosság körében az évek során hullámzó de egyenletes az arányszám. Jelentős csökkenés 2011-2012-ben volt megfigyelhető, jelenleg az álláskeresők aránya 7%. A számuk stagnálónak mondható. A 25 év alatti álláskeresők számánál 2016-ban volt jelentős emelkedés, viszont a mutató 45 év felettieknél erősen hullámzó képet mutat. A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező lakosság körében is hullámzó a mutatószám. Jelentős emelkedés 2015-től volt, 2017 és 2020 között 80 feletti csúcson állt folyamatosan. 2021. évre 60%-ra esett vissza, de 2022-re ismét jelentősen emelkedett, 85,71%-on állt 2022 év végén.

Összevont diagram

Adatgazda: Központi Statisztikai Hivatal (KSH)

(c) 2024 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

■ Nyilvántartott álláskeresők összesen (f6) (Kistolmács)

Összevont diagram

Adatgazda: TEIR mutatók

(c) 2024 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

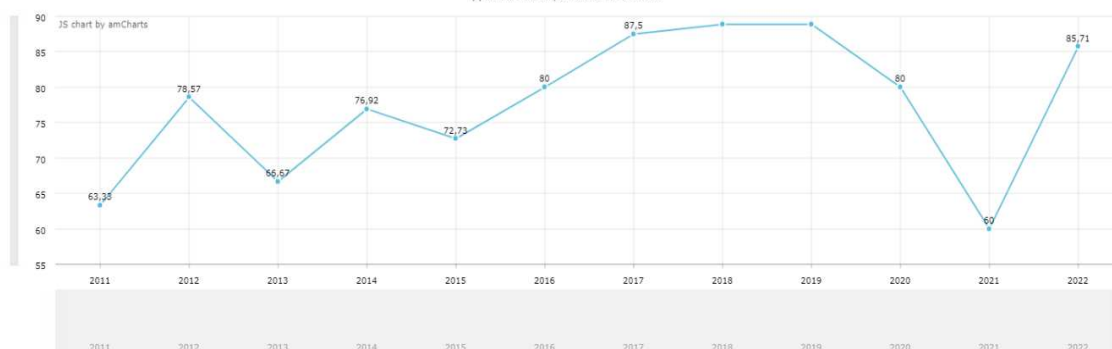
■ 25 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék) (Kistolmács)

■ 45 év feletti nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék) (Kistolmács)

Összevont diagram

Adatgazda: TEIR mutatók

(c) 2024 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

■ Legfeljebb 18 éves iskolát végzett nyilvántartott álláskeresők aránya (százalék) (Kistolmács)

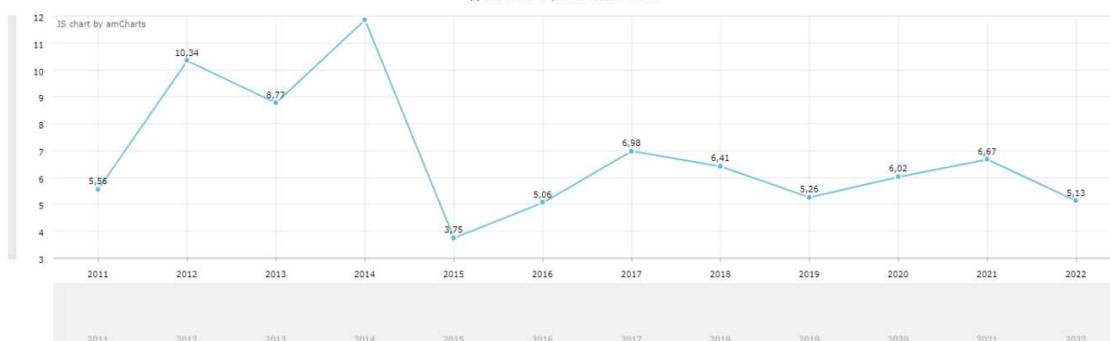
A lakosok jellemzően más településeken dolgoznak, legfőképpen a szomszédos Letenye város, és kisebb mértékben Nagykanizsa megye jogú város adta munkalehetőséggel élnek. Erről 2011. évi adat van, ami 50 %-os arányt mutat. Az aktív korúak közül magas presztízssű foglalkoztatási csoportban foglalkoztatottak aránya erősen hullámzó tendenciát mutat, 2014 évben volt a csúc 12%-nál, majd 2015-ben a negatív csúc 3,75%-on állt. 2016 évtől kisebb ingadozással 5-6% között alakult, jelenleg még mindig csak 5,13%.

Összevont diagram
Adatgazda: Központi Statisztikai Hivatal (KSH)
(c) 2024 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

■ Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (százalék) (Kistólmács)

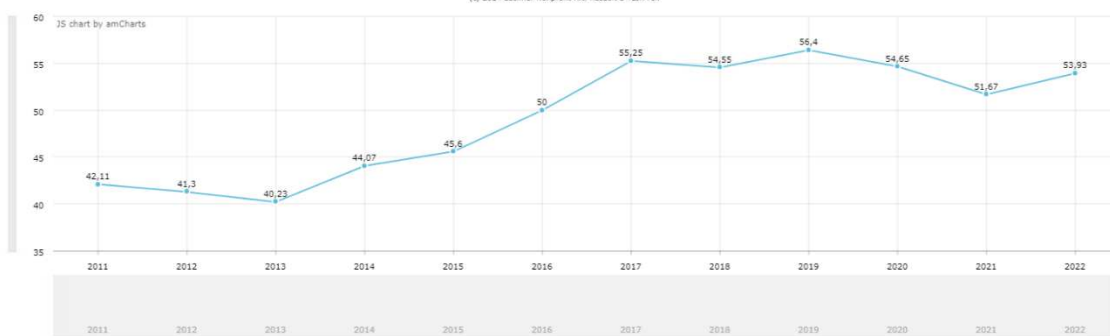
Összevont diagram
Adatgazda: TEIR mutatók
(c) 2024 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

■ Magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (százalék) (Kistólmács)

A 100 lakosra vetített személyi jövedelmadót fizető lakosok aránya 2017-ig folyamatosan növekedett, 2017. évtől szinte egyenes vonalat mutat a grafikon, jelenleg 53,93 fő 100 lakosra vetítve.

Összevont diagram
Adatgazda: TEIR mutatók
(c) 2024 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

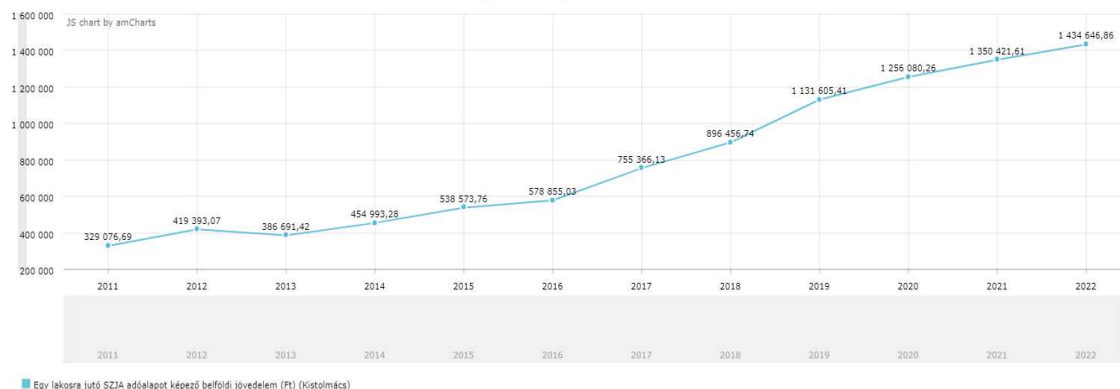
■ SZJA adófizető, 100 lakosra (fő) (Kistólmács)

Nagyon kedvező a településen a jövedelem nagyságának alakulása statisztikai értelemben, ami az elmúlt 10 évben folyamatosan növekvő irányt mutat. Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem a 2011. évi 329.077,- Ft-ról 2022-re kb. 1.434.647,- Ft-ra nőtt, ami majdnem 4,3 szoros növekedést jelent, bár ez jelentősen elmarad a térségi és vármegyei átlagtól. A növekedés jóval elmarad az infláció mértékétől, ezért a jövedelem növekedése nem jelenti a jobb életkörülményeket, azaz a vásárlóerő növekedését. Ez a növekedés a személygépkocsik számában is megmutatkozik: 1000 lakosra 447,85 db jut, bár 2021-es évtől kismértékű csökkenést mutat a diagram.

Összevont diagram

Adatgazda: TEIR mutatók

(c) 2024 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

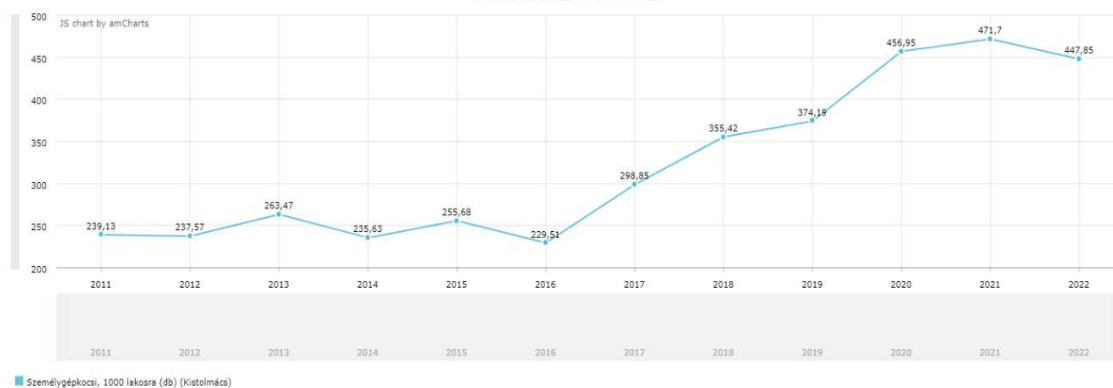

■ Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem (Ft) (Kistölmács)

Összevont diagram

Adatgazda: TEIR mutatók

(c) 2024 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

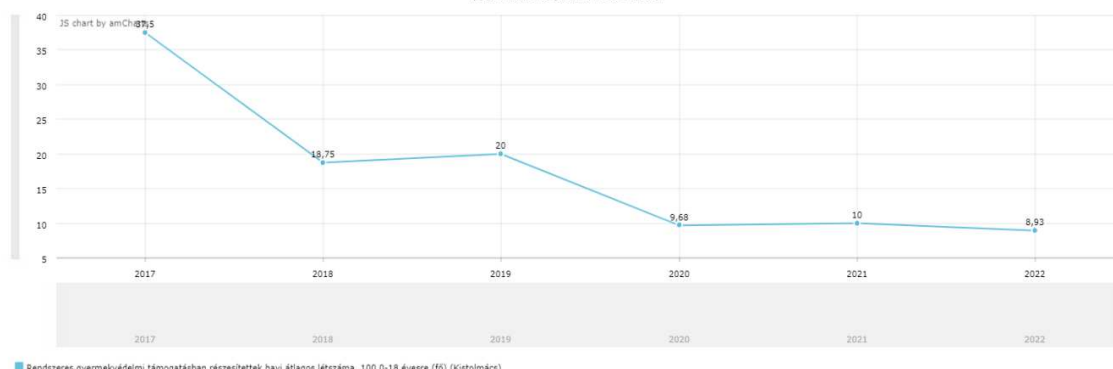
■ Személygépkocsi, 1000 lakosra (db) (Kistölmács)

A társadalmi viszonyok javulását mutatja a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesítettek számának szinte folyamatos csökkenése. 2022-ben 8,93 az átlag 100 főre vetítve, mely térségi szinten jónak mondható.

Összevont diagram

Adatgazda: TEIR mutatók

(c) 2024 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

■ Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesítettek havi átlagos létszáma, 100 0-18 évesre (fő) (Kistölmács)

6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások

Kistolmács község alapfokú közszolgáltatásokkal részben rendelkezik, hiányosnak mondható. A község egy közintézménnyel sem rendelkezik.

Az óvodai ellátást Letenye városa biztosítja, míg az alapfokú oktatást a letenyei Andrássy Gyula általános Iskolában tudják legközelebb igénybe venni.

Az alapfokú egészségügyi ellátás Letenye városában, háziorvos és fogorvos útján biztosított. A háziorvos hetente egy napon a településen a művelődési házban található rendelőben is rendel. Szükség esetén a betegeket a falugondnoki busz szállítja a rendelőbe. Szakorvosi ellátás részben Letenye városban, továbbá a nagykanizsai Dorottya Kórház biztosítja. Az orvosi ügyelet Nagykanizsán vehető igénybe.

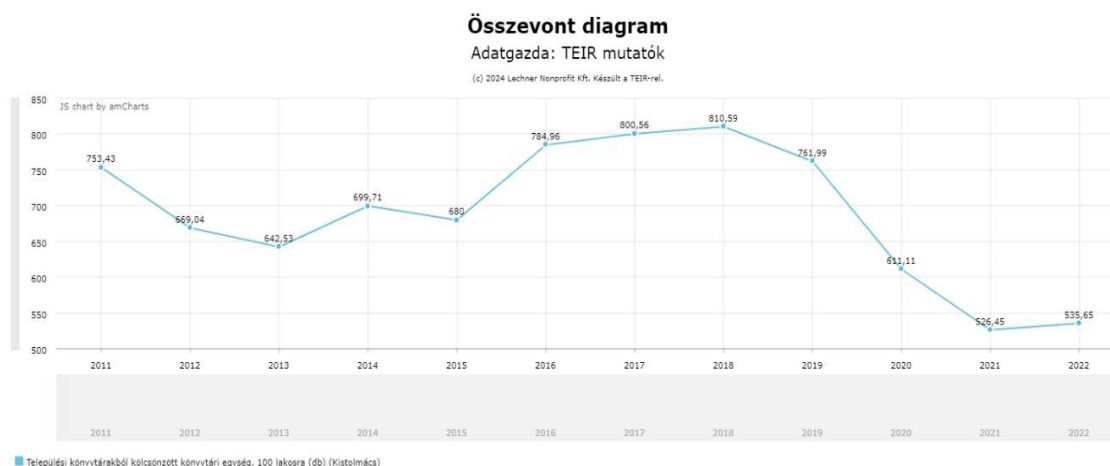
Mentőszolgálat legközelebb Letenyén elérhető.

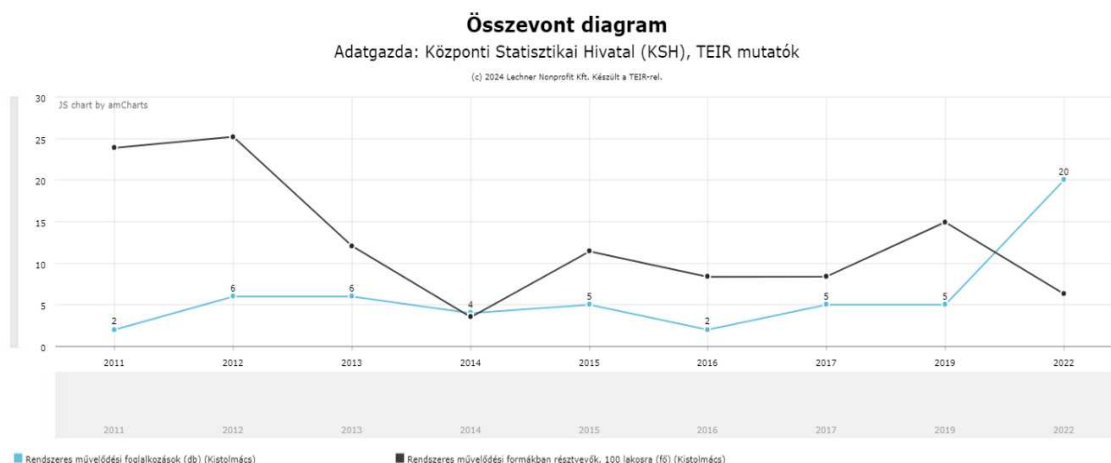
Személyes gondoskodást nyújtó szociális alapellátás biztosításáról a Letenyén található KOLPING Idősek Ápoló-Gondozó Otthona Intézmény útján gondoskodik az önkormányzat. A szociális gondoskodás keretében szociális étkeztetés is biztosított a falugondnok által.

A kultúra, közművelődés terén az önkormányzat gondoskodik a könyvtár üzemeltetéséről. A könyv olvasási szokások megváltoztak, egyre kevesebbet kölcsönöznek a lakosok, a csúcsidezőszak 2016. és 2019-es években volt, 2021. évtől szinte egyenletes a mutató. A művelődés legjelentősebb színtere a község kultúrháza, nyári időszakban a Kistolmácsi tó zöld övezete, mely akár családi rendezvények színteréül is szolgál.

Községben jelenleg egy civil szervezet működik: a Kistolmács Jövőjéért Egyesület. A civil szervezet nagy mértékben járul hozzá a helyi identitástudat erősítéséhez, valamint a közösségi rendezvények lebonyolításához.

A rendezvények száma 2019. évtől folyamatos emelkedő tendenciát mutat.

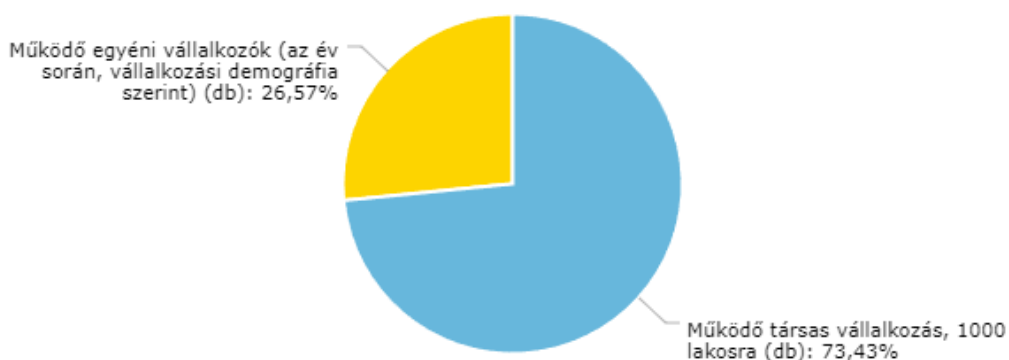
7. A település gazdasága

Kistolmács gazdasága a helyi vállalkozásokon alapszik. A vállalkozási formák közül 2019-ben a legnagyobb számot az társas vállalkozók teszik ki (7 db), ami a vállalkozások 2/3-a. Az egyéni vállalkozások 1/3 részben vannak jelen a község gazdasági életében, melyek száma 3 db.

2019

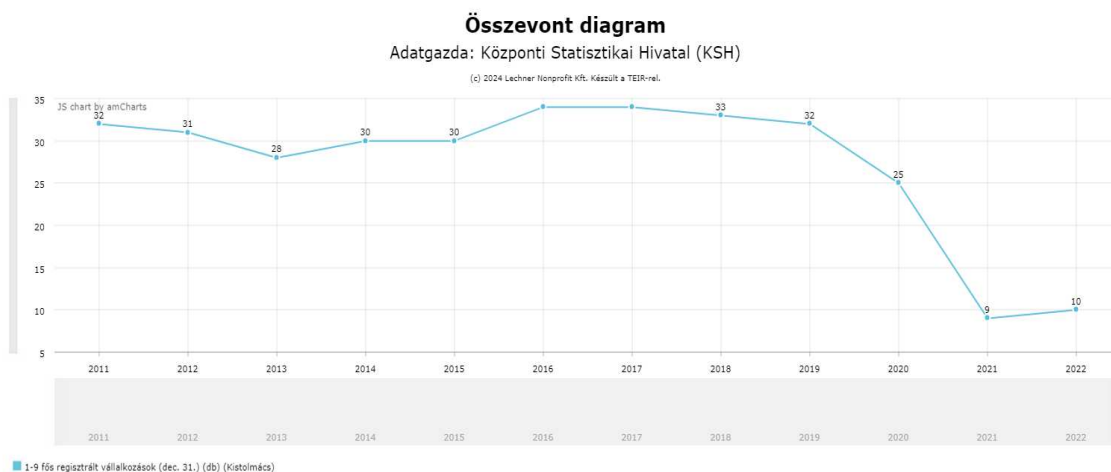
Adatgazda: TEIR mutatók, Központi Statisztikai Hivatal (KSH)

(c) 2024 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

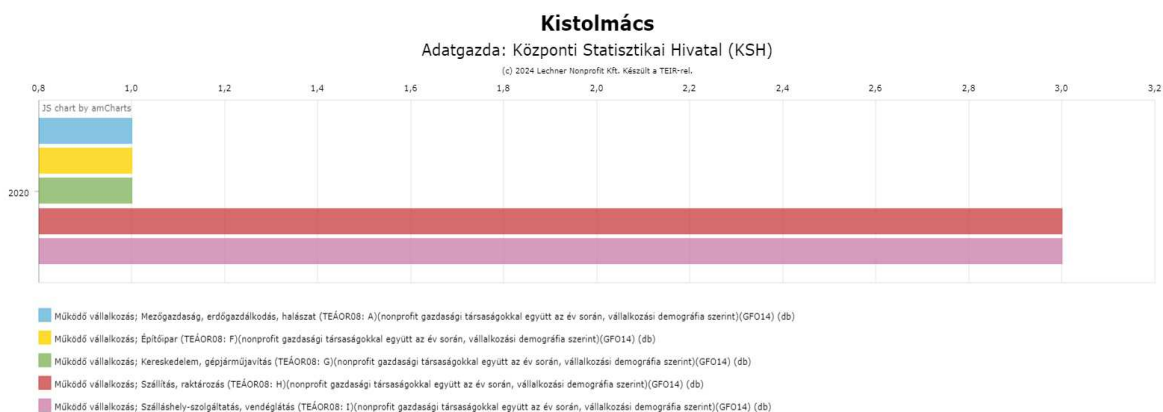

Az egyes vállalkozási formák létszámát tekintve a rendelkezésre álló adatok alapján 2022-ben csak 1-9 fős vállalkozás működik, azaz mikrovállalkozások működnek a községben. A gazdasági szereplőkre tehát leginkább az önfoglalkoztatás jellemző.

Az évek során a vállalkozások számában nagy kilengés nem volt, átlagosan 30 feletti volt a vállalkozások száma, de 2019. évtől jelentős volt a csökkenés.

A működő vállalkozások az egyes ágazatok szerint néhány ágazatban tevékenykednek. Legnagyobb számban a szállítás-raktározás, valamint a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás területén, ami megegyezik a település egyetlen forgalmat vonzó tulajdonságával, a turisztikai vonzerőjével. Számuk így sem jelentős, 3-3 db. 1-1 db-számmal van jelen három ágazat, úgy mint mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat, építőipar és kereskedelem, gépjárműjavítás.

Összegzésként elmondható, hogy Kistolmács gazdaságát a kis létszámú, jellemzően szolgáltatási (tercier) ágazatban tevékenykedő vállalkozások határozzák meg. A vállalkozási kedv jelenleg stagnáló, de inkább csökkenő.

8. Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés

A települési önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen: a településfejlesztés, a településrendezés, az épített és természeti környezet védelme, a lakásgazdálkodás, a vízrendezés és a csapadékvíz elvezetés, a csatornázás, a köztemető fenntartása, a helyi közutak és közterületek fenntartása, helyi tömegközlekedés, a köztisztaság és településtisztaság biztosítása; gondoskodás a helyi tűzvédelemről, közbiztonság helyi feladatairól; közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, a foglalkoztatás megoldásában; az óvodáról, az alapfokú nevelésről, oktatásról, az egészségügyi, a szociális ellátásról, valamint a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás; a közösségi tér biztosítása; közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása; a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének a biztosítása; az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése. A felsorolásban megtalálhatók azok a legalapvetőbb feladatok, amelyek révén biztosítható egy-egy

település működése, megvalósítható műszaki-technikai infrastruktúrája, továbbá a lakosság kommunális és humánszolgáltatásokkal való legalább alapfokú ellátása.

Kistolmács Község Önkormányzata költségvetésének mintegy 90%-át állami forrásból biztosítja. A helyi bevételek nem jelentősek, s mivel hasznosítható vagyontárggyal sem rendelkezik, ezért költségvetését alapfeladatai ellátására fordítja.

Komolyabb összegű beruházást, fejlesztést az önkormányzat egymaga nem tud végrehajtani, az egyes fejlesztéseket pályázati források igénybevételevel éri el. Támogatás elnyerésével sikerült a temető infrastrukturális fejlesztése; a közterületek karbantartásához, fenntartásához eszköz beszerzése; belterületi és zártkerti utak felújítása; csapadékvíz elvezető rendszer felújítása; ifjúsági szabadidőközpont építése, egyes rendezvények támogatása.

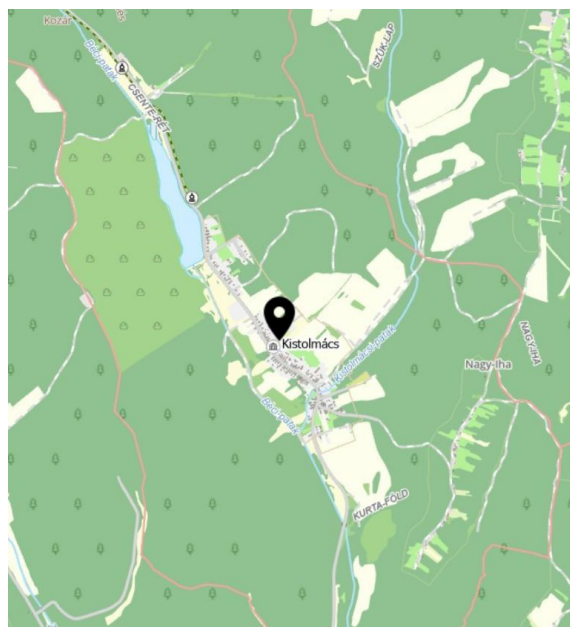
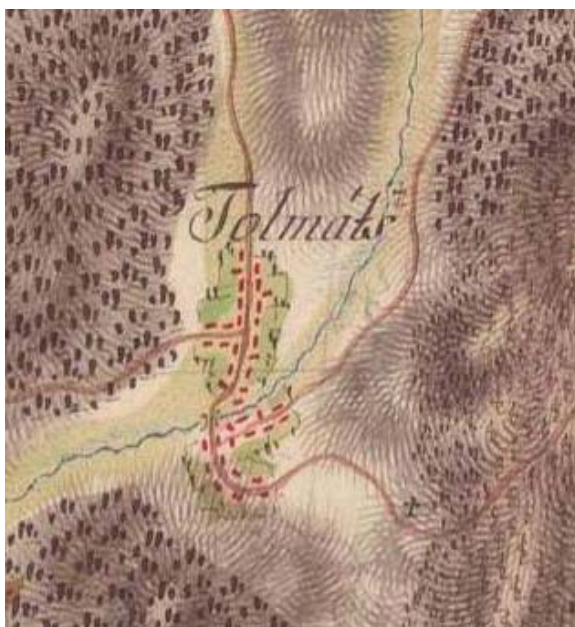
Munkahelyteremtő beruházásokat az önkormányzat - a közmunkaprogram kivételével – nem tud megvalósítani csekély költségvetése miatt. A helyi vállalkozók és gazdasági szervezetek biztosítják a helyi munkavállalás lehetőségét.

9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat

9.1. Településszerkezet

Általánosságban elmondható, hogy a faluszerkezet jellemzőit döntő módon befolyásolták a táj természeti adottságai, főként a domborzata.

Kistolmács hosszirányú útifalu, egyutcás elágazással. Klasszikus településközpont nem alakult ki. A ma látható településszerkezet döntően a XVII. – XVIII. század folyamán alakult ki. Az eredeti faluszerkezetben - egy XIV. századi leírás alapján - megtalálható volt a patakkal átszelt két utca, ami egymásra nagyjából merőlegesen helyezkedett el: az egyik kelet-nyugati irányú, a másik a patak felől indult. Kevés ház állt a faluban, melyek között nagyobb megműveletlen telkek voltak, ezért a hézagossága miatt utcaképről nagyon nem beszélhetünk ezidőtájt. Mindenesetre a 14. századi falu vagy inkább „falukezdemény” meglehetősen szegényes képet mutatott a 11 házával és 16 családjával. A falu 17. századi betelepítésével már elindult az az utcás fejlődés, ami alapján kirajzolódik a mai település és teleszerkezet.

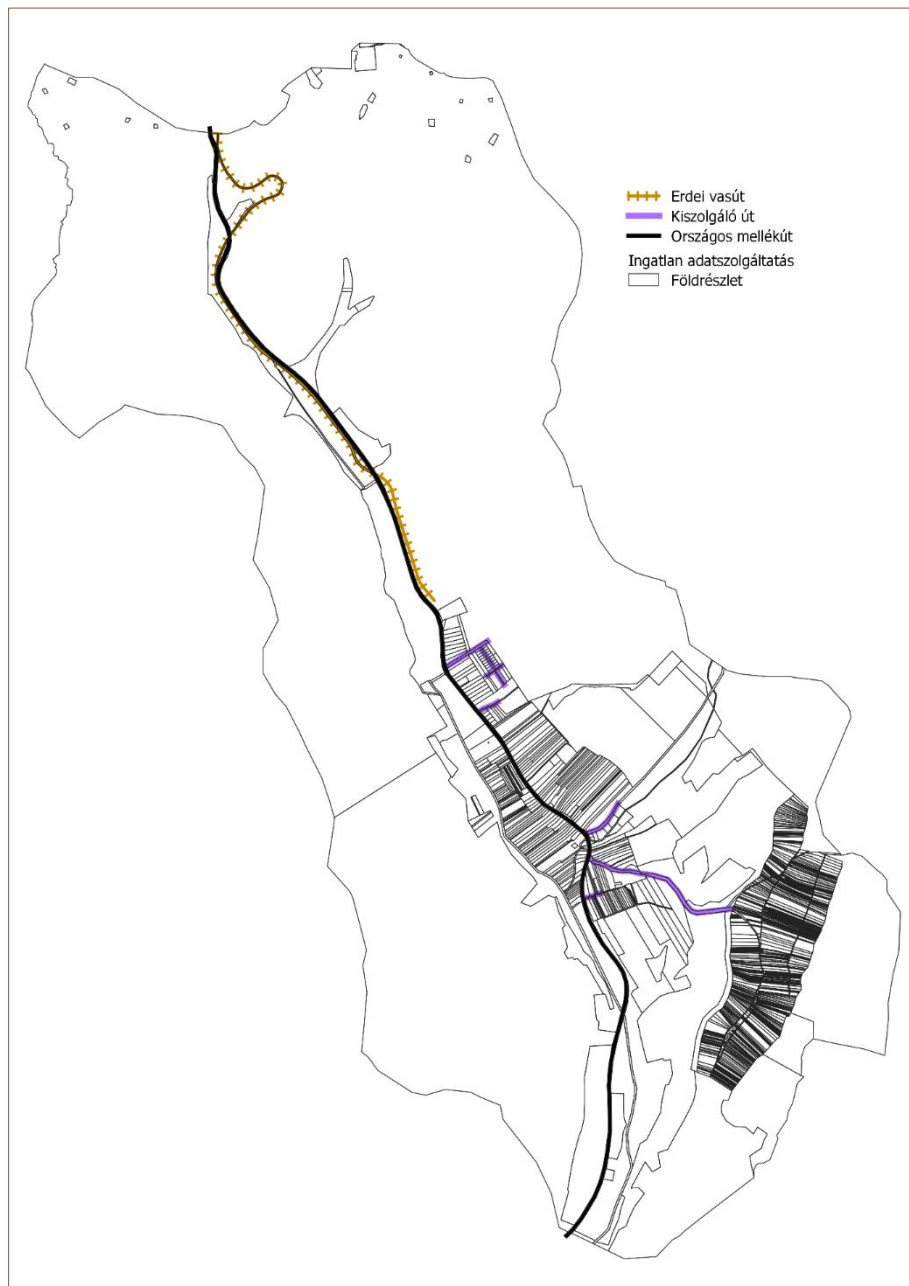

Kistolmács térképei: 1782-1785 (forrás: maps.arcanum.com) és 2024 (forrás: e-kozmu.hu)

9.2. Telekstruktúra, beépítés és az utcavonal-vezetés

A falu telekszerkezete szalagtelkes, mélyen benyúló gyümölcsös kaszálókkal, így a telekvégek észak-nyugaton az erdőszélen, dél-keleten a patak mellett érnek véget. A beépítés jellege fésűs, előkertes, helyenként előkert nélküli. Az oldalhatárra épített házak tömegére többnyire téglalap alaprajzú, a lakóházat a gazdasági épületek követik, melyek a gazdasági udvarra néznek. A kisebb ólak, tárolók jellemzően az északi telekhatáron sorakoznak a lakó- és gazdasági épületek mögött, akár egybeépítve. Több telken megtalálhatók a keresztbe fordított pajtaépületek, melyek mögött a kert és a kaszáló kapott helyet.

Az utcavonal-vezetésről elmondható, hogy a közterületi határok nagyjából a kialakulásuk óta változatlanok, a korábbi évszázadok utcavonal-vezetése megőrződött. A hegyre vezető út megőrizte korábbi formáját, csak éppen szilárd burkolatot kapott.

Kistolmács főbb úthálózata

A község épületei legnagyobb részt lakóépületek, de emellett üdülőépületek is találhatók. A lakóépületek mögött kis méretű gazdasági épületek állnak a lakó funkció kiszolgálásához. Néhány intézményi épület, üzemi épület, továbbá a templom ékelődik a lakóépületek közé. A szőlőhegy gazdasági épületeit (pincék) elszórtan, jellemzően az utak mentén telepítették.

Épületfunkció vizsgálat belterület és turisztikai terület

Épületfunkció vizsgálat zártkert

A telkek nagy része zöldfelület, ami a hagyományos falusias gazdálkodást még folytatók esetében házikertként funkcionál. Megjelentek a díszkertek is, a hátsókertekben leginkább gyümölcsfákkal.

A telkek beépítettsége átlagosan 15% körül alakul, de a hosszú szalagtelkek esetében gyakori a 10%-os beépítettség. A legnagyobb beépítésű telek 25,4%-os. Az épületek magasságát tekintve a földszintes a legjellemzőbb. Emellett a földszintesekkel váltakozva földszint+tetőter beépítéses lakóépületek is szép számban megtalálhatók.

10. Az épített környezet és az építészeti örökség vizsgálata

10.1. Épített környezet

A XIX. században épült, legidősebb épületek még őrzik a hagyományos falusi formákat, a nagy többség azonban átépítésre, illetve elbontásra került. Ezek utcára merőleges gerincű, oromfalas, nyeregtetős épületek, melyek többségét az északi oldalhatárra helyezték el, egyszerű tömeggel és tetőformával. A bejárat kődisállással vagy egyszerű előtetővel fedett. Néhányat felújítottak, és lakóépületeként funkcionálnak vagy vendégházat alakítottak ki benne.

Petőfi S. u. 23.

Petőfi S. u. 54.

Fő u. 20-26.

Az 1960-as és 1970-es évektől a polgárosodás megindulásával újabb épületforma jelent meg, a sátoztetős kockaház, amely szakított a hagyományos népi építészet formavilágával, és egyúttal az akkori modern élet szimbóluma lett. A lakóházak új formában, négyzetes vagy az utcával párhuzamos tengellyel épültek. Utcai homlokzatukon két darab fekvő ablak kapott helyet, bejáratuk jellegtelen, homlokzatuk változatos vakolatstruktúrát vagy pl. csempeburkolatot kapott. Tetőfedő anyagként natúr cserepet és sík palát is használtak.

Petőfi S. u. 29-31.

Az 1980-as évektől egy új épülettípus jelent meg, az akkor divatos térdfal emeléses tetőtér beépítéses lakóházak, utcára merőleges gerincű nyeregtetővel, utcára néző erkéllyel és hatalmas oromfalakkal. Az új lakóházak elő-é s oldalkerttel épültek. Tetőfedő anyagként előtérbe került a cserép.

Petőfi S. u. 25.

Modern építészeti stílusú épületeket a községben nem találhatunk.

Az anyaghasználatra a természetes anyagok használata a jellemző. A tetőhéjazat hagyományosan cserép, sík pala, hullámpala.

Az épületek homlokzatairól általánosságban elmondható, hogy nagy vakolt felületekkel rendelkeznek. A hagyományos formavilágot őrző házak utcai homlokzatán megjelennek nyíláskeretezések, párkánytagozatok. Jellegzetes díszítővilágot figyelhetünk meg a négyzetes

alaprajzú, Kádár-kockának nevezett sátozottós családi házaknál is. Az egyszerű tömegű, egyforma házakat általában díszítőfestéssel, vakolt textúrával, vagy akár csempe díszítéssel tették egyedivé. A házak korszerűsítésekor, külső hőszigetelés kialakításakor, vagy a nyílászárók cseréjekor ezen díszítések nagy része eltűnik.

A telkeknek jellemzően van előkertje, csak néhány régebbi épület áll az utcafronton. A kerítések a 20. század második felére jellemző alacsony lábazatú fém vagy fa kerítések.

Távlati fotó a településről (készítette: Gyórfy István)

Nagy kiterjedésű zártkert található a külterület dél-keleti részén. A zártkert (zalai szóval élve hegy) jellegzetes pinceépületei kezdetben boronafalú épületek voltak, amit sárral tapasztottak, és fehérre meszeltek. A tetőfedés anyaga agyagcserép. Egy vagy két traktusú épületek, melyen egy ablak és egy ajtó a jellemző.

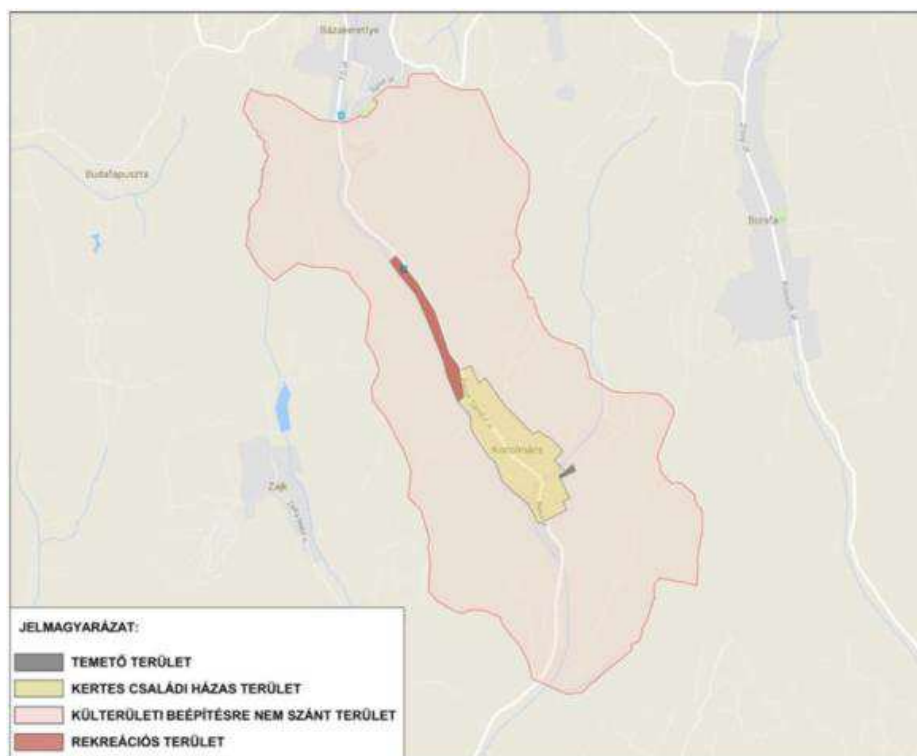
Boronapince (készítette: Gyórfy István)

A későbbiekben tégláépületeket húztak fel, melyet szintén vakoltak, de már több színűre. Az épületek már több szintesek is lehetnek, melyek jellemzően a nagyon szűk telkeken jelentek meg. Az alsó szinten található a bortárolás, szerszámok, a felső szinten pedig a pihenő helyiség.

Mai kori pinceépület (készítette: Győrffy István)

A település beépített részeit az alábbi különböző karakterbe sorolja a településkép védelmi rendelet:

Különböző karakterű területek lehatárolása (Településkép védelmi rendelet 2. melléklete)

10.2. Építészeti örökség

Országos védelem

Műemléki védettségű épület a községben nem található.

Helyi védelem

A településkép védelméről szóló 16/2019. (XII. 29.) önkormányzati rendelet az alábbi építészeti értékeket helyezte védetté:

sorszám	cím	megnevezés
1.	Béke utca 248. hrsz-ú sarok 251 hrsz	Kisboldogasszony római katolikus templom
2.	Béke utca 248. hrsz-ú sarok 251 hrsz.	Szt. Család szobor
3.	Fő u. 1. 247. hrsz	Lakóház
4.	Külterület zártkert 1149 hrsz.	Szt. Donát szobor

Szent Donát szobor

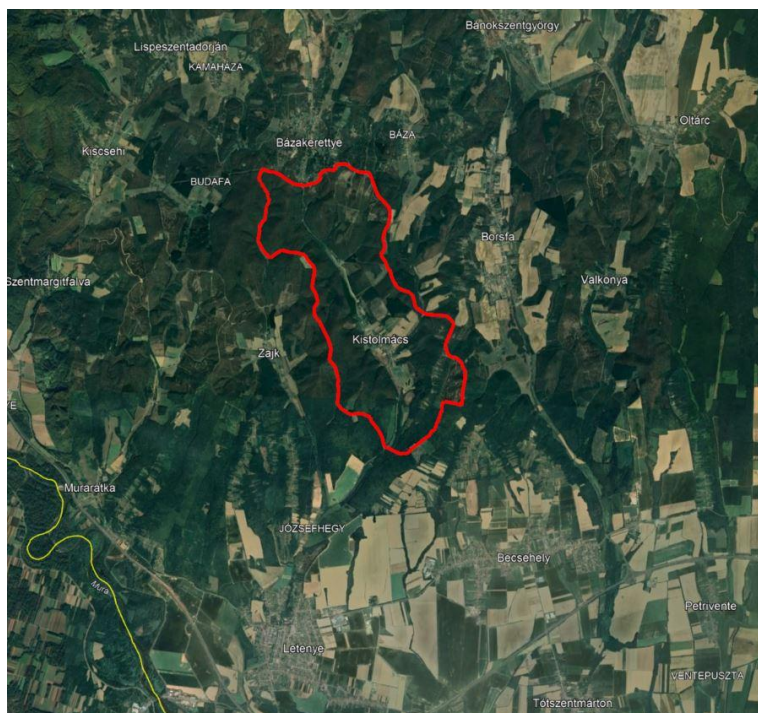
Szent Család szobor

Régészet

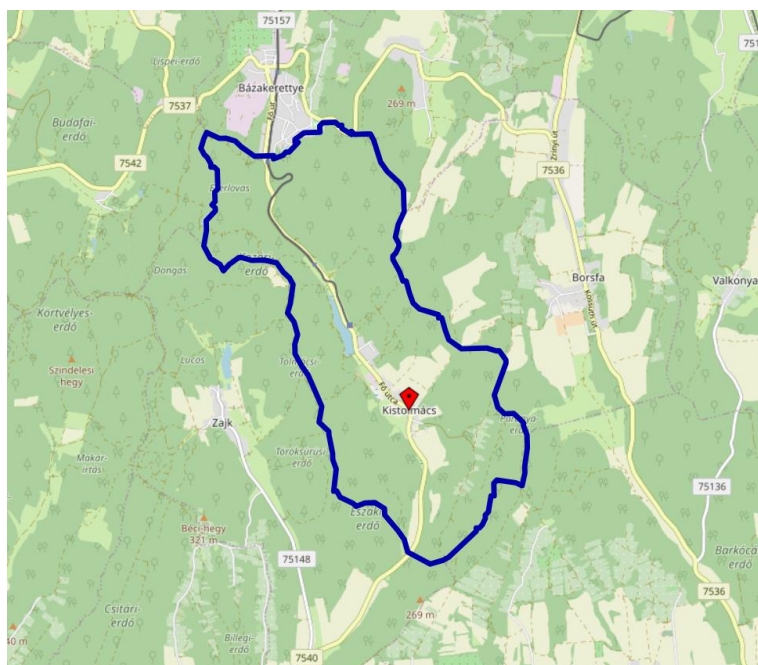
Régészeti lelőhelyeket az <https://archeodatabase.hnm.hu/> nem tart nyilván, az adatszolgáltatás sem tartalmaz nyilvántartott régészeti lelőhelyet.

11. Környezetiállapot-jellemzők

Kistolmács község Zala vármegyében, a Letenyi járásban, Nagykanizsától nyugati irányban mintegy tizennyolc kilométernyi távolságban fekvő település.

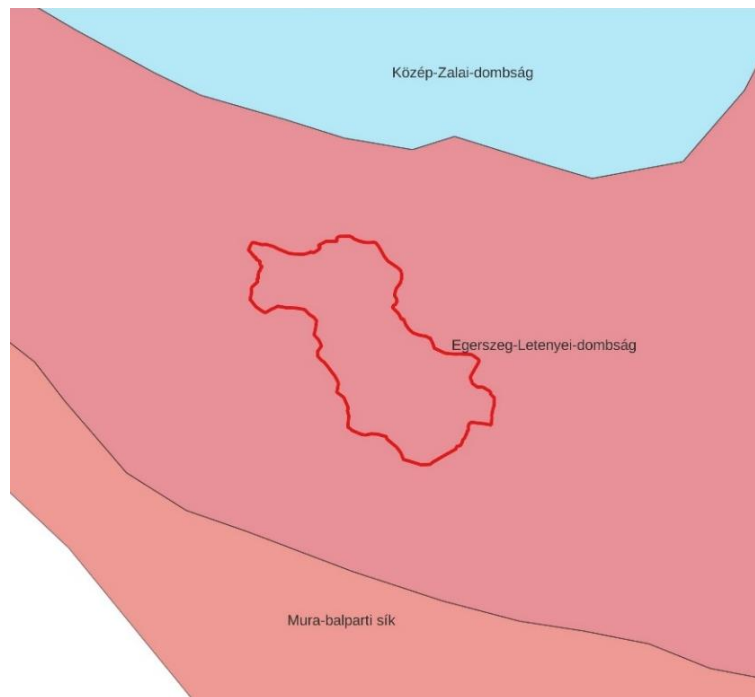

A település elhelyezkedése (GoogleEarth)

Kistolmács és közigazgatási területe (OpenStreetMap)

Kistolmács közigazgatási területe a Zalai-dombság területén, az Egerszeg-Letenyei-dombság kistáján helyezkedik el.

Kistolmács elhelyezkedése

11.1. Domborzat

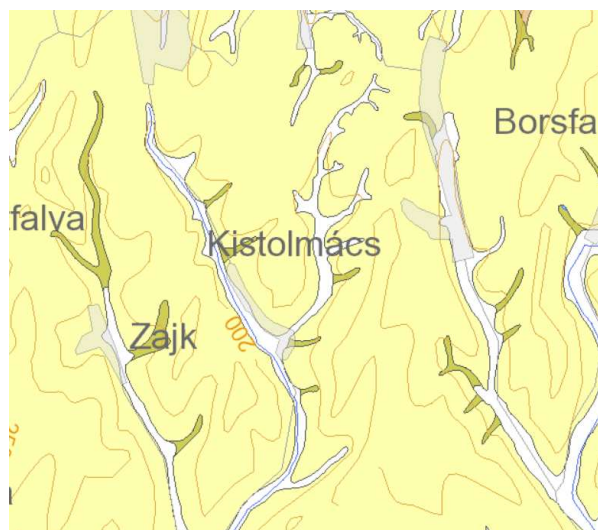
Az Egerszeg-Letenyei-dombság kistáj a Válicka és a Principális-völgy között, a Felső-Zalától a Muráig nyúló, kettős osztatú eróziós dombsági terület. A völgyközi hátak egységesen É-D-i irányban lejtősödnek, s a Balaton-árok csapásirányának folytatásában kialakult Pacsai-süllyedéktől D-re jelentősen lealacsonyodnak. Jégkorszaki vályoggal borított felszínük deráziós völgyekkel és fülkékkel aprólékosan tagolt: a völgyek mélyek (100-150 m), s lejtőik meredek (10-15°), a völgyközi hátak keskenyek, szabdaltak és erősen erodáltak. A táj DNy-i részén, az Alsó-Válicka-Mura közti területen - a szoros értelemben vett Letenyei-dombságon - megváltozik az eróziós dombság felszínalaktani képe. Itt a terület jelentős ópleisztocén felboltozódása következtében az É-D-i irányú szerkezeti vonalakat másoló völgyek között erősen tagolt domborok alakultak ki, amelyeket szigetszerűen kiemelkedő aszimmetrikus dombhátak és dombtetők jellemeznek. A tájrész függőleges tagoltságának mértékét kifejező átlagos relatív relief (85 m/km²) az egész Zalai-dombvidéken a legnagyobb.

Kistólmács domborzata

11.2. Földtan, talaj

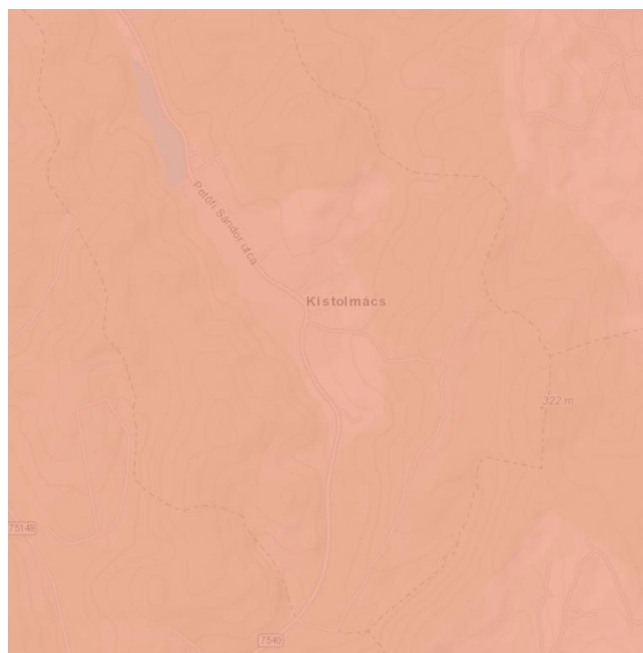
A mélyszerkezetet jelentősen befolyásolja, hogy D-i részét átszeli a Balaton-vonal: ettől É-ra a medencealjzatot triász és kréta időszaki karbonátos képződmények, valamint karbon gránit, továbbá devon és szilur metamorf kőzetek alkotják, a D-i részen pedig más jellegű újpaleozoos és mezozoos képződmények dominálnak. A középső sávban eocén szubvulkáni testek találhatók. A kistáj a hazai kőolajbányászat bölcsője: 1937-ben itt találták meg az ország első ipari értékű kőolaj és földgázmezőjét, az 1960-as évekig a szénhidrogén-termelés egyik központi területe. Szénhidrogén-előfordulások elsősorban az alsó-pannon homok- és homokkőrétegekhez kapcsolódnak.

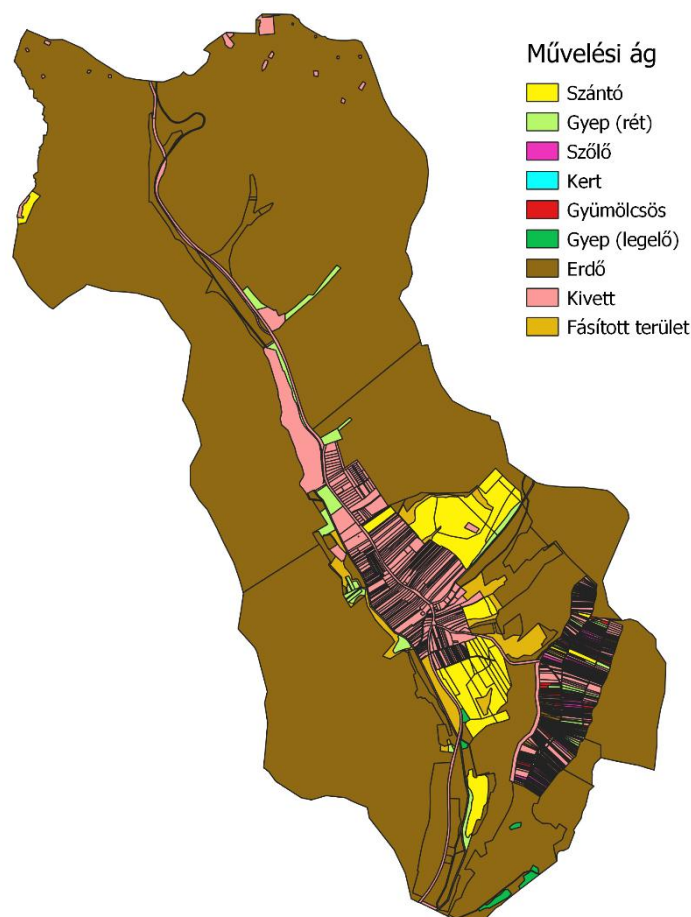
A térség felszíni földtani térképe

A térkép szerint a település területén elsősorban holocén folyóvízi üledék (rQh), felső-pleisztocén eolikus üledék (barna lösz) (eQp_3^{bl}), illetve elvétve felső-pleisztocén-holocén proluviális-deluviális üledék ($pdQp_3-h$) lelhető fel.

Kistolmács területére elsősorban a löszös üledéken képződött gyenge víznyelésű és igen gyenge vízvezető-képességű, erősen víztartó, kedvezőtlen vízgazdálkodású, gyengén savanyú pseudoglejes barna erdőtalajok jellemzők.

Genetikai talajtípus térkép

Területhasználatok a településen

11.3. Éghajlat, felszíni és felszín alatti vizek védelme

Mérsékelt hűvös-mérsékelt nedves kistáj, de DNy-on már a nedves éghajlat felé hajlik.

Az évi napfénytartam 1920-1960 óra. A táj a nyári évnegyedben 750-760, télen 190 óra napsütést élvez. A hőmérséklet évi átlaga 9,4-9,8 °C, nyári félév átlaga D-en 16,2 °C körüli. Évente 184-187 nap körüli a 10 °C középhőmérsékletet meghaladó napok száma, hozzávetőlegesen ápr. 12-15. és okt. 17-19. között. A fagymentes időszak hossza, Ny-on és DNy-on 185 nap, tavaszi és őszi határnapjai ápr. 20., okt. 20-22. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 33,0 °C körüli, a minimumoké -17,0 és -18,0 °C közötti.

A csapadék évi összege DNy-on kevéssel meghaladja a 770 mm-t. A nyári félévben a D-i és DNy-i vidékek csapadékosabbak (470 mm körül) a kistáj É-i részeihez képest.

Az ariditási index DNy-on 0,88- 0,90, É-on 0,94-0,98.

Az uralkodó szélirány É-i és D-i, az átlagos szélsébség 2,5 m/s körüli.

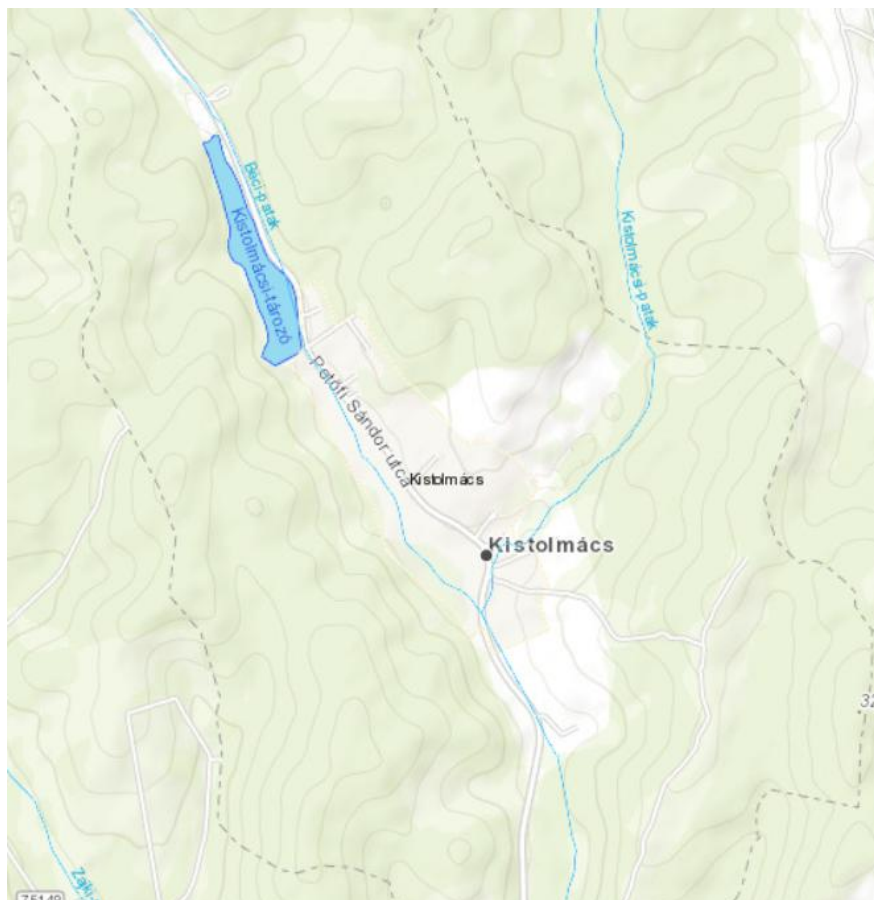
Felszíni víz:

A kistáj D-i része az Alsó-Válickán és a Kerkán, valamint a Principális-csatornán át a Mura felé folyik le. Az évi lefolyás tekintélyes; D-ről É felé haladva csökken. A kis patakok is ritkán száradnak ki. A D-i tájrészen még őszi árvíz is jelentkezik. Vizük még tiszta.

A települést érintő főbb felszíni víztestek:

- Béci-patak

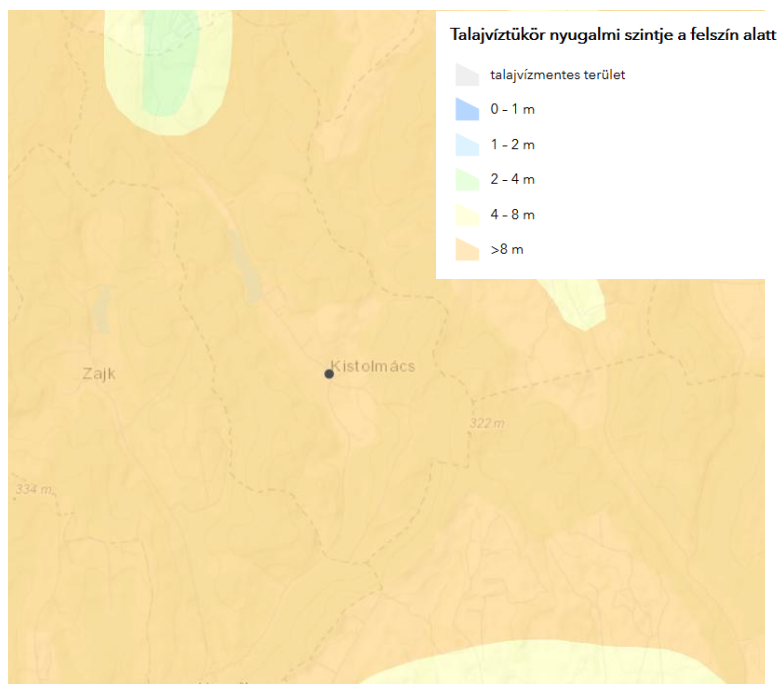
- Kistolmácsi-patak
- Kistolmácsi-tározó

A település felszíni vizei

Felszín alatti víz:

Összefüggő „talajvízben” szegény, a szintje a völgyekben is 4-6 m között áll. Mennyisége nem számottevő. Minőségileg főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű. A szulfáttartalom csak kis körzetekben haladja meg a 66 mg/l-t. Sok a nitrát-előfordulás.

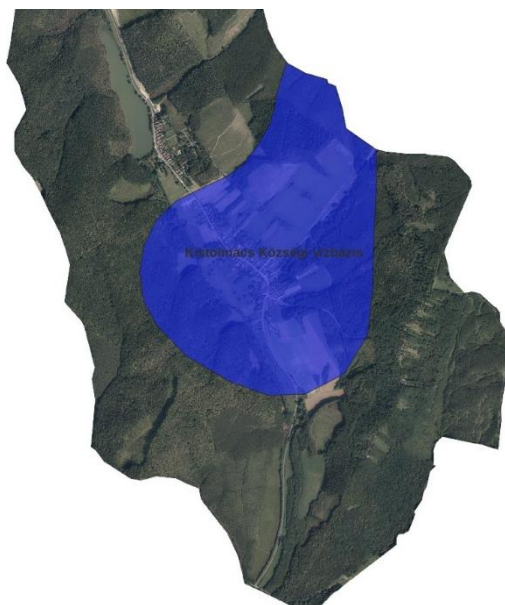

Nyugalmi talajvízszint

Kistolmács közigazgatási területe a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete szerint fokozottan-, illetve kiemelten érzékeny besorolású.

A kistáj rétegvizeinek mennyisége nem jelentős. Az artézi kutak száma kevés. Mélységük 100-200 m közötti, helyenként tekintélyes vízhozamokkal.

A településen közigazgatási területén kijelölt, sérülékeny vízbázis található: a Kistolmács Körzeti vízbázis.

Sérülékeny vízbázis

11.4. Hulladékkezelés

Kistolmács közigazgatási területén, a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás teljesítésére jogosult, illetve kötelezett közszolgáltató Vidris-Pannonia Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. (8800 Nagykanizsa, Vár u. 5. szám).

Az Önkormányzat közigazgatási területén a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére, mint közszolgáltatás teljesítésére jogosult, illetve kötelezett közszolgáltató a Lenti Hulladékkezelő Kft. (8960 Lenti, Templom tér 9).

11.5. Levegőtisztaság-védelem

A levegő minőségének egyik meghatározó tényezője a települési légszennyezési kibocsátás. A többi településhez hasonlóan a légszennyezőanyag kibocsátások elsősorban a lakossági és közületi gázfelhasználáshoz, a közlekedésből adódó levegőszennyezéshez, valamint az ipari létesítményekhez és szolgáltatói tevékenységekhez kötődnek, melynek hatásait tompíthatja, illetve ronthatja az adott település környezeti adottsága.

Levegőminőség szempontjából érzékeny területnek tekinthető az országos jelentőségű természetvédelmi terület. Az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendeletben nem szerepel a település.

A település közigazgatási területére a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet alapján meghatározott határértékek vonatkoznak.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. sz. melléklete alapján a 10. (Az ország többi területe) légszennyezettségi zónába tartozik, ahol a:

- kén-dioxid: F
- nitrogén-dioxid: F
- szén-monoxid: F
- szilárd (PM₁₀): E

A kén-dioxid, nitrogén-dioxid és szénmonoxid tekintetében a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladhatja meg, szilárd szennyezés esetén pedig a felső és alsó vizsgálati küszöb között lehet.

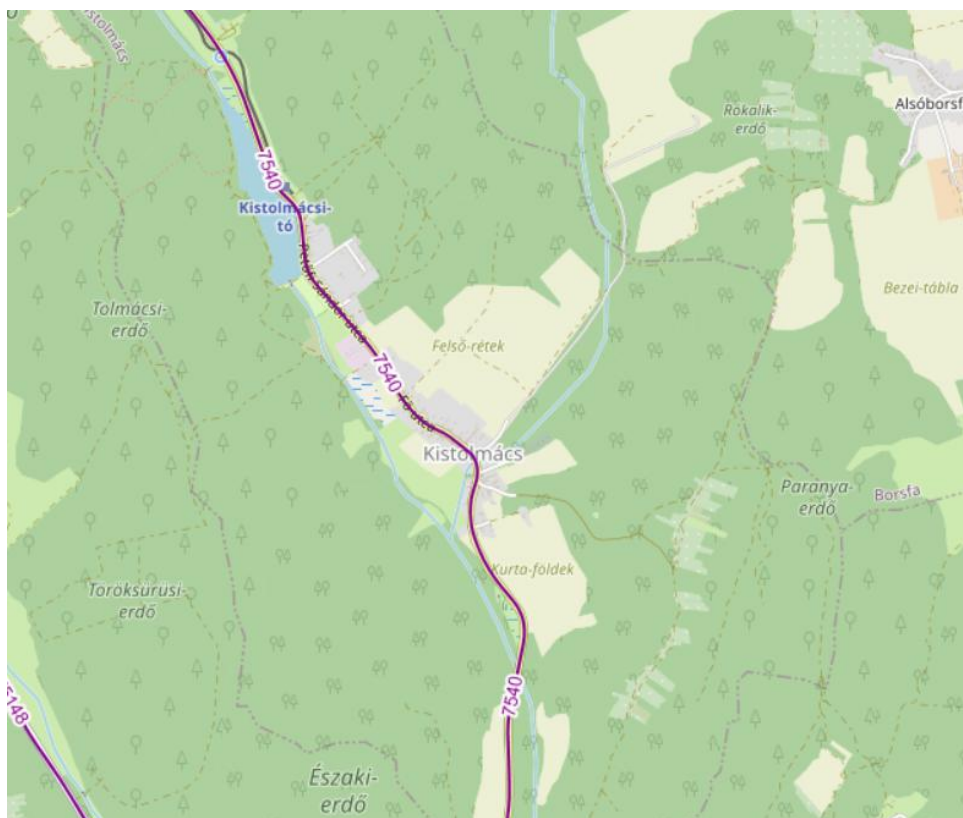
A közúti közlekedésből adódó légszennyezést elsősorban a 7540 j. Letenye-Bázakerettye összekötő út forgalma okozza.

A légszennyezés tekintetében az országos közutak 2022. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalmi adatainak felhasználásával megvizsgáltuk a közlekedésből adódóan a településre jellemző levegőállapotot.

A gépjárművekre vonatkozó kibocsátási normák alapján a vizsgált útszakaszon áthaladó járművek teljes légszennyező anyag kibocsátását a következő táblázat részletezi.

Kibocsátás [mg/s m]	CO	CH	NO ₂	SO ₂	PM
7540 út	0,1871	0,0282	0,0294	0,0002	0,0028

A fenti kibocsátási adatok alapján valamennyi szennyezőanyag tekintetében megállapítottuk, hogy azok mértéke az érvényben lévő határértékeket (4/2011. (I. 14.) VM rendeletben foglaltak) a lakóterületeken nem haladja meg. A vizsgált útszakaszokat az alábbi térkép ábrázolja.

Kistolmács (fő) közlekedési vonalai

Kistolmács közigazgatási területén bejelentés köteles légszennyező pontforrásról nincs tudomásunk. Az üzemi és szolgáltató létesítmények légszennyező tevékenységeire és a légszennyező forrásokra 306/2010.(XII.23.) Korm. rendelet vonatkozik, az általuk kibocsátható légszennyező anyagok határértékeit pedig a 4/2011.(I.14.) VM rendelet állapítja meg. Káros mértékű, azaz határérték feletti légszennyezést a helyhez kötött források, a jelenleg ismert állapotban nem okoznak.

Egységes környezethasználati engedéllyel rendelkező vállalkozás nem található a településen.

A településen levegőterhelést jelentenek még a lakossági fűtés során jelentkező kibocsátások. Számottevő lehet a vegyes tüzelés használata is melynek várható következménye a légszennyezés időszakos emelkedése.

Bizonyos építési-bontási munkák során is kerül por olyan mennyiségben a környezeti levegőbe, amely hosszabb-rövidebb ideig tartó szennyezettséget okoz.

Ezek a lokális és nem folyamatosan jelentkező hatások a település levegőjének minőségét alapvetően nem befolyásolják, azonban megszüntetésükre intézkedéseket kell kidolgozni.

Az allergén gyomnövények főként az utak mentén lévő árkokban fordulnak elő, melyek gyérítése az árkok, útpadkák és zöldfelületek rendszeres kaszálásával történik.

11.6. Zaj – és rezgésterhelés

Kistolmács zajhelyzetének vizsgálata során – mint minden település vizsgálata során – három fő területre kell kitérni, melyek a közlekedés, az ipari/gazdasági tevékenységek, valamint a kulturális- és szórakoztatóipar.

A közúti közlekedési forgalom okozta zajterhelést a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet 4. § (2) alapján határoztuk meg.

Vizsgálatunk során „AZ ORSZÁGOS KÖZUTAK 2022. ÉVRE VONATKOZÓ KERESZTMETSZETI FORGALMA” c. Magyar Közút KHT. kiadványát vettük alapul.

A közúti közlekedés zajhatásait a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendeletben meghatározott zajterhelési határértékekkel hasonlítottuk össze. A zajterhelést (L_{Aeq}) a referenciatávolságban (út középvezetől mért 7,5m) határoztuk meg.

$L_{Aeq}(7,5)_{g,s,t,j}$ [dB]	7540 út	Határérték a környező lakóterületen [dB]
M_{nappal}	60,8	60
$M_{éjszaka}$	52,8	50

Az üzemi vagy szolgáltató jellegű létesítmények zaja lokálisan hat, így a lakosságnak csupán kisebb részét érinti.

Információink szerint a településen zajvédelmi problémát, határértéket meghaladó zajkibocsátást üzemi létesítmény nem okoz. A levegőtisztaság-védelmi fejezetben jelzett egységes környezethasználati engedélyhez kapcsolódóan kerülhet sor zajkibocsátási határérték megállapítására.

A települést érintő, zajvédelmi problémát okozó rendezvények, események ritkán kerülnek megrendezésre.

11.7. Sugárzás védelem

A természetes háttér-sugárzás Magyarországon egy embert átlagosan 2,4 mSv/év effektív dózissal terhel. A testünket érő sugárzás származhat a világútból, a talajból, a növényekből, élelmiszerekből, környezetünk tárgyaiból, vagy akár a saját testünkben is.

Az országon belül a geológiai viszonyoktól, az időjárástól, a táplálkozástól függően akár két-háromszoros különbségek is lehetnek a háttér-sugárzás mértékében. Mértéke, hatása települési szinten nem befolyásolható. Élettani hatás szempontjából, a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni a villamos és a mágneses terét.

A villamos térerősség nagyságát a feszültségszinten kívül egyéb körülmények is befolyásolják:

- a vezetékek föld feletti magassága
- a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése
- magas objektumok pl.: fásoros árnyékolás jelentősen csökkenti a térerősséget
- épületek (a villamosteret 85-90%-ban leárnyékolják)

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültségszintű távvezetésektől: 750kV-40m, 400kV-20m, 220kV-10m, 120kV-5m. A távvezetékekkel a közmű fejezet foglalkozik részletesen.

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér áthatol az épületeken és szemben a villamos térrel kiterjedt objektumoknál nem, vagy csak nagyon költségesen árnyékolható. Az alacsonyfrekvenciás mágneses tér ellen a legjobb védekezés a megfelelően nagy védőtávolság

tartása. Bázisállomások esetén, Magyarországon érvényben lévő egészségügyi határértékek: 900MHz 4.500.000 μ W/m², 1800MHz 9.000.000 μ W/m². A határértékek megállapításakor a különböző kutatási eredményeket vették alapul. A frekvencia növekedésével a behatolási mélység csökken, ezért állapítottak meg két értéket.

A település közigazgatási területén adótorony nem található.

11.8. Vizuális környezetterhelés

A vizsgálatok irreverzibilis vizuális környezetterhelést nem tártak fel. A tartós konfliktusok közé sorolhatók általában a roncsolt, felhagyott területek és elhagyott (külterületi) lakó épületek okozta konfliktusok. Konfliktusként tekinthetünk az illegális hulladéklerakásból eredő konfliktusokra is.

A település belterületének utcaképét esztétikailag negatívan befolyásolja az elektromos légkábelek, telefonkábelek jelenlegi megjelenése. A szolgáltatókkal a várható hálózatfejlesztések eredményeként a jövőben légkábel hálózat egy részének térszín alatt kialakításával ez javítható.

A vizuális környezetterhelés témakörében a fényszennyezettséggel is foglalkozni kell, ami a településen jellemzően a közvilágítást jelenti (fényreklámok a településre nem jellemzőek).

11.9. Árvízvédelem

Kistolmács a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendeletben nem szerepel.

11.10. Klímavédelem, éghajlatváltozás

Az éghajlatváltozás iránti sérülékenységet három tényező határozza meg. Ez a három tényező a kitettség, az érzékenység és az adaptációs kapacitás.

A kitettség alapvetően egy helyszínhez kapcsolódó tulajdonság. A kitettség elemzése arra válaszol, hogy egy adott helyszín milyen mértékben van kitéve egy adott éghajlatváltozási hatásnak.

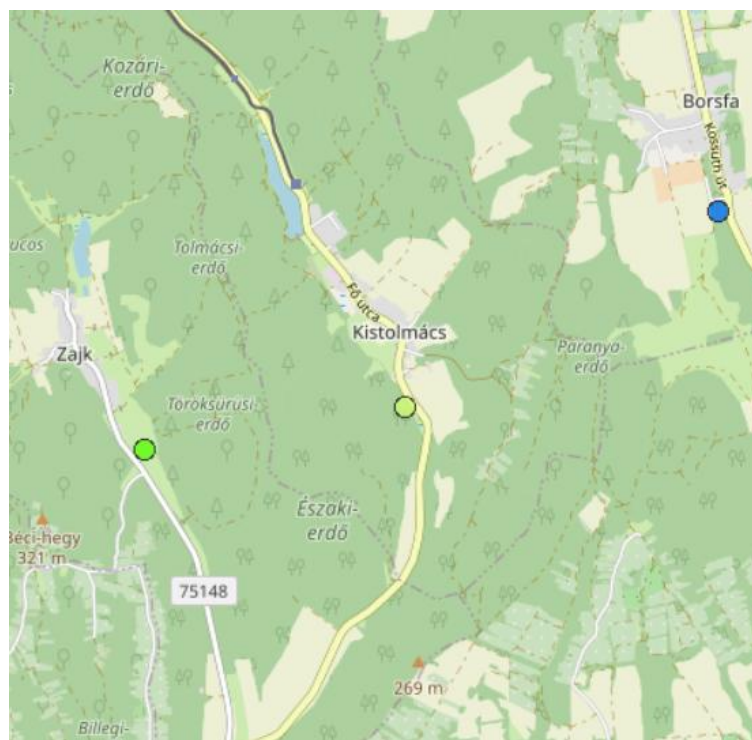
Az érzékenység egy-egy rendszerhez kapcsolódó tulajdonság. Az érzékenység azt mutatja, hogy az adott beruházás egy adott éghajlatváltozási hatásra milyen mértékben érzékeny, mivel ezek az események károkat okoznak az utakban, épületekben, illetve az azok által betöltött funkciókban.

A kitettség és érzékenység együttes jelenléte szükséges ahhoz, hogy egy potenciális hatás lehetősége fennálljon.

Jelen dokumentációban a kitettség vizsgálata releváns.

A vizsgált terület tekintetében nem helyezkedik el fokozott kitettséget jelentő területen. Az országra általánosan jellemző változásra számíthatunk mind hőmérsékleti, mind csapadékviszonyok, illetve egyéb tekintetben, így kitettség tekintetében közepes mértékről beszélhetünk.

Villámárvíz érzékenység vonatkozásában a vizsgált vízgyűjtők és kifolyási pontjaik tekintetében a települést érintő vizsgálat szerint annak területe gyengén veszélyeztetett (1-5 skálán 2-es érték) (Béci-patak)

Villámárvíz veszélyeztetettség

11.11. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Általánosan elmondható, hogy környezeti konfliktusforrás jellemzően a lakóövezetek ipari–gazdasági–mezőgazdasági övezetekkel határos területein, illetve az elhagyott illegális hulladékok következtében jelentkezik.

A meglévő, működő telephelyekkel kapcsolatosan az általánosan időnként előforduló egy-két szembenálló fél esteit leszámítva, kirívó konfliktushelyzet nem tapasztalható. Ugyanez elmondható a mezőgazdasági tevékenységre vonatkozóan is. Az előforduló környezeti konfliktusok nem mindig, sőt, általában nem jelentik a környezet károsítását is, hanem elsősorban ez ellenérdekű felek (pl. lakó-gazdálkodó) érdekeinek ütközéseit jelentik.

Információink alapján az elmúlt években környezetvédelmi bírság kiszabására nem került sor.

12.A táji és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra-hálózat

12.1. Természeti adottságok

Természeti adottságok

Kistolmács Község teljes közigazgatási területe a következő kistájban terül el:

Nagytáj: Duna–Tisza-medence
 Nagytájrészlet:..... Nyugat-magyarországi-peremvidék
 Középtáj:..... Zalai-dombság
 Kistáj..... **Egerszeg–letenyei-dombság**

A természeti adottságokat a fenti kistáj jellemzői alapján értékeljük (*MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010.*). Az értékelésbe nem vonjuk be

a közlekedés, a településhálózat és a népesség témákat, melyek a jelenlegi tájvizsgálat szempontjából érdektelenek vagy kisebb jelentőségűek. A következőkben a kistáj jellemző tulajdonságait mutatjuk be.

Domborzat

A település a Válicka és a Principális-völgy között, a Felső-Zalától a Muráig nyúló, kettős osztatú eróziós dombsági terület része. É-i, keskenyebb részének felszín alaktani jellegét a szabályos É–D-i irányú tagoltság, a jellegzetes meridionális völgyhálózat és a köztes kiemelt lapos tetejű keskeny (2–4 km) hátaik haránt irányú szabálytalan feldaraboltsága határozza meg. A völgyközi hátaik egységesen É–D-i irányba lejtősek. A jégkorszaki vályoggal borított felszín deráziós völgyekkel és fülkékkel aprólékosan tagolt, a völgyek mélyek (100–150 m), lejtőik meredek (10–15°), a völgyközi hátaik keskenyek, szabdaltnak és erősen erodáltak. Az átlagos relatív relief 58 m/km². A táj DNy-i részén (Kistolmács is ide tartozik), az Alsó-Válicka-Mura közti területen – a szoros értelemben vett Letenyi-dombságon – megváltozik az eróziós dombság felszínalaktani képe. Itt a terület jelentős ópleisztocén felboltozódás következtében az É–D-i irányú szerkezeti vonalakat másoló völgyek között erősen tagolt domborok alakultak ki, amelyeket szigetszerűen kiemelkedő aszimmetrikus dombhátaik és dombtetők jellemeznek. A tájrész függőleges tagoltságának mértékét kifejező átlagos relatív relief (85 m/km²) az egész Zalai-dombvidéken a legnagyobb.

Földtan

A mélyszerkezetet jelentősen befolyásolja, hogy a kistáj D-i részét átszeli a Balaton-vonal, ettől É-ra a medencealjatot triász és kréta időszerű karbonátos képződmények, valamint karbon gránit, továbbá devon és szilur metamorf kőzetek alkotják, a D-i részen pedig más jellegű újpaleozoos és mezozoos képződmények dominálnak. A középső sávban eocén szubvulkáni testek találhatók.

Éghajlat

A kistáj éghajlata mérsékelt hűvös, mérsékelt nedves, de DNy-on már a nedves éghajlat felé hajlik. Az évi középhőmérséklet: 9,4–9,8 °C, évi csapadékmennyiség DNy-on meghaladja a 770 mm-t, az É-i részekén viszont már 700 mm körüli értéket mutat. Az évi napfénytartalom: 1920–1960 óra (nyári negyedévben 750–760, télen 190 óra). A téli félévben átlagosan 35–40 hótakarós nap valószínű, a magasabb részekén 40 fölött. Az átlagos maximális hóvastagság 18–22 cm, D-en 25 cm fölötti. Az uralkodó szélirány É-i és D-i. Az átlagos szélesség 2,5 km/h. A táji adottságok és az éghajlat a kevésbé hőigényes és nagyobb vízigényű kultúrnövényeknek és az erdőgazdálkodásnak kedvez.

Vizek

A felszíni csapadékvizek a kistáj É-i részén a Zala, D-i részén a Mura felé (D-i irányba) folynak le. A kis patakok is ritkán száradnak ki. Vízük általában tiszta. A nem számottevő mennyiségű talajvíz átlagos mélysége 4–6 m között változik. Kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Sok a nitrát-előfordulás. A völgytalpak általában vizenyősek. A rétegvizek mennyisége nem jelentős, artézi kutak száma kevés. Mélységük általában 100–200 m közötti, helyenként tekintélyes vízhozamokkal.

Talajok

A kistáj eróziós-deráziós völgyekkel tagolt dombsági felszínét periglaciális vályogon, A Principális menti meredek domboldalakon homokon képződött agyagbemosódásos barna erdőtalajok borítják, melyek mechanikai összetétele – talajképző kőzettől függően – vályogtól homokig változik. Vízgazdálkodásuk és termékenységük is a textúrával változik. A vályog talajokon képződött talajok termékenyebbek, a homokon képződtek gyengébb termékenységűek. A folyóvölgyek hordalékain réti, lápos réti, valamint lecsapolt és telkesített síkláp talajok képződtek. Mechanikai összetételük agyagos vályog.

Növényzet

A vizsgált terület a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Dél-Dunántúl flóraidékének (*Praeillyricum*) Belső-Somogy flórajárásába (*Somogyicum*) tartozik.

A dombvidék potenciális erdőterület, természetes gyepek léte valószínűtlen. A terület jelentős részén bükkösök, de a völgyalakban gyertyános-tölgyesek és égerligetek is kialakultak. Jellegzetesek a települések környékén található gyümölcsösök. Az inváziós terhelés alacsony, többnyire a zártkertek környékén és a völgyekben találkozhatunk nem őshonos fajokkal. A dombság erdei többnyire ma is jó természetességűek, bár az intenzív erdőgazdálkodás és a nem őshonos fafajok előtérbe helyezése átalakította az eredeti erdőtársulásokat. A völgyekben a kaszálórétek, a dombokon a zártkertek érték el jelentős térfoglalást. A völgyalji kaszálóréteket ma többnyire már nem kezelik, beerdősültek vagy erdősítették őket. Több esetben másodlagosan a bükkösök helyén mészkerülő jellegű erdők alakultak ki. Az erdei flórában hangsúlyos szerepük van a nyugat-dunántúli elemeknek (erdei ciklámen – *Cyclamen purpurascens*, erdei galaj – *Galium sylvaticum*, magyar varfű – *Knautia drymeia*) és a szubmediterrán fajoknak (zalai bükköny – *Vicia oroboides*, tarka lednek – *Lathyrus venetus*, pirítógyökér – *Tamus communis*). Gyakori élőhelyek: K2, K5, OB, RC, J5 közepesen gyakori élőhelyek: K1a, RB, E1, P7, H4 ritka élőhelyek: B5, OA, RA, D5, J2. Fajszám: 800–1000; védett fajok száma: 40–60; özönfajok: aranyvessző-fajok (*Solidago spp.*) 3, akác (*Robinia pseudoacacia*) 2, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria spp.*) 1.

Tájföldrajz

Fogalommeghatározás: a tájföldrajz a legkomplexebb geográfiai szakterület, területi szemléletű szintézise a természetföldrajzi és a földhasználaton, a településföldrajzon keresztül a társadalmi-gazdasági adottságoknak. Összetettsége miatt nem kezdő kutatóknak való téma, valódi tájföldrajzossá évtizedek alatt alakulhat, fejlődhet valaki, ha időközben nem horgonyoz le valamely földrajzi részterületnél, pl. geomorfológiánál, biogeográfiánál, vagy demográfiánál és sikerül megőriznie érdeklődését a földrajzi tájak komplexitása iránt. A tájföldrajz különleges vonása, hogy az egyes tájtipusok meghatározásánál nem lehet eltekinteni az adott területegység látványától, vizuális habitusától (CSORBA 2021.). Tájföldrajzi szempontból Kistolmács Község közigazgatási területe a következő kistáj területén fekszik:

Nagytaj:Duna–Tisza-medence

Nagytajrészlet:.....Dunántúli-dombvidék

Középtaj:.....Zalai-dombság

Kistaj:.....**Letenye-Egerszegi-dombság**

A vizsgált terület a 765 km² területű kistáj D-i részén található.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A zalai völgyközi háta Ny-i tagja, erős eróziós tagoltsága ellenére egységes dombvonulatként emelkedik ki a környező völgytalpokról. A dombsorokat elválasztó E–D-i irányú völgyek kialakulásában ma újra nagyobb szerepet tulajdonítanak a jégkorszaki szélnek. Éghajlati körzet: Mérsékelt hűvös – mérsékelt nedves, É-i részén mérsékelt meleg – mérsékelt nedves térség. Vízrajz: A nyíltvízi, ill. mocsaras felszín aránya 1,8%, ami főleg a kistájhoz tartozó Principális-csatorna és a Szévíz vízenyős völgytalpának köszönhető. A legnagyobb szabad vízfelület a Miklósfai-halastó.

Földhasználati arányok és tendenciák: 36% erdő (mérsékelt csökkenő arány), 31% szántóföld (változatlan), 10% pedig gyepterületi részesedéssel. Az OTRT szerint a kistáj nagyobb része erdőgazdálkodási térség. Söjtör és Hahót környékén vegyes, a Principális-csatorna mentén pedig a szántóföldi területhasználat jellemző.

Földrajzi tájtypus: Eróziós-deráziós dombsor, ahol agyagbemosódásos és Ramann-féle barna erdőtalajon megtelepedett erdeifenyővel elegyes bükk és gyertyános-tölgyesek között jelentős a szántóföldek aránya. A dombvonulatot tágas, teraszos völgyek keretezik, a kistájhoz tartozó Principális-völgy réti talaját rét és szántóföldi gazdálkodás hasznosítja.

Emberi hatáserősség: Az emberi tevékenység mérsékelt bolygatta, mezo- és β-euhermerób tájtypus. A domborzat és a vízhálózat átalakíthatósága közepes, megváltozott a talaj víz- és oxigénháztartása, a természetközeli növényzet pedig visszaszorult a kistáj területének harmadára.

Az 1990 és 2018 között bekövetkezett felszínborítás-változások szerint táji szinten erősödött az összesített antropogén terhelés.

Beépítettség és településfejlettség: A beépítettség 4,2%-os (2000: 3,7%), az országos átlaghoz (6,2%) képest alacsony. A természeti élőhelyeket a közutak, vasútvonalak és a települések csak kismértékben fragmentálják, súlyozott értéke 2,0 km/km², (az országos átlag 3,4). A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint a kistáj kb. 40%-át foglalják el elmaradott térségek (nagyjából Börzönce környéke és a Borsfától Ny-ra eső tájrészleten található települések tartoznak ide).

Tájmétriai adatok: A kistáj területhasználati szerkezetét bemutató CORINE foltok átlagos nagysága 1,39 km², majdnem pontosan annyi, mint az ország önálló-, hegylábi-, ill. medencedombságaira jellemző középérték (1,36 km²). A Shannon-diverzitás, vagyis a tájhasználati változatosságát jelző szám magas, 1,72 (az országos átlag 1,41).

Természeti veszélyek: A lejtős tömegmozgások és a felhőszakadások okozhatnak károkat. Itt 1931 és 2015 között csupán 8–10 súlyosan (PAI>6) aszályos év volt. Az éghajlatváltozás becsülhetően közepes mértékben fogja átalakítani a jelenlegi tájhasználatot.

Természetvédelem: A kistájban csak Natura 2000 területek vannak, 31%-a tartozik a különleges természetmegőrzési típusba, 0,9%-a a madárvédelmi kategóriába.

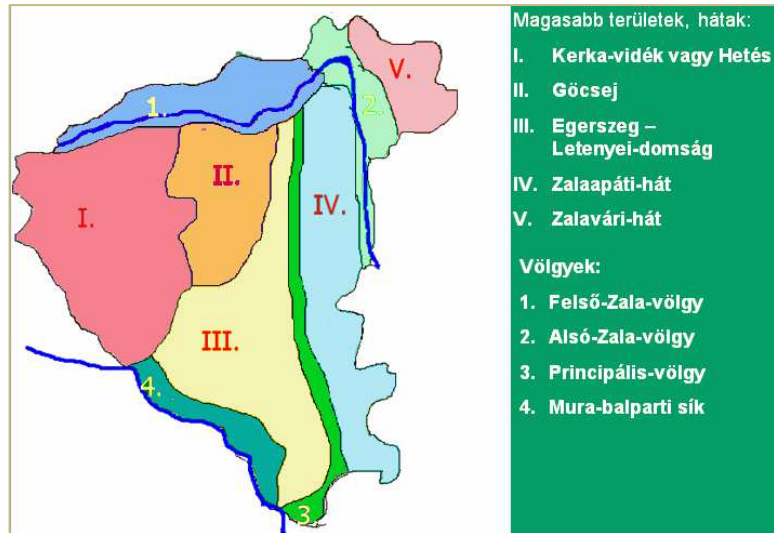
Értéktár: Az értéksűrűség közepes szintű, elsősorban a régészeti lelőhelyeknek és az egyedi tájértékeknek köszönhetően. A kistájnak 70%-át javasolták bevonni a tájképvédelmi intézkedésekbe. Ez alól kivétel a Letenye és Nagykanizsa közötti, erdőtakaró nélküli tájrész, valamint a táj Söjtör és Pölöskefő környékén lévő, ugyancsak erdőmentes része.

A tájkarakter földrajzi összetevői: A kistáj É–D-i futású völgyközi hátság, K-en az azzal párhuzamos Principális-völgygel. Vizuálisan az erdők és a szántók közel azonos aránya jellemző. Az erdőfedte dombvonulat gerincén is vannak szántóföldek, de jellemzően a hátság lejtőinek derekától és a Principális-völgyben nyújtanak nyílt, gondozott tájképet. A parlagok aránya alacsony 3%. A összeépülő falvak szabályos módon a legalsó ármentes teraszon sorakoznak. A rossz vízlevezetésű völgytalpon a szántók nedves kaszálórétekkel váltakoznak. A névadó Zalaegerszegnek valójában csak városperemi területe tartozik a kistájhoz, de központi funkciók tekintetében a megyeszékhely hatása egyértelmű. D-en Nagykanizsa tölt be hasonló szerepet. A lakosság önazonosságát, topográfiai lokalizálás esetén a „zalai” jelző fejezi ki, aminek nincs erőteljes természetföldrajzi, tájképi töltete. Talán az erdőborította, csapadékos dombsági jelleg lehet ismert. (A Szalaság mint történeti tájnév etimológiailag szintén a Zala folyónévre vezethető vissza.)

Kistolmács természeti adottságai

Kistolmács domborzata változatos. A teljes település közigazgatási területére a dombsági formák jellemzők, melyet megközelítőleg É–D irányba a településen átvezető vízfolyás (Béci-patak) szel ketté. Ez a vízfolyás egyben a település mélyvonalát is adja. A település teljes közigazgatási területe 170 és 310 mBf tszf-i magasságon fekszik. A D-i harmadban fekvő belterület jellemzően 180–210 mBf-i magasságban található. A település legmagasabb része a közigazgatási terület DK-i részén fekszik. Legmélyebb terület a D-i részen, a völgy alján, a Béci-patak közelében található.

A település belterületének mikroklímáját a változatos terepfelszín, az épített elemek és a növényzet egymáshoz viszonyított aránya befolyásolja. Növényzet nélküli felszínen a besugárzás nagyobb, a hó hamarabb elolvad, a terület nyáron gyorsabban kiszárad. A település hatalmas erdőterületei a mikroklímát kiegyenlítik, a páratartalmat növelik. Az É-i, ÉNy-i uralkodó szelektől a Letenyei-dombság árnyékoló hatása biztosít védelmet, azonban a Béci-patak völgyében a szél a terepfelszínen akadálytalanul halad végig. A felszíni csapadékvizek a település közigazgatási területét É–D irányban kettészelve Béci-patak felé folynak, melyek távoli befogadója a Mura.

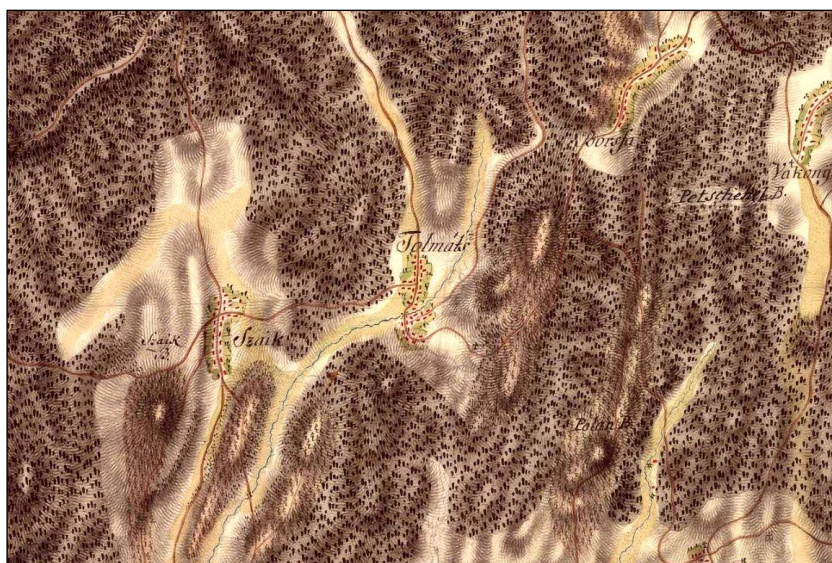
A Zalai-dombság felosztása
(forrás: hu.wikipedia.org)

12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

Tájtörténeti vizsgálat

A tájtörténet vizsgálatában elsősorban a hazánk közel 240 évre visszavezethető térképészeti anyagait (katonai térképeit) vettük figyelembe. Az előtte lévő korszakokra csupán feltételezéseink lehetnek, amit kordokumentumokkal jelen vizsgálatban alátámasztani szükségtelen. A település tájfeldrajzi helyzete miatt azonban számos következtetés vonható le.

A XVIII. századvégén készült I. katonai felmérés sematikus ábrázolása szerint a jellemző tájhasználat a település („Tolmács”) közvetlen közelében, főként a településen átvezető vízfolyások völgyében a mezőgazdálkodás volt, azonban a környező dombságot már akkor is nagy területen borították erdőterületek. A völgyekben jól kirajzolódnak a tájrészletet feltáró utak.

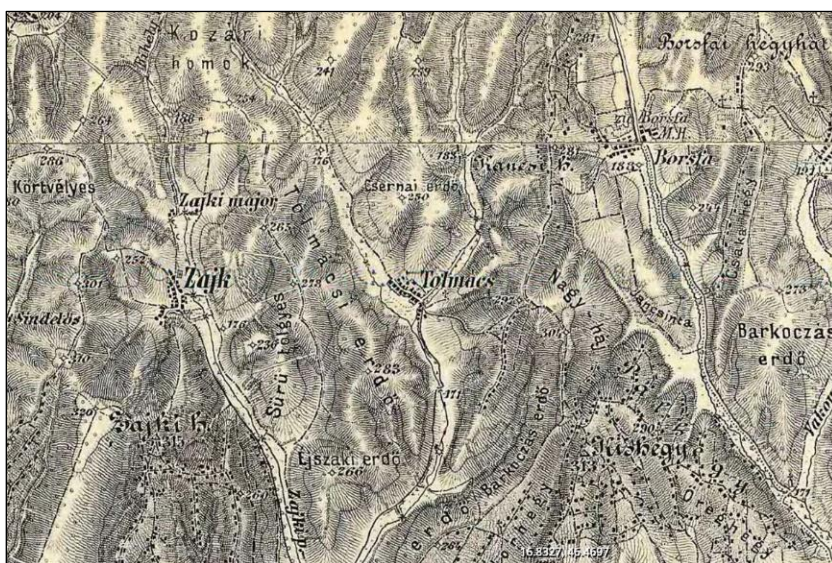
A vizsgált tájrészlet ábrázolása az I. katonai felmérésen (1782–1785)

A XIX. század közepén készült II. katonai felmérés térképkivágatán látható, hogy a dombságot fedő erdők és a települést átszelő Béci-patakot kísérő keskeny vizenyős területek jól elkülöníthetők egymástól. A változó tájhasználat miatt a domborzat jól kirajzolódik. A mezőgazdasági tájhasználat továbbra is csupán az alacsony térszínekre, a völgyaljakra jellemző, az erdők területe jelentős mértékben nem csökken. A községtől DK-re lévő „Tolmácsi szőlő-hegy”-en már külön ábrázolják a szőlő- és gyümölcs termesztésre szolgáló kertes mezőgazdasági területeket.

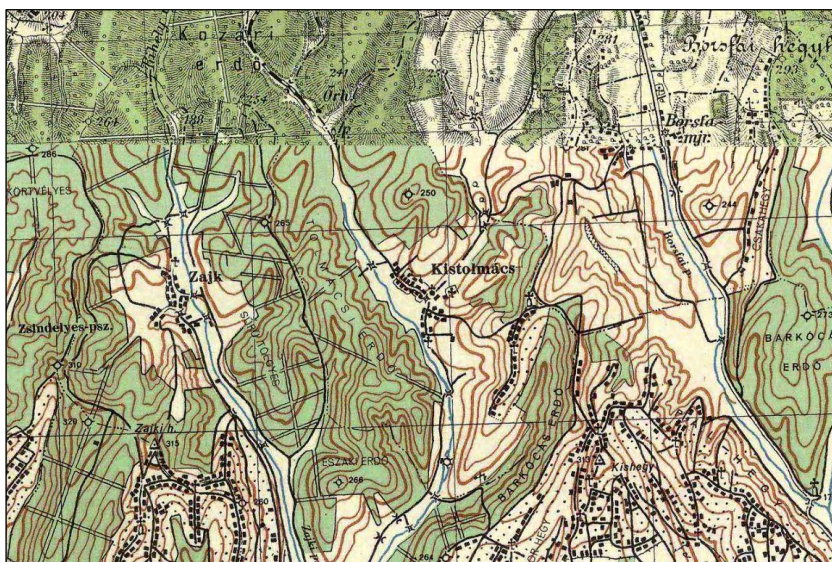
A vizsgált tájrészlet ábrázolása a II. katonai felmérésen (1819–1869)

A XIX. század utolsó harmadában, a III. katonai felmérés keretében készült térképen már jól kirajzolódik a mikrodomborzat és a vonalas tájelemeket kísérő úthálózat. A külterületi útrendszer gyakorlatilag elérte a mai nyomvonalhálózat formáját. Az erdőterület továbbra sem csökkent.

A vizsgált tájrészlet ábrázolása a III. katonai felmérésen (1869–1887)

A legnagyobb tájalakító tevékenységet a XX. század második felében élte át a település és lakossága. A mezőgazdaságot téjesesítették, a közutakat szilárd burkolattal látták el és a település lakosságának növekedése miatt a lakott terület is nagyobbá vált. A községben kiépült a közműhálózat (víz, villany, gáz, közvilágítás), a külterületen közép- és magasfeszültségű légvezetékek, a településközpontban számos középület épült. A XX. század második felére a község körül elterülő művelt szántóterületek nagysága csupán kis mértékben növekedett, az erdőgazdálkodás dominanciája továbbra is megmaradt.

A vizsgált tájrészlet ábrázolása a IV. katonai felmérésen (1941)

A XX. század legvégén, a XXI. század legelején a település külterületén az erdőterületek továbbra is dominánsak, ami a tájszerkezetet és a tájgazdálkodást a mai napig is meghatározza.

A tájhasználat értékelése

A tájhasználat a tájpotenciál adottságainak társadalmi célú igénybevétele. A tájpotenciál a táj teljesítőképesége, amelynek alkotói az adott tájegység egymással kölcsönhatásban álló ökológiai, ökonómiai és tájképi potenciáljai. A tájpotenciál kifejezi a tájhasználat lehetséges mértékét, azt, hogy egy táj milyen mértékben alkalmas a társadalom sokrétű igényeinek kielégítésére. Más megfogalmazás szerint a tájhasználat a természetes rendszerekbe való olyan mesterséges, antropogén beavatkozás, amely a természet adta lehetőségeket tudatos, célirányos, egyéni vagy közösségi célok szolgálatába állítja.

Kistolmács Község közigazgatási területén egyértelműen az erdőgazdasági tájhasználat domináns, de ezen kívül többféle tájhasználat (pl. mezőgazdasági, települési, közlekedési, kertes mezőgazdasági, vízgazdálkodási stb.) található, melyek tükröződnek a tájszerkezetben is. A továbbiakban a település egyes tájhasználatait mutatjuk be.

Települési tájhasználat: Kistolmács területén a települési tájhasználat a közigazgatási terület D-i harmadában, a tájrészletet feltáró 7540 jelű közút mellé települt községre koncentrálódik. Jelentős méretű külterületi lakott településrész nincs.

Közlekedési tájhasználat: a település közigazgatási területén, külterületén, a közlekedési tájhasználat alárendelt szerepű. A települést nagy forgalmú közút vagy főút nem szeli ketté. Kistolmács a Bázakerettyét Letenyével összekötő 7540 jelű közút mellett fekszik. A belterületi utak többsége (változó minőségű) aszfaltburkolattal ellátott, a külterületen inkább a földutak vagy a zúzálékkal burkolt utak dominálnak és tárják fel a tájrészletet. Légi közlekedés nem jellemző. Repülőtér a

település területén nincs. A település közigazgatási területén széles nyomtávú vasútvonal nem található (legközelebb Rédics és Murakeresztúr), azonban Bázakerettye (É) felől a Kistolmácsi-tóig a település közigazgatási területére vezet egy keskenynyomtávú vasút, melynek funkciója jelenleg leginkább gazdasági (faanyagszállítás), illetve idegenforgalmi.

A Zalaerdő Zrt. erdei vasúthálózata 110 kilométeres hosszúságban szeli át a zalai dombokat, 33 kilométeren – Lenti és Kistolmács között – kirándulók számára is biztosítanak utazási lehetőséget. A személyszállító szerelvények menetrendszerűen április végétől szeptember végéig közlekednek. Ettől eltérő időpontokban, jeles napokkor, ünnepekkor is indítanak különvonatokat, például gyermeknapkor, Márton-napon, vagy a Múzeumok éjszakáján. A hidegebb hónapokban a zárt szerelvényeket fűtik, kirándulókban pedig kerékpárok is szállíthatók a vonaton. Az utasok nagy kedvence a Lenti és Kistolmács közötti szakaszon közlekedő nosztalgiaszerelvény, amelyet az Erdélyből származó, Ábel névre keresztelt gőzmozdony húz. Az 1955-ben gyártott Ábel Tamási Aron regényhősről kapta a nevét, hiszen csakúgy, mint a sokak által kedvelt történet főszereplője, a gőzmozdony is az erdélyi erdőket róttta, mielőtt Magyarországra került. A gőzmozdony 2018-2019-ben nagyfelújításon esett át, így 2019-ben megújult erővel, új külsővel állt ismét munkába. A vasútvonalhoz számos kerékpáros és bakancsos turistaútvonal csatlakozik, így a kirándulók közül egyre többen kötik össze a kerékpáros vagy gyalogtúrájukat a hangulatos erdei vasutas utazással. Lentiből kiindulva gyönyörködni lehet a zajdai erdőkben, elérhető a Vetyemi Ősbükkös, valamint a Budafai Arborétum a Makk-kaland Játsszóterrel. Mintegy egy kilométeres pályabővítéssel 2021-től közvetlenül elérhetővé vált a Kistolmácsi-víztározó, a tóparti strand és a büfék. (FORRÁS: WWW.ZALAERDO.HU)

Erdőgazdasági tájhasználat: Kistolmács területén az erdőgazdasági tájhasznosítás domináns szerepű, mivel az ott található erdőterületek a Zalai-dombság D-i nyúlványaihoz tartozó, a dombságot csaknem összefüggően fedő több ezer hektáros erdő részét képezik. A termőhelyi adottságok függvényében jobbra gyertyános-tölgyesek, gyertyános-kocsánytalan tölgyes-bükkösök és gyertyános-bükkösök találhatók. A település középső részén (lakott területek és a Béci-patak környezete, illetve a kertes mezőgazdasági területeken) kis területű mozaikfoltokban, illetve mezővédő erdősávként vagy nyomvonalas létesítményeket (földutakat, árkokat) kísérő erdősávok formájában jelennek meg az erdőterületek.

Vadgazdálkodás: a nyílt külterületi részek elsősorban apróvadban (fácán, mezei nyúl) gazdagok, illetve a nagyvadak közül az őz választja élőhelyül a szántókat, gyepeket, illetve a kisebb erdőfoltokat. Az erdős részekre a világhírű zalai gímszarvasállomány és a vaddisznó jellemző, mint vadászható nagyvad. Vadászati, vadgazdálkodási rendeltetésű létesítmények (vadföld, magasles, sózó, etető, dagonya stb.) a település területén megtalálhatók, az erdőterületeken nagy mennyiségben.

Mezőgazdasági tájhasználat: a mezőgazdasági területek közül a település külterületének központi részén (település közvetlen környezete és a Béci-patak mente) döntő részarányú a szántóföldi művelés (kis vagy közepes területű, intenzíven művelt szántóterületek), illetve jelentős méretű a gyepgazdálkodás is, de összességében az erdőterületekhez képest alárendelt ez a tájhasználat.

Kertgazdasági tájhasználat: nagy területen művelt szőlő és intenzív művelésű gyümölcsös Kistolmács területén nincs. A lakóterületek hátsó udvarában termelt gyümölcs és zöldség gazdasági szempontból nem jelentős mennyiségű. Hajdan zártkertként művelt terület található a településtől DK-re, ahol számos helyen művelnek még mindig nadrágszíjparcellás kiskerteket vagy hétvégi háznak, rekreációs célokra (is) használják azokat. Tájképi megjelenésük vagy a tájgazdálkodásban betöltött szerepük jelentős, bár az ingatlanok közel harmada beerdősült.

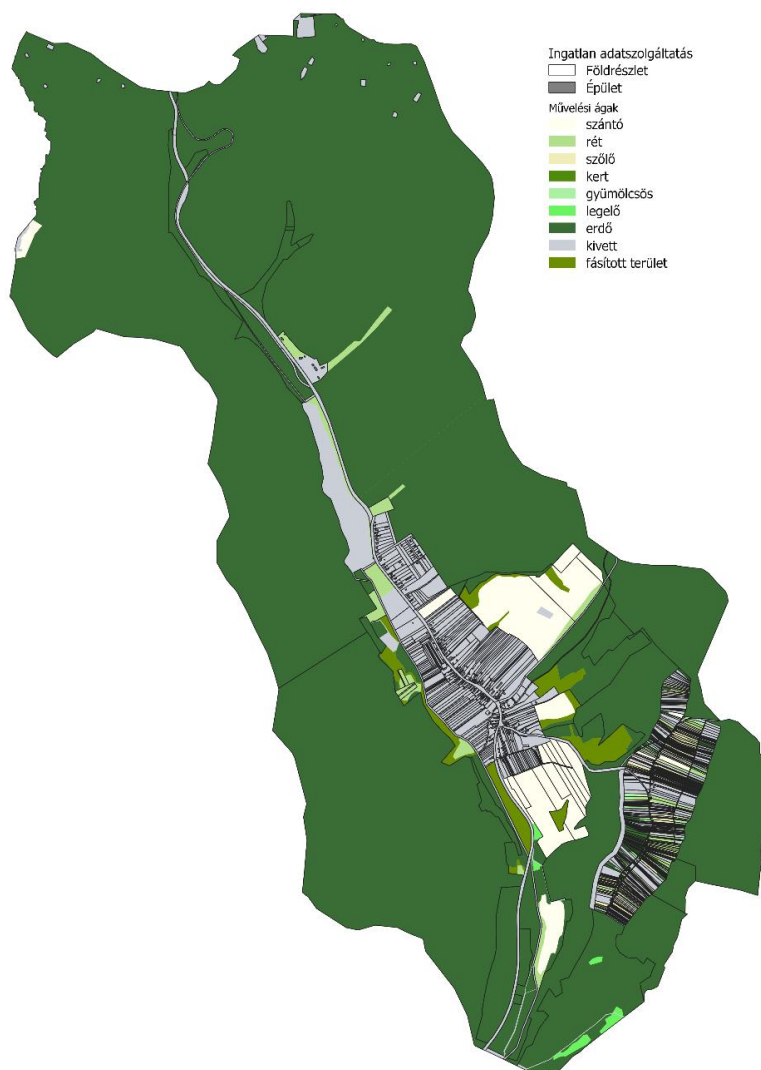
Vízgazdálkodási területek: a település vízgazdálkodási területei elsősorban a Béci-patakra és az ahhoz kapcsolódó vízelvezető rendszerre korlátozódnak. A felszíni csapadékvizeknek is ez a vízfolyás a befogadója, mely a mintegy 6,5 km-re lévő Murába vezeti a csapadékvizeket. A patakon völgyzáró gáttal mesterségesen alakították ki a Kistolmácsi-tavat a belterülettől ÉNy-ra, melynek területe a határoló nádas felületekkel együtt közel 10,5 hektár.

Idegenforgalom: a vizsgált település – a már említett erdei vasútvonal és a Kistolmácsi-tó révén – idegenforgalmi vonzerővel rendelkezik. Szálláshelyek Kistolmács területén azonban csak vendégházak formájában érhetők el. A község területén több kijelölt turistaútvonal található, köztük a Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúra.

Ipari, gazdaság, bányászati jellegű tájhasználat: Kistolmács közigazgatási területén nincs művelt bányaterület, azonban a település ÉNy-i részét négy bányatelek is érinti, melyek a következők: Murarátka I. – inert földgáz, Kiscsehi I. – szénhidrogén, Kiscsehi III. – szénhidrogén, széndioxid, illetve Kerettye – szénhidrogén elnevezésű bányatelkek és további szénhidrogén kutatási terület része („Bázakerettye szénhidrogén”). Nagyobb ipari park vagy létesítmény a településen nem található. A belterületen számos kisipari üzemben gazdálkodnak, azonban ezek tájképben betöltött szerepe elhanyagolható.

Energetika és közmű jellegű tájhasználat: jelentős méretű energetikai beruházás (naperőmű, szélerőmű, geotermikus erőmű stb.) a település közigazgatási területén nincs. A napenergia kisebb, nem jelentős méretű, lakossági felhasználása jellemző még (főként tetőkre szerelt panelekkel). A települést közép- és magasfeszültségű légvezetékek hálózják be, látványuk szinte minden nézőpontból jellemző vagy meghatározó.

Honvédelmi tájhasználat: nincs, nem jellemző. Gyakorlótér, harcterek, laktanyák a település közigazgatási területen és tágabb környezetében sincsenek.

Művelési ágak

12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Tájképvédelmi területek

Kistolmács Község **teljes közigazgatási területe** a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről 2018. évi CXXXIX. törvényt kiegészítő 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 3. melléklete szerint **tájképvédelmi övezet része**. A tájképvédelmi övezetbe a hivatkozott törvény szerint a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.

Az érintett tájképvédelmi övezet az országhatártól egészen a Balatonig több ezer hektárra, több település közigazgatási területére (gyakran a teljesre) kiterjed és magában foglalja a Zalai-dombság D-i részét, melynek jellegzetességét a többnyire erdőkkel fedett kísérő dombok, a zalai táj adja.

Tájkép a település és környezetéről (készítette: Győrffy István)

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A település közigazgatási területén nem található a következő védettségű területek vagy értékek: országos és helyi jelentőségű természetvédelmi terület vagy érték, Natura 2000 terület, ex lege védett természeti terület vagy érték, Ramsari terület és világörökség-várományos terület. A település túlnyomó többségét borító erdőterületek miatt azonban számos védettségi kategóriával érintett a község, melyek a következők:

Bioszféra rezervátum

1972. június 5-én Stockholmban megrendezett ENSZ környezetvédelmi világkonferencián elfogadásra került az UNESCO „Ember és Bioszféra” (*Man and Biosphere*) programja és egyidejűleg ezt a napot a nemzetközi környezetvédelem világnapjává is nyilvánították. A program kapcsán eddig a világ 120 országában 669 bioszféra rezervátum jött létre, közülük 20 határon átnyúló kezdeményezés. Hazánkban jelenleg 6 bioszféra-rezervátum található. Ezek egyike az érintett **Mura–Dráva–Duna UNESCO Bioszféra Rezervátum**, amely elismeri a térség természeti

értékeinek nemzetközi jelentőségét. A legfiatalabb (alapítva 2021.) és a legnagyobb területű (329.855 hektár) hazai bioszféra rezervátumunk.

A bioszféra rezervátumok területét három részre osztják: 1. a legértékesebb magterületre, 2. az őket szorosan körbevevő puffterületre és 3. az átmeneti zónára. A település teljes egészét a bioszféra rezervátum **átmeneti zónájához** sorolják. A bioszféra rezervátum magterülete és puffterülete a településtől min. 5,4 km-re DNy-ra, a Mura mentén található.

Egyedi tájértékek

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van, de nem állnak műemléki vagy természetvédelmi oltalom alatt. A tájérték környezetével együtt védendő.

A település közigazgatási területén még nem történt meg az egyedi tájértékek kataszterezése, valamint azok országos rendszerbe történő feltöltése. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek számbavételét, kataszterezését! Egy szakmailag megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat.

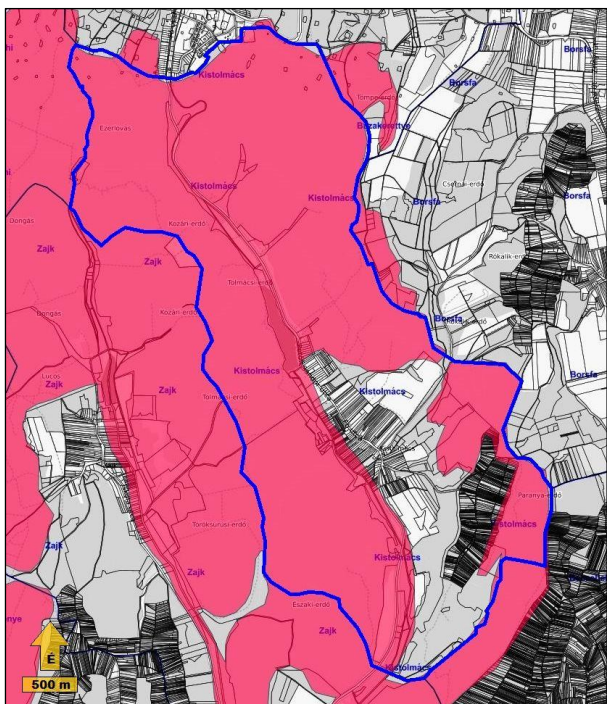
Ökológiailag, tájképileg értékes területek, természetközeli élőhelyek

- belterületi zöldterületek
- üzemtervezett erdőterületek, mozaikos elhelyezkedésű, szigetszerű erdőtömbök, erdősávok
- utak, közlekedési pályák, mezsgyék szegélyén spontán megtelepedett vagy ültetett fasorok, keskeny erdősávok, erdőfoltok
- településfásítás, közlekedési zöldfelületek
- temetőkert.

Ökológiai hálózat

Fogalommeghatározás: az 1996. évi LIII. – a természet védelméről szóló – törvény kimondja az ökológiai hálózat létrehozásának szükségességét. Az ökológiai hálózat a természeti, természetközeli területek, valamint a védett természeti területek és védőövezetük ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak térbeli rendszere. A hálózat három elemre osztható: magterület, puffterület és ökológiai folyosó.

A település közigazgatási területét borító erdőterületek nagy része az Országos Ökológiai Hálózat ökológiai folyosójához tartozik. A település és az Országos Ökológiai Hálózat elemeinek viszonyát a következő térképvázlattal ábrázoljuk:

Kistolmács Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó elemeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)

Jelmagyarázat:

kék poligon Kistolmács település közigazgatási területének határa
halványvörös felület Országos Ökológiai Hálózat – ökológia folyosó

Ökológiai hálózat ökológiai

folyosójának övezete: Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan területek – többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok – tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek – magterületek, puffertérületek – közötti biológiai

kapcsolatok biztosítására.

Kistolmács község területén a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság által felügyelt tájhasználat folyik. A település területén található bioszféra rezervátum területeit, az Országos Ökológiai Hálózat elemeit (ökológiai folyosóit), illetve a település védett természeti értékeit (növény- és állatfajok) szintén a Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei felügyelik.

Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A tájhasználati konfliktus az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérően, a táj potenciális értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása. Több tájhasználat megjelenése, halmozódása előbb-utóbb tájhasználati konfliktushoz vezet. Tájhasználati konfliktus akkor áll fenn, amikor egyes tájat igénybevevő tevékenységek akadályozóan hatnak a táj ökológiai, tájképi vagy ökonómiai teljesítőképességre. A táj igénybevételének hosszú távú, fenntartható hasznosítása érdekében szükség van a konfliktusok feltárására és feloldására. Csoportosításuk szerint lehetnek: funkcionális, tájökölógiai és vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok.

- Funkcionális jellegű konfliktusokat, melyeket az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák.
- Tájökölógiai (környezetártalmi) konfliktusokat, melyeket az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területhasználati módok okozzák.
- Vizuális-esztétikai konfliktust, amelyet a „csúnya” látvány, a rendezetlenség, a megoldatlanság, a befejezetlenség, a folyamatosság érzékelhető megszakadása, hiánya okozza.

Jellegük szerint a tájhasználati konfliktusok lehetnek: megfordítható, megfordíthatatlan, mérsékelhető, nem mérsékelhető, időszakos, tartós, végleges. Kistolmács Község közigazgatási területén fellelt tájhasználati konfliktusok a következők:

Funkcionális konfliktusok

- antropogén létesítmények termőföld-foglalása
- felszíni és felszín alatti közművek ↔ útfásítás
- közterületre ültetett gyümölcsfák (leesésveszély, szennyezett gyümölcsök, lehullott gyümölcs piszkító hatása stb.)

- legelők, gyepterületek becserjésedése, beerdősülése vagy elnadásodása, elgyomosodása
- özőnfajok terjedése
- kertes mezőgazdasági területeken a tájhasználat intenzitásának csökkenése
- tájidegen fajok alkalmazása az erdőgazdálkodásban.

Környezetártalmi konfliktusok

- illegális hulladéklerakás a külterület egyes pontjain, elsősorban a településszéleken, a bel- külterületi határ közelében, gépjárművel könnyen elérhető helyeken; a hulladék fajtája többféle, elsősorban lakossági, zöld- és építési hulladék található
- bel- és külterületi zúzalékolt- és földutak kiporzása a forgalom során
- közutak zaj- és légterhelése
- a közúti forgalom, illetve a közép- és magasfeszültségű elektromos légvezetékek veszélye az állatvilágra (elütés, madárpusztulás stb.)
- a nagy területű szántók deflációja
- özőnfajok (fehér akác, bálványfa, magas aranyvessző) terjedése a teljes közigazgatási területen (kül- és belterület egyaránt)

Vizuális-esztétikai konfliktusok

- légvezetékek tömege a településképből és a külterület egyes részein
- településfásítás hiánya (közterművek vagy térhiány miatt)
- elhanyagolt vagy romos belterületi épületek építmények, magánkertek
- nem kellően fásított, tájba illesztett ipari-gazdasági területek.

Az adatgyűjtés során nem azonosítottunk olyan tájhasználati konfliktust és problémát, ami speciálisan Kistolmács településre jellemző. A fent felsorolt ismérvek a térség településeire, illetve megyei és országos szinten is gyakori tájhasználati konfliktusok.

12.4. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

A települési zöldfelületi rendszer elemei

Fogalommeghatározás (Magyar Tájépítészek Szövetsége ajánlása alapján)

Zöldfelület: minden olyan terület, amelyet növényzet borít. Gyepterület és cserjeszint a borítottság akkor teljes, ha az egyedek kitöltik a közöttük lévő, rendelkezésre álló életteret. Fák törzsének közvetlen közelében – ahol a gyepterület és cserjeszint életfeltételei nem adóttak – a zöldfelület méretét az el nem burkolt gyökérzóna adja. Lombos fák esetében a zöldfelület méretét a szabadon hagyott, burkolattal nem fedett gyökérzóna területe adja.

Zöldfelületi rendszer: A település klimatikus viszonyainak fenntartása, javítása érdekében döntően zöldfelületekből és vízfelületekből álló, hatásmechanizmusuk és térbeli elhelyezkedésük alapján egy nagy egységet képező települési szövet (alrendszer), amely az adott település ökológiai paramétereit, lakóinak pszichés és szomatikus érzetét javítja, egyes állatok számára élőhelyet biztosít, a város káros környezeti hatásait tompítja.

Zöldterület: A település beépítésre nem szánt területeinek részben vagy egészben állandóan növényzettel fedett, más területfelhasználási egységhez nem tartozó közterületei, kivételesen közhasználat céljára átadott területei. (közparkok, közterületek).

A település zöldfelületeinek értékelésekor azt vizsgáltuk, hogy a zöldfelületekkel szemben támasztott szerepüknek milyen mértékben tudnak megfelelni:

- Ökológiai szerep: javítja a település ökológiai adottságait. A község területén és közvetlen környékén élő növénytömeg jellegétől függően befolyásolja, módosítja a helyi klíma (mikroklíma) alakulását, a levegő minőségét.
- Használati szerep: számos olyan létesítmény feladatát csak úgy töltheti be, ha növényekkel betelepített külső terekkel, kertekkel épülnek meg (pl.: iskolák, óvodák, szociális létesítmények stb.). A közparkok, játszóterek használati értékét döntően meghatározza a telepített növényzet. Egyes funkciók ellátására csak növényzettel betelepített területek alkalmasak (pl.: temetők, védőterületek stb.).
- Vizuális-esztétikai szerep: a település képi megjelenésében, az utcakép formálásában fontos szerepet játszik a növény. A növények változatossá teszik, gazdagítják a településképet, valamint elfedik, eltakarják az előnytelen részeket.

A rendszer elemei közé soroljuk a közhasználatú zöldfelületeket, a település családi házas részeinek udvarait, valamint a külterületek természeti környezete (erdő, gyepek) mellett a természetési célú zöldfelületeket is, melyeket kert-, mező- vagy erdőgazdasági módszerekkel művelnek (erdők, fásított területek, gyümölcsösök, szőlők, legelők, szántók, zöldségtermesztő területek stb.). Kistolmács természeti adottságai a szántóföldi- és erdőgazdálkodással, valamint a települési tájhasználatlathozható összefüggésbe, hiszen ez a három a tájhasználat leggyakoribb módja a közigazgatási területen.

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Közhasználatú zöldfelületek

Közparkok, közkertek

Fogalom meghatározás (Magyar Tájépítészek Szövetsége ajánlása alapján):

Közkert: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 60%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt terület, melynek mérete 200–10.000 m² között van és legkisebb oldalmérete legalább 15 m.

Közpark: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 75%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt, általában többfunkciós (pihenés, játék, sport stb. célját szolgáló) terület, amelynek mérete legalább 10 000 m², min. oldalmérete legalább 80 m.

A közpark, közkert ellátottságot vizsgáltuk a település egészén. Kistolmács Község területén több hektáros vagy többfunkciós közpark nem található. Több kisebb, egymáshoz képest mozaikszerűen elhelyezkedő zöldterület (közkert) található a települést feltáró közút mentén.

Vizuális-esztétikai szerepük miatt kiemelendők a belterületi szobrok, emlékművek, fészületek, kutak stb. környezete, mely általában gondosan kialakított és szépen gondozott. Ezek a tájelemek egyedi tájértékek, melyek felmérése (kataszterbe foglalása) és a felújításra, fejlesztésre, megtartásra vonatkozó intézkedések számbavétele kívánatos.

Zöldfelületi jellegű intézmények

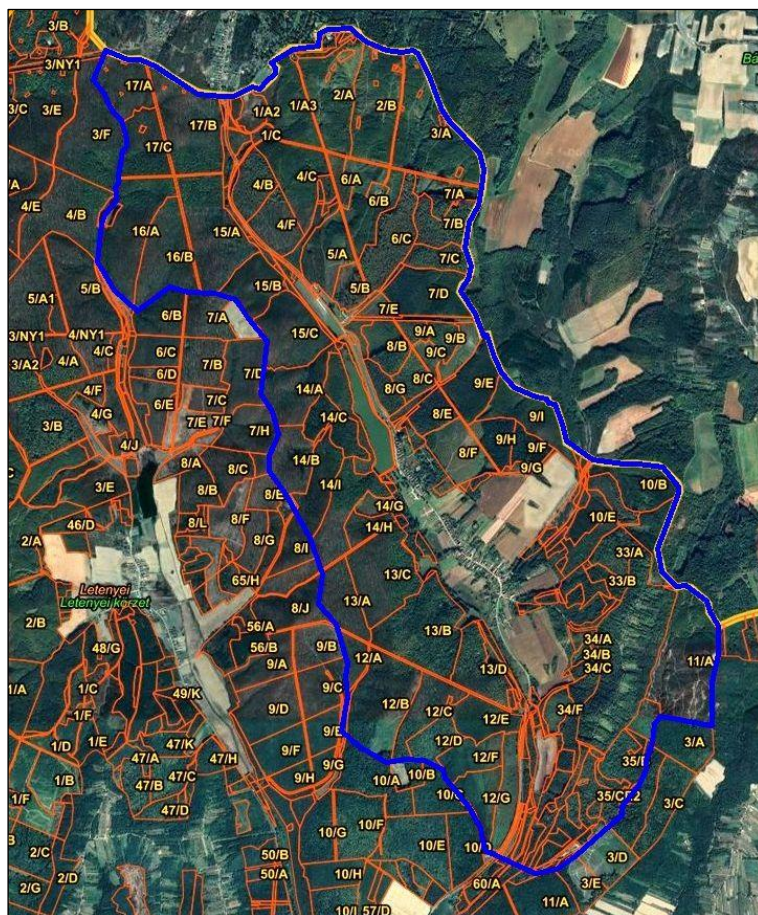
Kistolmács Község közigazgatási területén versenyek lebonyolítására alkalmas méretű és kiépítettségű sportpálya nem található. Oktatási intézmény és templom/templomkert a település területén nincs. A településközpontban, a Fő utca és a Béke utca kereszteződésében található egy takaros kis kápolna, melynek önálló zöldfelülete minimális, intézménykertként nem azonosítható. A településnek egy működő temetője van a K-i településszélen, keskeny, aszfaltozott bekötőút vezet hozzá. Területe mintegy fél hektár. A temetőben ravatalozó is található, szépen felújított, zöldfelülete gondozott, jól karbantartott, kerítéssel és fás-cserjés növényzettel határolt.

Zöldhálózati összekötő elemek

A település belterületén egységes zöldhálózati rendszer nem alakult ki. A felszín alatti (víz, gáz, szennyvíz) és a felszín feletti közművek (elektromos légvezetékek, telefon és kábel tv), az utak mentén kialakított vízelvezető árkok a fák, egységes fasorok vagy szélesebb zöldfelületek alkalmazását erősen korlátozzák. A belterületi utak mellett a legtöbb helyen a zöldfelület túl keskeny, fásszerű növényzet telepítésére nincs mód, többnyire gyepterületként kezelik őket. Széles, növénytelepítésre alkalmas zöldfelületek csupán helyenként, a településen átvezető közút és mellékágai kereszteződései mellett találhatók.

A település szántói, gyepterületei vagy a nagyobb erdőfoltok között több helyen mezővédő erdősávok találhatók, amelyek a tájszerkezetben meghatározóak és tájökölógiai szempontból is előnyösek. A településre bevezető közút mellett nincs egységes fasor vagy hófogó erdősáv. A tájrészletben elsősorban az üzemtervezett erdők több száz hektáros tömbje funkcionál zöldhálózati összekötő elemként.

Kistolmács erdőterületeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: [HTTPS://ERDOTERKEP.NEBIH.GOV.HU/](https://erdoterkep.nebih.gov.hu/))

Jelmagyarázat:

kék poligon..... Kistolmács település közigazgatási területének határa
sárga vonal..... Üzemtervezett erdőterületek lehatárolása

A fenti térképvázlaton jól érzékelhető, hogy az üzemtervezett erdőterületeken kívül több hektár nagyságú az a terület, ami a gyepterületek és a hajdani zártkerti ingatlanok beerdősülését mutatja.

Közhasználat elől elzárta, jelentős zöldfelülettel rendelkező egyéb terület

A családi házas területek zöldfelülete településökológiai szempontból jelentős tényező, hiszen ez a növénytömeg kondicionáló zöldfelületként (párologtatás, szélfogó, porfogó hatás) hat a település egészére. Az önkormányzatnak ösztönözni kell a lakótelkek kertkultúrájának növekvő színvonalát.

Az egyes lakóingatlanok kertjei rendkívül változatos minőségűek. A lakók, a gazdák, a tulajdonosok habitusához, időbeosztásához, igényéhez (igényességéhez), összességében talán az egyének (családok) kertkultúrájához alkalmazkodik, azt mutatja a külvilág (a településkép) felé. Több jó példa található, de vannak olyan kertek, amelyeket elhanyagolnak, kültéri raktárnak használnak, feleslegesen leburkolnak vagy nem kellően gondoznak stb. A településkép szempontjából rendkívül fontos, hogy a lakóingatlanok kertjei az utca felé milyen képet mutatnak, milyen az elő- és oldalkert képe, növényzete, használnak-e sövényt kerítésként, vannak-e olyan növények, amelyeknek lombja a közterületre nyúlik stb.

Jellemző tendencia még mindig a belterületen, hogy a lakók az ingatlanjuk előtti utcai zöldfelületet is – ha egyáltalán van – sajátjuknak érzik, oda növényt telepítenek és rendszeresen gondozzák. Ez egyrészt előnyös, mert a közterület gondozottsága helyenként javul, másrészt hátrányos, mivel a kis „előkertek” rendkívül változatosak, egymáshoz nem illenek, illeszkednek, illetve nagy a kontraszt azokhoz a területrészekhez képest, ahol nem parkosítottak.

A hajdani zártkertek, ma kertes mezőgazdasági terület ingatlanjain a tájhasználat rendkívül változatos, szinte ingatlanonként mozaikszerűen változik. Az általában kis méretű telkeket szőlőként, gyümölcsösként, zöldségeskertként, szántóként, kaszálóként hasznosítják a gazdák, de jelentős a gyomos, elhanyagolt, beerdősült ingatlanok aránya is.

Zártkert részlete (készítette: Györffy István)

Zöldfelületi ellátottság értékelése

Kistolmács Község belterületén a zöldfelületi ellátottság értéke az országos átlaghoz képest kedvezőnek mondható, ugyanis a település jól erdősült. Lakott területeken még mindig jellemző, hogy a hátsó kertet a lakók gazdasági célokra, többnyire növénytermesztésre használják,

hasznosítják, ez a zöldfelületi ellátottságot emeli. A településterv meghatározása során arra kell törekedni, hogy a zöldfelületi ellátottság mértéke növekedjen.

A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Kistolmács zöldfelületi rendszerének konfliktusai, problémái az alábbiakban foglalhatók össze:

- A településképben helyenként túlzóan jelennek meg a tájidegen fenyők és örökzöldek, illetve az invazív fajok (főleg fehér akác).
- A felszín feletti légvezetékek és a felszín alatti közművek a zöldfelületek fejlesztésében erősen korlátozó tényezőnek tekinthetők.
- A légvezetékek alá gyakran ültetnek közepes vagy nagy lombkoronájú fajokat és a visszacsunkolt fák a településképet rontják (és a zöldfelület gondozása szempontjából sem előnyös).
- A közterületi zöldfelületeken több esetben tapasztalható feleslegesen kijárt, kitaposott utak és/vagy parkolóhelyek, melyek a zöldfelületek biológiai aktivitását csökkentik és településképi szempontból is kedvezőtlenek.
- Közterületre, főleg utak mellé ültetett gyümölcsfák több problémát felvetnek: 1. az érő gyümölcsben a közúti forgalom légszennyezése során káros anyagok halmozódhatnak fel 2. a gyümölcsök mindenki által elérhetők, gazdátlanok lesznek és a fára mászás (és leesés) veszélye megnő, ezért balesetveszélyesek 3. az útra, burkolatra hulló gyümölcs balesetveszélyt okozhat (elcsúszás, darazsak) és esztétikai szempontból is előnytelen.
- A zöldfelületek fenntartásának minősége erősen változó, a településközpontban intenzív, a településszélek felé egyre extenzívebb fenntartás jellemző.
- A fásszárú növényzet lassan alkalmazkodik a klímaváltozáshoz és az ezzel járó aszályos évekhez és szélsőségekhez (viharok, jégesők, tüzek stb.), ezért nem ritka, hogy egyes növényfajok vagy példányok pusztulnak, kipusztulnak, ami balesetveszélyt is okozhat.
- A településen több helyen még mindig hiányoznak a zöldfelületeket összekötő és a vonalas létesítményeket kísérő elemek (fasorok, erdősávok, mezővédő erdősávok, zöldfolyosók stb.)

Az adatgyűjtés során nem azonosítottunk olyan tényezőt, zöldfelületi konfliktust és problémát, ami speciálisan Kistolmács településre jellemző. A fent felsorolt ismérvek a térség településeire, illetve megyei és országos szinten is gyakori problémák.

13. Közlekedés

(ÚT 2-1.218 [e-UT 02.01.41] „A településrendezési tervek közúti közlekedési munkarészei” üzleti műszaki előírás szerint, figyelemmel a 419/2021.(VII.15.) Korm.r-re)

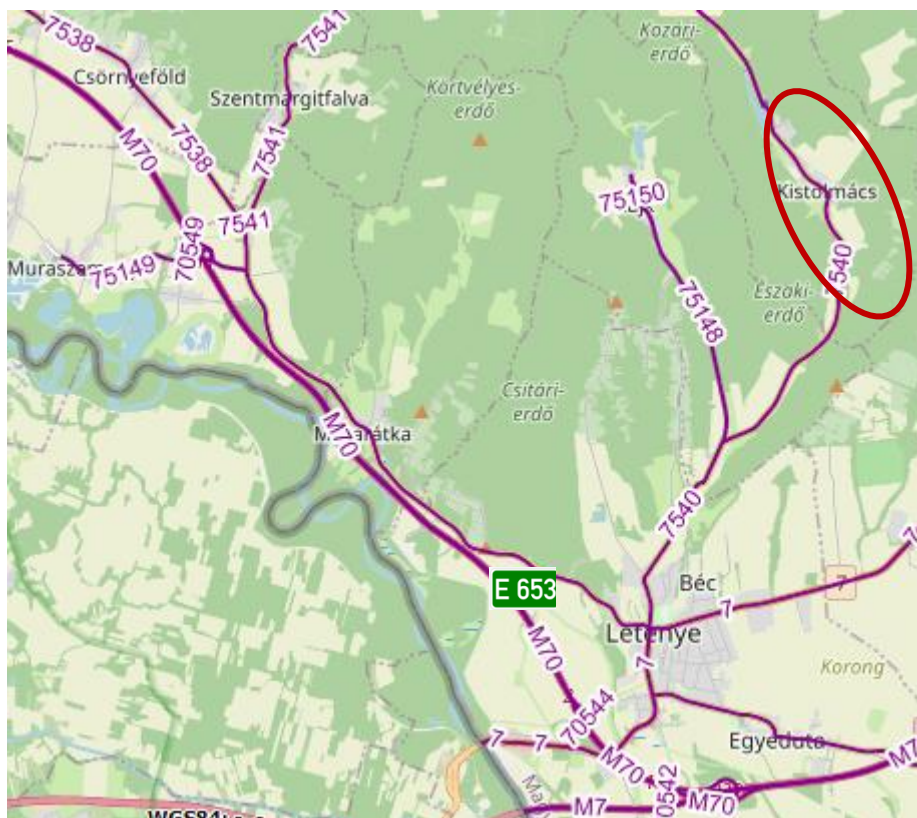

Magyarország úthálózata (forrás: tudasbazis.sulinet.hu)

Kistolmács község Zala vármegyében, annak délnyugati csücskében helyezkedik el, a Letenyei járásban, a Zalai-dombságban, az Egerszeg–Letenyei-dombság területén. Letenyétől Bázakerettyéig vezető 7540-es út mentén. 163 fő lakja (2023. jan. 1.).

Lakott területét tekintve egyutcás település.

A legközelebbi város, Letenye központja 8 km-es távolságra található délre. Az M70-es autópálya Letenyén keresztül érhető el leghamarabb. Légvonalban tőle nyugatra Zajk, nyugatra Borsfa található. Közúti összeköttetése van északra Bázakerettyével és délre Letenyével. Kiépített burkolt utak biztosítanak térségi kapcsolatot a településnek.

(Forrás: Kíra) – Településkörnyék országos közúthálózata

Közlekedésfejlesztési terv és Cselekvési program a település közúthálózatának ismertetésén keresztül

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény végrehajtásáról szóló 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet 5. § (1) bekezdése kimondja, hogy „A közúthálózat fejlesztésére tervet kell készíteni. ... (7) A közúthálózat fejlesztési tervét ötévenként felül kell vizsgálni, és szükség szerint módosítani kell. ... (8) Az elfogadott közúthálózat fejlesztési tervet a terület- és településfejlesztések és a településrendezések során figyelembe kell venni.”

A település jelenlegi úthálózata rendben van. Új közút kiépítése nem tervezett.

A település kiépített útszélességei, a burkolatok a jellemző járművek és azok forgalomnagyságának megfelel. A jelenlegi közúthálózat minta keresztmetszéveit külön rajz mutatja. A meglévő járdák szélesítését felújítással egybekötve pályázati lehetőség esetére jelöltük.

A következőkben az adott utak és jellemzőik felsorolása kerül rögzítésre. Konkrét cselekvési program készítése nem szükséges hozzá, mivel megvalósításuk nem kötelező, illetve nem azonnali és nem létfontosságú. Ugyanakkor a karbantartása az utaknak és részeinek, tartozékainak – főleg padkafeltöltés – szükségszerű és útkezelői feladatkör. Kis szakmai tapasztalattal, tudással és energiaráfordítással a padkaanyag biztosításán túl megoldható. Nem igényel nagyobb pénzügyi ráfordítást, ugyanakkor közlekedésbiztonsági hozadéka annál nagyobb.

Az út tartozéka az útosztálynak megfelelő közvilágítás kiépítése, biztosítása, mely az Ötv. és a 20/1984 (12.21.) KM r. alapján önkormányzati feladat.

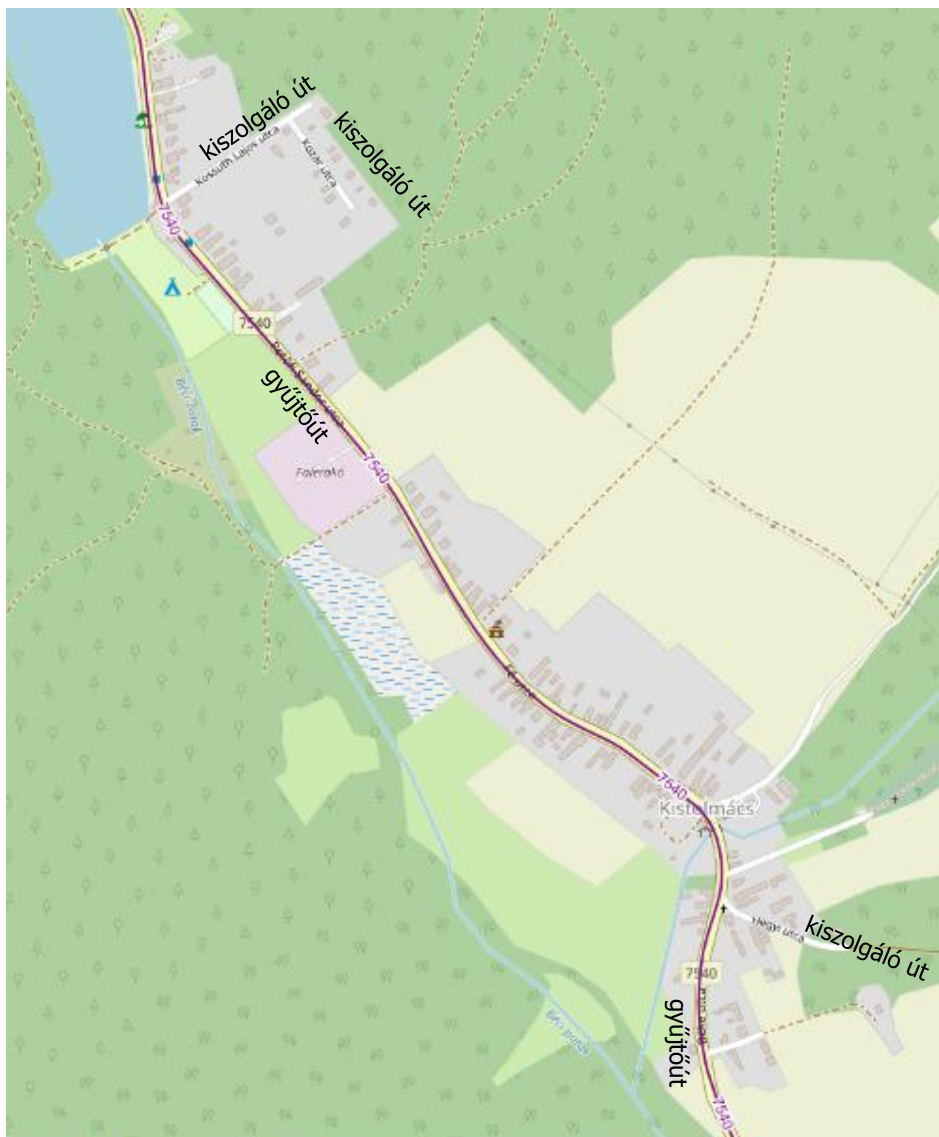
13.1. A település tervezési paramétereinek meghatározása

„A” kategóriájú település (városi státusz nélküli település, melyet nem érint jelenlegi vagy tervezett országos jelentőségű közlekedési hálózat) egyszerű településszerkezettel, távlatban országos jelentőségű közlekedési hálózat (országos törzsút), vasúti fővonal nem érinti.

13.2. A térség közlekedési hálózatának vizsgálata, forgalomvizsgálat

Közüti közlekedés vizsgálata

A 7540 j. orsz. mellékút képezi a község gerincét, mely belterületen gyűjtőút szerepű. A róla nyíló utcák kiszolgáló utak. Kiépített burkolt országos közút biztosít térségi kapcsolatot.

Közüthálózat hierarchiája, csomópontok terület-igénye

A 7540 j. ök. út a tervezési terület jelentős településszerkezeti eleme, amelynél a kapcsolati funkció előnyben részesítése mellett a feltáró, kiszolgáló funkció is jelentős.

Osztályba sorolás:

gyűjtőút - B.V.d. „A”: 7540 ök. út (Béke, Fő, majd Petőfi Sándor utca).

Csomóponti területigény: A település csomópontjainak, útcsatlakozásainak területigénye a szabályozási szélességen belül, a rálátási háromszögek szabadon hagyásával biztosítható.

kiszolgáló utak - B.VI.d. „C:”a nem gyűjtőúti funkciót ellátó útterületek. A teljesség igénye nélkül belterületen: Kossuth Lajos u., Béke utca, Temető utca, Hegyi utca, Kozár utca, 178, 136/2 hrsz.-ú földút.

Építési terület (szabályozási) szélesség: 4-12 m között változó.

Csomóponti területigény: a szabályozási szélességen belül biztosítható, illetve a rálátási háromszögek szabadon hagyásával.

Állami közúthálózat, térségi kapcsolat

Országos közút, egyben a település gyűjtőútja:

7540 j. Letenye-Bázakerettye összekötő út:

- Kezelője: Zala Vármegyei Közútkezelő Nagykanizsai mérnökség
- Átlagos napi forgalom: 1384
- Nehézgépjármű forgalom: 80.
- Téli üzemeltetés: rajonos (KIRA)
- Szolgáltatási szint: IV. (KIRA)

A települést a 4+818 – 10+960 km szakasza érinti.

Kb. 16 m-es ingatlanhatárok közötti szélessége van.

Külterületi rész Kistolmács felé

Védőtávolság

A 7540 j. ök. út lakott területi szakaszán kívül az úttengelytől 50-50 m védőtávolság megtartandó.

Helyi közúthálózat

- a 7540. j. ök. úthoz csatlakozva
- Kossuth Lajos utca (148 hrsz. 12 m szélességű ingatlan határok között. „Elsőbbségadás kötelező” KRESZ j.táblával alárendelt szilárd burkolatú közút. Jobb oldalán közvilágítással, bal oldalán nyílt vízvezető árokkal. Az utca hosszesése az országos közút felé lejt.)
- 178 hrsz.-ú földút (210 m hosszon kiépített. Külterületi ingatlanok megközelítése a fő funkciója. Ennek megfelelően alap nélküli kb. 2,5-3,0 m-es, murvás-föld keverékű útfelület, melynek jókarban tartása szükséges, mivel bakhát kialakulása elkezdődött (füvesedés látható tengelyben). Jobboldali nyílt árokkal, 6 m-es ingatlanhatárok közötti szélességgel.)
- 136/2 hrsz.-ú földút (12 m szélességű ingatlan határok között. belterületen nincs ingatlan csatlakozása. külterületi ingatlanok megközelítése a fő funkciója.)
- Béke utca. (207 hrsz., jobb oldalán járdával, közvilágítással, míg bal oldalán nyílt árokkal. „Elsőbbségadás kötelező” KRESZ j.táblával alárendelt szilárd burkolatú közút.)
- Temető utca („Elsőbbségadás kötelező” KRESZ j.táblával alárendelt szilárd burkolatú közút. Kb. 300 m hosszú, 4 m-es ingatlanhatárok közötti szélességgel)
- Hegyi utca (275 hrsz., 4 m-es ingatlanhatárok közötti szélességgel.)
- a Kossuth Lajos úthoz csatlakozva
- Kozár utca (152/11 hrsz. 7 m szélességű ingatlan határok között. Bal oldalán közvilágítással. Az utca közel vízszintes hosszesést tekintve. Szilárd burkolattal rendelkezik.)

178 hrsz.-ú földút

136/2 hrsz.-ú földút

Béke utca

Temető utca

Hegyi utca

Vasúti közlekedés vizsgálata

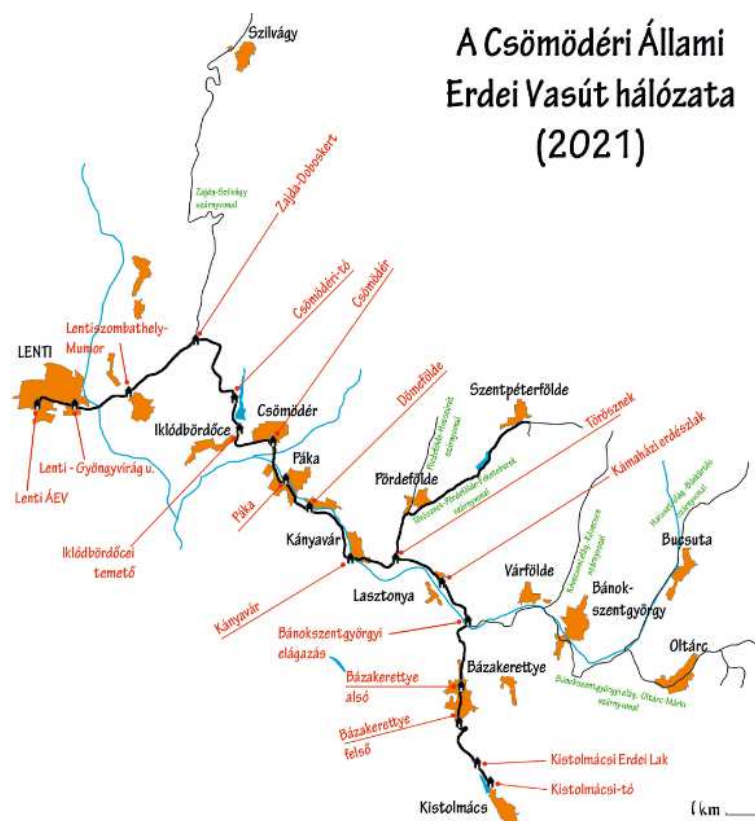
A települést közvetlenül nem érinti vasútvonal. A legközelebbi a 30. számú vasútvonalon kb. egyforma távolságra Nagykanizsa és az országhatáron, Murakeresztúr, ahol van megállóhely.

A Székesfehérvár–Gyékényes-vasútvonal a MÁV 30-as számú 25 kV 50 Hz-cel villamosított vasútvonala, a 30/a számú Budapest–Székesfehérvár-vasútvonal folytatása. Idegenforgalmi szempontból igen jelentős.

Kisvasút

A vasúthálózat 110 kilométeres hosszúságban szeli át a zalai dombokat, 33 kilométeren – Lenti és Kistolmács között – kirándulók számára is biztosít utazási lehetőséget. A Csömödéri Állami Erdei Vasút jelentős mennyiségű faanyagot szállít a lenti és a csömödéri fafeldolgozó üzemekbe, valamint a MÁV vonalához csatlakozva távolabbi helyekre is eljuttatja a kitermelt fát. A vasútvonalhoz számos kerékpáros és bakancsos turistaútvonal csatlakozik, így a kirándulók közül egyre többen kötik össze a kerékpáros vagy gyalogtúrájukat a hangulatos erdei vasutas utazással.

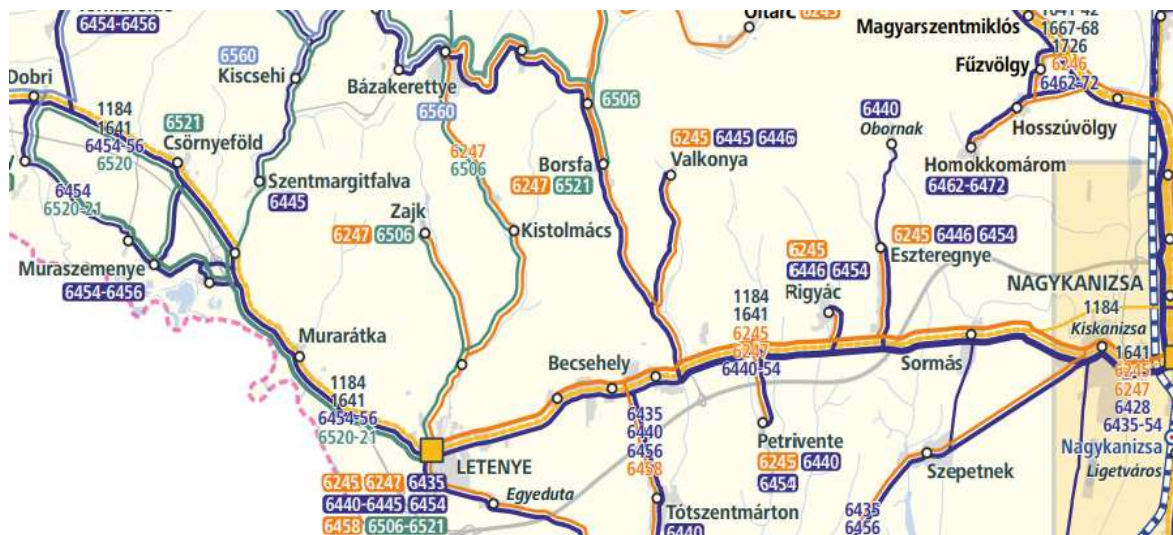
Közösségi közlekedés vizsgálata

A közúti közösségi közlekedést a távolsági forgalom jellemzi, országos közúton bonyolódik. A 7540. j. bek. úton két helyen van buszmegálló (a központban a templomnál kétoldali buszöböl és a Kistolmácsi tó környezetében). Az út 5,60 m széles aszfalt burkolattal rendelkezik.

Járatszámok és azok útvonala, mely a települést érintik:

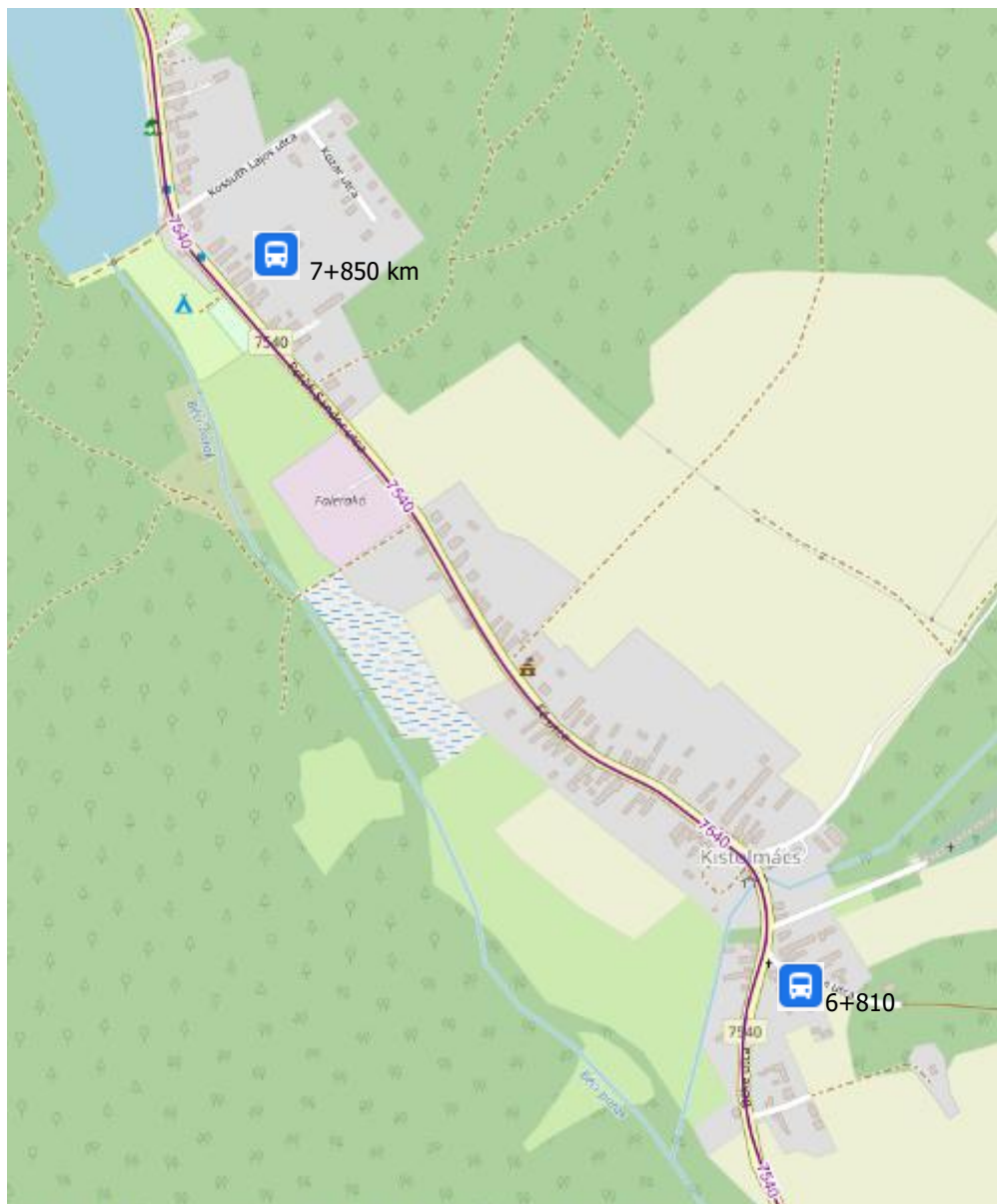
6247 Zalaegerszeg-Bak-Borsfa-Bázakerettye-Letenye-Nagykanizsa

6506 Letenye-Kistolmács-Bázakerettye-Borsfa

(forrás: <https://www.volanbusz.hu/> - 2023. dec. 10-től)

Buszmegállók

Kerékpáros közlekedés vizsgálata

Kiépített kerékpárúttal biztosított közlekedés jelenleg a községben nincs.

Jellemző a közúton való kerékpározás.

Országos, térségi kerékpárút fejlesztési programban nem vesz részt a település.

A gyalogos közlekedés biztonságának növelése érdekében a két településrész biztonságos kerékpáros, gyalogos összekötése miatt a 7540 j. ök. út mentén legalább szükséges és indokolt közlekedési létesítmény kiépítése hosszú távon.

Gyalogos közlekedés vizsgálata

A gyalogsközlekedés számára gyalogos járda a település gyűjtőútjának egy részén, egyes szakaszain épült ki. A meglévő gyűjtőúti szabályozási szélesség megengedi önálló járdafelület kiépítését, míg a helyi közutakon (kiszolgáló-, lakóút) vegyes forgalmú útként gépjármű-gyalogos közlekedésre alkalmasak, hiszen az útfelületek járműforgalma minimális.

Víziközlekedés

A Kistolmácsi-tónak turisztikai felületei vannak. Közlekedési szempontból nem releváns.

Parkolás

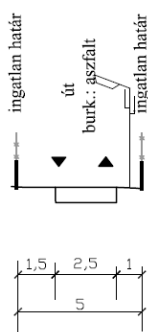
A község közigazgatási központjában van lehetőség megállásra, várakozásra. A lakóutcák szélessége is engedi az útszéli megállásokat.

Keresztszelvények a meglévő állapotról

1. sz. melléklet

M 1:250

Kistolmács

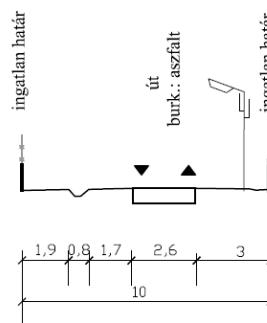

Hegyi u.

B.VI.d. $v=30$ km/h
belterületi kiszolgálóút

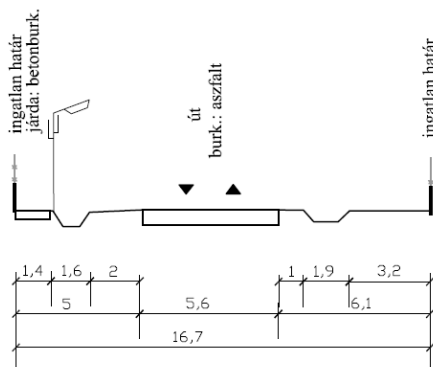
Kossuth Lajos u.

B.VI.d. $v=30$ km/h
belterületi kiszolgálóút

7540. összekötő út
Fő u.

B.V.d. $v=50$ km/h
belterületi gyűjtőút

14. Közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás

14.1. Vízellátás

Kistolmács község vízellátása önálló vízellátó rendszer keretében 1992-ben valósult meg, mely az üzembe helyezés után vízjogi üzemeltetési engedélyt (10 261/5/1994 szám) kapott.

A rendszer vízbázisát adó B-1 kat. számú kút, továbbá a nyomásfokozó szivattyú és a vízkezelő berendezések a 37/1 hrsz.-ú ingatlanon találhatók.

A rendszer részeként a község DK-i részén, a 08/2 hrsz.-ú külterületi ingatlanon

50 m³-es magaslati tározó (túlfolyószint:212,45 mBf.) készült, amely a vízellátó rendszer nyomásszintjét biztosítja.

A kitermelhető vízmennyiség a módosított határozat szerint 6 000 m³ /év.

A kút adatai:

Kút jele	Kút helye: EOV koordináták	Talpmélység [m]	Üzemi vízszint [m]	Kapacitás [l/min]
1. számú kút (B-1. kat. sz.)	Y=473 777,02 m X=129 291,21 m	60,00	14,2	200

A vízbázis nem tartozik a sérülékeny kategóriába.

A víz közmű hálózat KM PVC nyomócsőből, a bekötések KPE csőből készültek.

A település vízvezeték hálózata 2,9 km nyomócsőből készült.

A vízvezeték kiépítettsége a község egészét lefedi.

Oltóvíz vételezésre a hálózatra telepített föld feletti tűzcsapok szolgálnak.

Vízbekötések száma a 2021 év végi állapot szerint 127 db.

Az éves összes vízfogyasztás 5 140 m³, ebből a háztartásoknak szolgáltatott víz 4 000 m³/év.

A víziközmű rendszer rekonstrukciója valamint a tározó építészeti, gépészeti és villamos hálózata felújításra szorul.

Biztonságos üzemeltetés feltételeként új tartalék kút létesítésére a vízjogi létesítési engedély már kiadásra került.

Üzemeltető a Dél-zalai Víz és Csatornamű ZRT. 8800 Nagykanizsa, Kisfaludy Sándor utca 15/a. Vízellátási Üzemvezetőség (8868 Letenye, Kárpáti utca 22.).

14.2. Szennyvízelvezetés

A település szennyvízcsatorna hálózattal nem rendelkezik. Az önkormányzat csatornaépítésre vonatkozó eddigi pályázati próbálkozásai eredménytelenek voltak.

Kistolmács Önkormányzata azóta is keresi az alternatív megoldásokat, és pályázati lehetőségeket szennyvízelvezetés megoldására.

A csatornahálózat kiépítéséig marad a zárt szennyvízgyűjtő rendszer. A szippantott szennyvíz elhelyezése az önkormányzat által kijelölt befogadóba történik.

14.3. Gázellátás

A községben gáz közművezeték nincs.

14.4. Villamosenergia ellátás

Kistolmács község villamosenergia ellátását az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt. (7626. Pécs, Búza tér 8/a) biztosítja, a Söjtör 120/20 kV-os alállomás SOJT 220006 cellájából induló, 22 kV-os szabadvezetékre csatlakozó, 22/0,4 kV-os transzformátor állomásokon keresztül.

A község területén 3 db. E.ON tulajdonú transzformátor állomás található. A 22/0,4 kV-os transzformátor állomások adatai az alábbi táblázatban láthatók.

Szám	Üzemeltető üzem	Alállomások kivezetés	Primer feszültség	Állomás száma	Állomás neve	Állomás kategóriája	Állomás típusa	Tulajdonos
1.	Nagykanizsa	SOJT 220006	22 kV	15165	2. TR	Beton áttört, egytörzsű	OTR 20/400	E.ON ZRT
2.	Nagykanizsa	SOJT 220006	22 kV	15173	KISTOLMÁCS HEGY	Beton áttört, egytörzsű	OTR FF-1400	E.ON ZRT
3.	Nagykanizsa	SOJT 220006	22 kV	15166	1.TR	Beton áttört, egytörzsű	OTR 20/250	E.ON ZRT

Az E.ON 22 kV-os (KÖF) szabadvezeték hálózata vas-, ill. betonoszlopokon, a 0,4 kV-os hálózat – mely nagyrészt csupasz, helyenként szigetelt szabadvezetékes – beton, ill. faoszlopokon van kiépítve. A közvilágítást energiatakarékos fényforrások biztosítják.

A község területét nagyfeszültségű hálózat nem érinti.

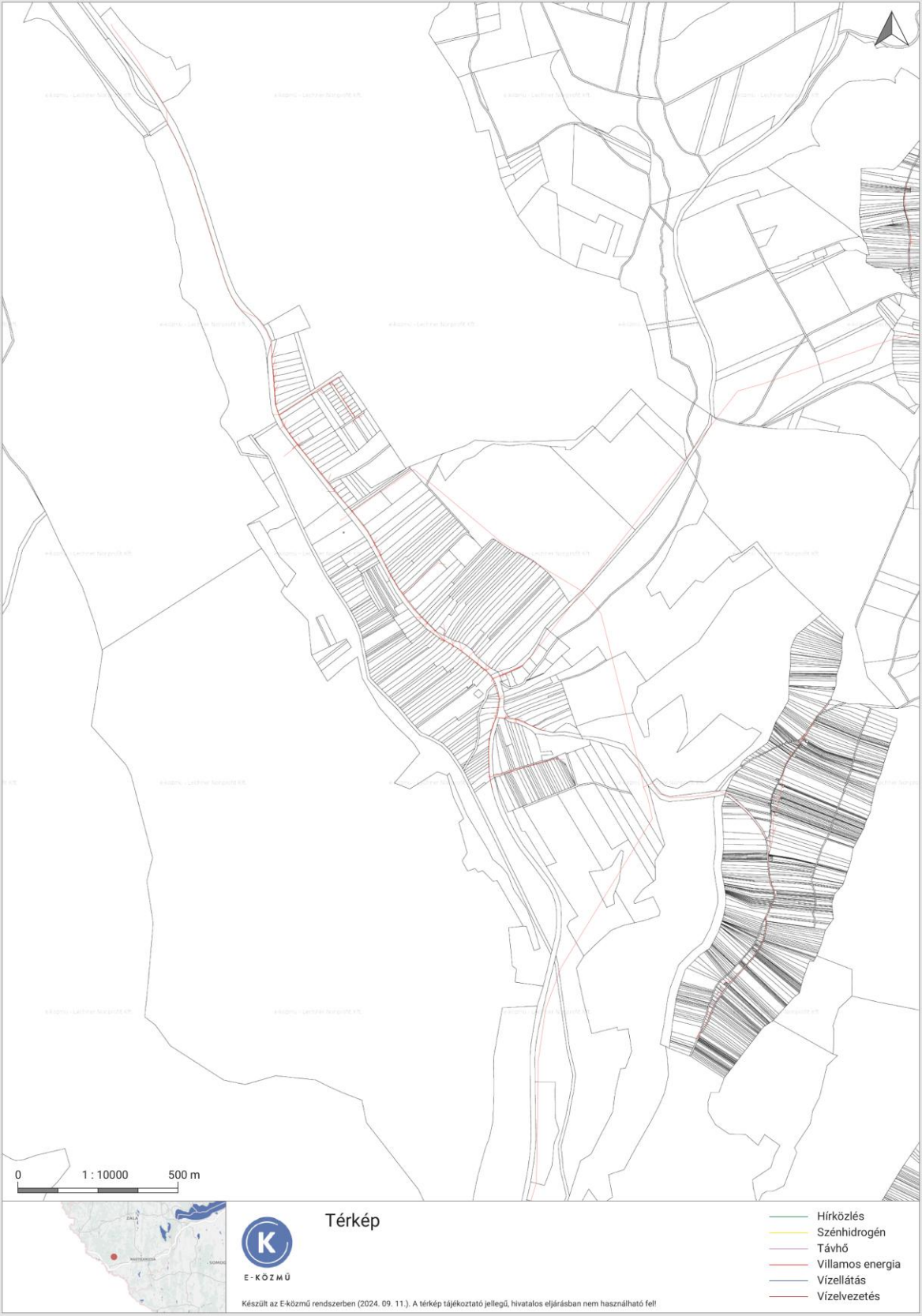
A villamos művek biztonsági övezetének nagyságát, és az ott létesíthető objektumokat, valamint az ott végezhető tevékenységeket a 2/2013.(I.22.) NGM rendelet szabályozza. 22 kV-os szabadvezeték esetén ez a vezeték mindkét oldalán, a szélső áramvezetőktől mért 5-5 m, de a vezeték azon szakaszán, mely a belterületre és a fokozott biztonságra vonatkozó előírások betartásával létesült, 2,5-2,5 m. A biztonsági övezetek teljes szélessége a keresztartók szélességétől függ, ami változó. Földkábelek biztonsági övezetének szélessége (feszültség-szinttől függetlenül) +/- 1 m.

Kistolmács Község Önkormányzata jelenleg 2 helyen használ megújuló energiaforrásokat, melyek a település energia-fogyasztásának 3 %-át fedezik:

Megnevezés	Teljesítmény
Kistolmács, Kultúrház épülete	Napelem – 5 kW
Kistolmács, Szabadidő Központ	Napelem – 5 kW

A megújuló energiaforrások használatát – lehetőség szerint – bővíteni fogják.

Az E.ON ZRT kérése az, hogy a településterv ne tartalmazzon olyan előírást, mely a *meglévő hálózatok felújítását* kizárólag földkábelrel engedélyezi, mert az ellentétes az országos érvényű rendeletekkel. Amennyiben új létesítmény építése miatt villamos hálózat-kiváltásra van szükség, annak költsége az igénylőt terheli. Új utcák kialakításánál, ill. nagyobb teljesítmény-igényű létesítmények (pl. lakópark) tervezésekor előzetes egyeztetést kérnek.

14.5. Hírközlés

Kistolmács község **vezetékes telefon szolgáltatás** szempontjából a 93. sz. Nagykanizsa primer körzetbe tartozik, melynek telefon hálózata a **Magyar Telekom Nyrt.** tulajdona.

A Magyar Telekom Gigabites hálózatok igazgatósága (7632. Pécs, Aidinger János u. 45.) által küldött tájékoztatás szerint a településen rézerű lefedő hálózat üzemel, melynek központja Letenyén van. A települést tápláló berendezés a rajzon kék körrel van jelölve. A berendezéstől a hálózat első síkja közvetlenül földre fektetett, a második sík, és az előfizetői leágazások föld feletti, részben Magyar Telekom tulajdonú, részben erősáramú oszlopsorra szerelve. A települést nem érinti üzemelő, optikai körzethálózat nyomvonala.

A településen vezetékes beszédcélú és szélessávú szolgáltatást nyújtanak, továbbá mobil lefedettséggel is rendelkeznek. A hálózatban jelenleg 34 áramkör üzemel, melyből 2 db. SAT TV.

Az optikai, lefedő hálózat kiépítése folyamatban van. Ezen felül, fejlesztési tervük nincs. A rézhálózat leürítése után, annak föld feletti részét lebontják.

Kistolmács további, vezetékes hírközlési szolgáltatói:

Gelka Hírtech Kft

(8000. Nagykanizsa, Platánsor 4.)

Kanizsatel Kft

(8778. Újudvar, 1631/2 hrsz.)

Hálózataikon kábel TV és internet szolgáltatást kínálnak az előfizetőknek.

Vezeték nélküli hírközlési szolgáltatást

az alábbi szolgáltatók biztosítanak Kistolmács településen:

Magyar Telekom Nyrt.

Technológia Igazgatóság

(1519. Budapest, Pf. 512.)

Kistolmács közigazgatási területén jelenleg nem üzemel vezetékek nélküli telephelyük.

Tervezett telephelyük sincs. A településen 4G szolgáltatást biztosítanak.

A település területét nem érinti a Magyar Telekom által magassági korlátozással védett, mikrohullámú összeköttetés nyomvonala.

CETIN Hungary Zrt

(2045. Törökbálint, Pannon út 1.)

Kistolmács településen nem üzemel bázisállomásuk. Fejlesztést nem terveznek. A településen kínált szolgáltatásaik: ->2G (GSM), 4G (LTE). Magassági korlátozással védett, mikrohullámú összeköttetésük nyomvonala nem érinti a települést.

Az Antenna Hungária Zrt. földfelszíni sugárzású rádió és TV műsorai a község területén megfelelően foghatók.

14.6. Csapadékvíz elvezetés

Kistolmács község Zala vármegye D-i részén, a horvát-magyar határtól É-ra, Letenyétől ÉK-re, attól 9 km-re helyezkedik el.

A település közigazgatási területén az alábbi közcélú vízfolyások, mint felszíni vízelvezetés befogadói találhatóak:

- ÉK-DNy-i folyásirányú a Béci patak, amelybe ÉK-i irányból csatlakozik a Kistolmácsi patak (Mura vízgyűjtő terület)

A befogadó patak a Magyar Állam tulajdonában és a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (9700 Szombathely, Vörösmarty utca 2.) kezelésében van.

A TOP-2.-1.3-16-ZA1-2021-00037 kódszámú, "Települési környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztések" című pályázat keretében a község sikeres pályázatot nyújtott be.

A vízjogi létesítési engedélyezési tervet a Pannonway Építő Kft (8900 Zalaegerszeg, Batsányi János utca 9.) készítette. Tervszáma:8721.

Az engedélyezési és kiviteli terv, mint magasabb szintű tervfajta, részletesen tartalmazza község vízelvezetési tervét, ezért itt annak részleteivel a rendezési terv keretében nem foglalkozunk.

Felelős tervező: Tüske Zsolt VZ-TEL-0067)

A helyszíni szemle (2023. október) alkalmával a tervezett létesítmény építése még nem kezdődött el.

15. Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők

Az egyes létesítmények korlátozást jelentő védelmi követelményeit az alábbi jogszabályok írják elő:

Közlekedési:

Közúti közlekedésről szóló **1988. évi I. tv. 42/A. § (1)** A közút kezelőjének hozzájárulása szükséges

a) külterületen a közút tengelyétől számított ötven méteren, autópálya, autóút és főút vonal esetén száz méteren belül építmény elhelyezéséhez, bővítéséhez, rendeltetésének megváltoztatásához, nyomvonal jellegű építmény elhelyezéséhez, bővítéséhez, kő, kavics, agyag, homok és egyéb ásványi nyersanyag kitermeléséhez, valamint a közút területének határától számított tíz méter távolságon belül fa ültetéséhez vagy kivágásához, valamint

b) belterületen – a közút mellett – ipari, kereskedelmi, vendéglátó-ipari, továbbá egyéb szolgáltatási célú építmény építéséhez, bővítéséhez, rendeltetésének megváltoztatásához, valamint a településrendezési tervben szereplő közlekedési és közműterületen belül nyomvonal jellegű építmény elhelyezéséhez, bővítéséhez, továbbá a közút területének határától számított két méter távolságon belül fa ültetéséhez vagy kivágásához,

c) amennyiben az elhelyezendő létesítmény dőlési távolsága a közút határát keresztezi.

Környezetvédelmi:

OTÉK 38. § (6) A környezetterhelési határérték ismeretének hiányában a szükséges legkisebb védőtávolság mértékét - az építmény kialakításának figyelembevételével - az ügyben illetékes hatóságok esetenként határozzák meg.

OTÉK 38. § (11): Katasztrófaveszélynek, katasztrófa kockázatnak kitett területen beépítésre szánt területet kijelölni, illetve épületet elhelyezni csak a település katasztrófavédelmi besorolásának és a veszélyeztető hatásnak a figyelembevételével lehet.

1995. évi LIII. tv. 25. § (1) A települések területén a környezet terhelhetősége és a településrészek rendeltetése alapján a rendezési tervben övezeteket kell meghatározni

(2) Az egyes övezetekben folytatható tevékenységek a külön jogszabályban a környezetterhelés jellege alapján meghatározott védőtávolság, védőterület megléte és a védelmi előírás megtartása esetén engedélyezhetők.

(3) A kijelölt védőterületen vagy védőtávolságon belül az adott övezet rendeltetésével össze nem férő tevékenység - külön védelmi intézkedés nélkül - nem folytatható.

26. § A település területén zöldterületeket, védőerdőket külön jogszabály szerint kell kialakítani és fenntartani.

27. § A természetes és épített környezet összehangolt védelme érdekében a területfejlesztési koncepciókban, a területrendezési és településszerkezeti tervek elkészítése során a bennük foglalt elképzelések várható környezeti hatásait is fel kell tární és értékelni, - e törvény 43-44. §-aira is figyelemmel - továbbá a szükséges környezetvédelmi intézkedéseket környezetvédelmi fejezetben vagy önálló környezetvédelmi tervben, illetve programban kell rögzíteni. Ezek tartalmi követelményeit e törvény, valamint külön jogszabályok állapítják meg.

145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet 48. § (4) Temető területén kívül, fekvőbeteg-ellátást nyújtó egészségügyi intézmény, szanatórium, szociális ellátó intézmény, lakó- és szállásépület, üdülő, oktatási, nevelési és kulturális intézmény, vendéglátóhely, vendéglátóüzlet ingatlanától számított 1000 méteres távolságon belül hamvasztóüzem nem üzemeltethető. Temető területén belül hamvasztóüzem akkor üzemeltethető, ha a temető bármely kerítésétől számítva minden irányba legalább 200 méteres védőtávolság biztosítható.

50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet 12. § (6) Szennyvizek, szennyvíziszapok és szennyvíziszap komposztok mezőgazdasági felhasználása esetén 300 méter védőtávolságot kell tartani a lakott területtől, lakóépülettől. A szennyvíziszap felszíni kijuttatása esetén a hatóság ezt a védőtávolságot legfeljebb a kétszeresére növelheti. Ha a felhasználásra kijelölt mezőgazdasági terület olyan földterülettel érintkezik, ahol a 9. §, valamint a 12. § (1), illetve (3)-(5) bekezdése szerint tilos szennyvíz, szennyvíziszap vagy szennyvíziszap komposzt mezőgazdasági felhasználása, szintén 300 méter védőtávolságot kell betartani, amelyet az engedélyező hatóság legfeljebb 100 méterre csökkenthet, ha a talajvédelmi terv, illetve az egyszerűsített talajvédelmi terv igazolja, hogy a kijuttatás nem jár egészségügyi, valamint környezeti kockázattal.

Természetvédelmi:

1996. évi LIII. tv. 18. § (3) bekezdése értelmében természeti területen - a jogszerűen beépített területek, valamint vízjogi engedéllyel rendelkező építmények kivételével - tilos a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 50 méteren, tavak partjától számított 100 méteren belül, valamint a vízfolyások hullámterében új építmények elhelyezése.

(4) Tilos a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 1000 méteren belül - a vízkárelhárításhoz szükséges vegyi anyagok kivételével - a külön jogszabályban meghatározott, a vizekre és a vízben élő szervezetre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.

Közmű:

2/2013. (I. 22.) NGM rendelet 6. § (1) Föld feletti vezeték - ideértve a vezeték tartószerkezetén (oszlopán) elhelyezett átalakító és kapcsoló berendezést is az *a)* pont *a)* alpontjában és a *b)* pontban foglalt eltéréssel - biztonsági övezete a vezeték névleges feszültségétől függően, a vezeték mindkét oldalán a szélső, nyugalomban lévő áramvezetőktől vízszintesen és nyomvonalukra merőlegesen mért, következő távolságokra lévő függőleges síkokig terjed:

a) föld feletti szabadvezeték esetében:

aa) 500 kV-ot meghaladó névleges feszültség szint felett 40 méter,

ab) 300 kV felett 500 kV névleges feszültség szintig 28 méter,

ac) 200 kV felett 300 kV névleges feszültség szintig 18 méter,

ad) 35 kV felett 200 kV névleges feszültség szintig 13 méter,

ae) 1 kV felett 35 kV névleges feszültség szintig 5 méter, de a vezeték azon szakaszán, amely a belterületre és a fokozott biztonságra vonatkozó előírásainak megtartásával létesült, 2,5 méter,

af) legfeljebb 1 kV névleges feszültség szintig 1 méter, a vezeték tartószerkezetén (oszlopán) elhelyezett átalakító és kapcsoló berendezés esetében 2,5 méter,

b) föld feletti szigetelt vezeték és univerzális kábel esetében 0,5 méter, a szigetelt vezeték és univerzális kábel tartószerkezetén (oszlopán) elhelyezett átalakító és kapcsoló berendezés esetében 2,5 méter,

c) föld feletti burkolt vezeték esetében legfeljebb 25 kV névleges feszültség szintig 2,5 méter és 1,25 méter a vezeték azon szakaszán, amely a belterületre és a fokozott biztonságra vagy a különleges biztonságra vonatkozó előírásoknak megtartásával létesült,

d) föld feletti vezeték végpontján a biztonsági övezet a végponttól vízszintesen minden irányban mért, a feszültség szinttől függően az a), b) és c) pontban meghatározott távolságokra lévő függőleges síkokig is kiterjed.

(2) Földben elhelyezett vezeték biztonsági övezete mindkét oldalon a vezeték névleges feszültségétől függően

a) 35 kV-nál nem nagyobb névleges feszültség esetében 1 méter,

b) 35 kV-nál nagyobb névleges feszültség esetében 1,5 méter,

a vezeték szélső pontjától vízszintesen és nyomvonalára merőlegesen mért távolságokra lévő függőleges síkokig terjed.

(3) Földben elhelyezett vezeték biztonsági övezete mechanikus védelmet biztosító védőszerkezetben (védőcsőben, kábelcsatornában) elhelyezve a védőszerkezet szélétől mért 0,2 méterig terjed. Több védőszerkezet esetében a távolságot a szélső szerkezettől kell megtartani.

(4) Falra szerelt szigetelt vezeték biztonsági övezete a vezeték köpenyétől a légtér felé mért 0,5 méterig terjed.

(5) Alépítményen, építményen belül, külön légtérben elhelyezett szigetelt vezeték biztonsági övezete a vezeték légtérét határoló falak külső felületéig terjed.

7. § (1) A szabadtéri elhelyezésű, tartószerkezetben elhelyezett átalakító és kapcsoló berendezés biztonsági övezete a berendezés szélétől vízszintesen:

a) 35 kV névleges feszültség szintig 5 méter,

b) 35 kV felett 500 kV névleges feszültség szintig 10 méter,

c) 500 kV névleges feszültség szint felett 15 méter

távolságban lévő függőleges síkokig terjed.

(2) Föld feletti vagy föld alatti épületben, építményben elhelyezett átalakító és kapcsoló berendezés biztonsági övezetét a berendezés falai határolják.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett távolságoktól az építésügyi hatóság a 17. §-ban foglaltak szerint eltérést engedélyezhet.

83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 2. § (3) A parti sáv szélessége:

a) a Duna, a Tisza, a Dráva, a Körösök és a Bodrog mindkét partján a partvonalától számított 10 méterig,

b) az a) pontban nem említett egyéb kizárólagos állami tulajdonú vízfolyások, tavak, tározók és holtágak mentén a partvonalától számított 6 méterig,

c) az a) és b) pontba nem tartozó vizek és közcélú vízellátási művek partvonalától számított 3 méterig terjed.

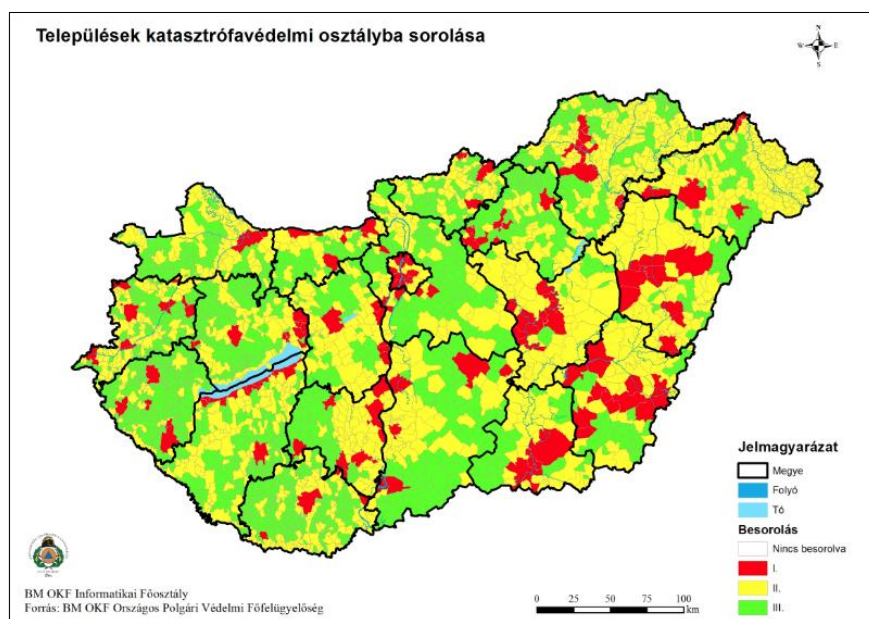
Kistolmácson az alábbi védőterületeket, korlátozó tényezőket kell érvényesíteni:

A 7540 j. országos közút mentén, külterületi szakaszon az úttengelytől mért 50-50 m védőtávolságot kell tartani.

22 kV-os szabadvezeték esetén a vezeték mindkét oldalán, a szélső áramvezetőktől mért 5-5 m, de a vezeték azon szakaszán, mely a belterületre és a fokozott biztonságra vonatkozó előírások betartásával létesült, 2,5-2,5 m. A biztonsági övezetek teljes szélessége a keresztartók szélességétől függ, ami változó. Földkábelek biztonsági övezetének szélessége (feszültség-szinttől függetlenül) +/- 1 m.

Természetvédelmi okokból természeti területen a Béci- és Kistolmácsi-patak szélétől 50 m védőtávolságot kell tartani, a Kistolmácsi víztározó szélétől természeti területen 100 métert. A parti sáv mérete a Béci-patak és a Kistolmácsi-patak mentén 6 méter.

Kistolmács község a települések katasztrófavédelmi besorolásáról szóló 44/2021. (XII. 16.) BM rendelet alapján III. osztályba sorolt.

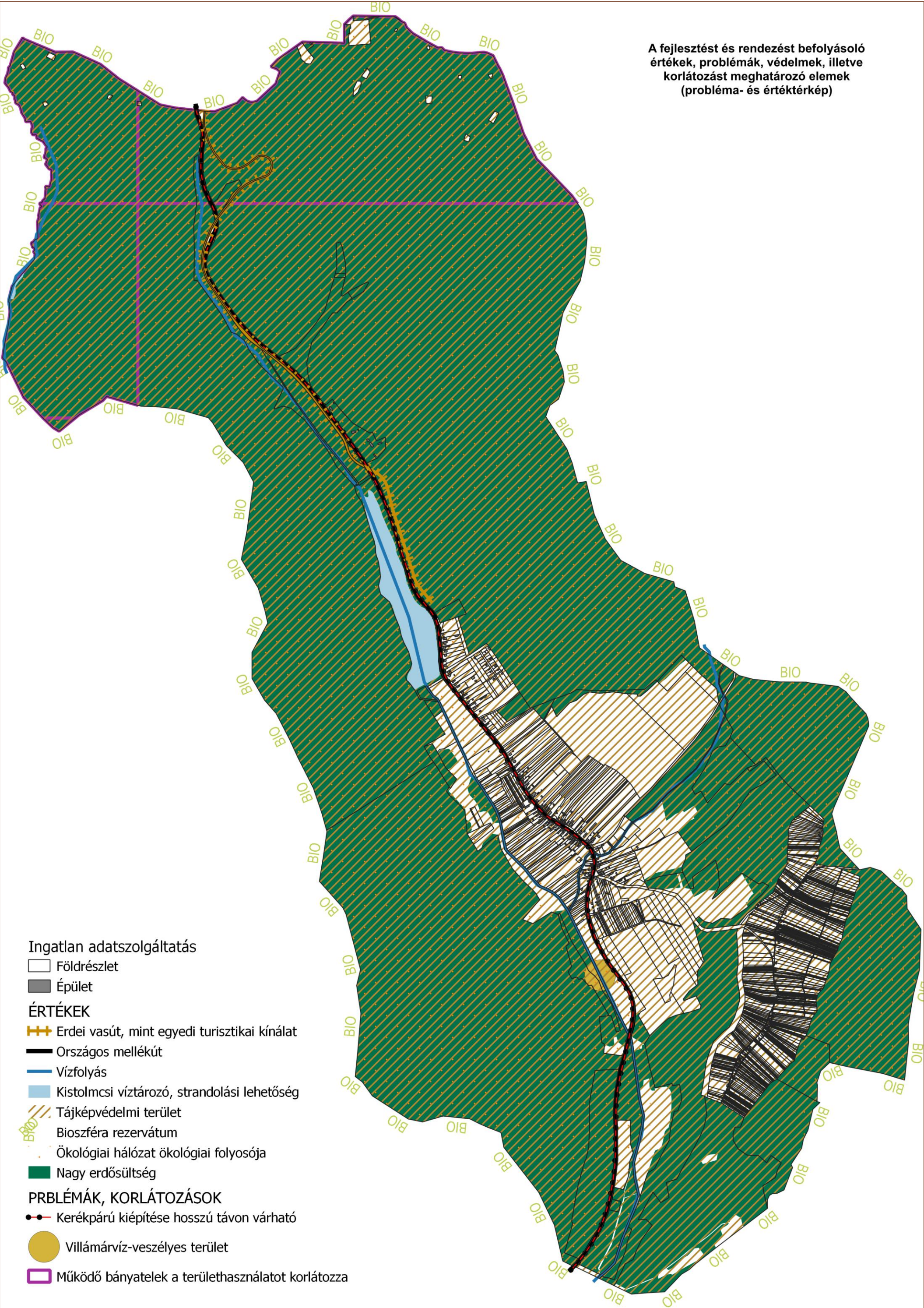

16. Vizsgálati térképek

Kistolmács előnyei	Kistolmács hátrányai
Változó népességszám, ami az utóbbi 3 évben növekedett	Előregedő népesség
A hátrányos helyzetű népesség aránya csökken	Elvándorlás, főként a képzett lakosok, fiatalok köréből
Alacsony munkanélküliség	Jelentős arányú hátrányos helyzetű lakónépesség
Értékes táji, természeti adottságok	Alacsony iskolázottság
Nincs jelentős környezetszennyező forrás	Alacsony presztízsű foglalkoztatási lehetőség
Közterületek és a lakóingatlanok környezete gondozottak	áll leginkább rendelkezésre, az önkormányzat a legnagyobb foglalkoztató (közmunka program)
Belterületen az útburkolat állapota jó	

A lakótelkeken a házikerteket művelik, ami jelentős zöldfelületet eredményez
Nincs környezeti konfliktus
Mezőgazdaság élénk, földek műveltek
Erdők kedvező ökológiai állapota
Kiterjedt erdőállomány, az erdőgazdálkodás számottevő
Egyedi turisztikai adottság az erdei vasúti közlekedési kapcsolat
Idegenforgalmi vonzerő a fürdésre alkalmas tó
Vendégfogadó helyek vannak
Nem ismert földtani veszélyforrás
Meglévő értékes nyersanyag-vagyon

Kevés helyi munkalehetőség
Növekvő, de alacsony jövedelmi szint
Hiányzó közszolgáltatások
Kevés helyi gazdasági szereplő
Csökkenő vállalkezési kedv
Kevés gazdasági ágazat van jelen
Tőkeszegény önkormányzati gazdálkodás
Pályázatfüggő fejlesztési lehetőségek
Jelentős számú felújításra szoruló lakóépület
Elhanyagolt lakóingatlanok rontják a településképet
Légkábék rontják az utcaképet
Úthálózat minősége külterületen leromlott
Kerékpáros infrastruktúra hiányos
Hiányosan kiépített járda
Buszöblök, buszvárók hiánya
Elhasználódott, korszerűtlen közműhálózatok (ivóvíz, elektromos hálózat)
Hiányzó közműhálózat (szennyvíz, gáz)
Egyes időszakokban jelentős pollenkoncentráció = allergiás panaszok
Közterületi zöldfelület fejlesztendő
Közterületi fásítás nem megfelelő, vegyes növényállomány, csonkolt fák rontják az utcaképet.
Energiatakarékos beruházások alacsony volumene jellemző
Faj, fajtaszegény növénytermesztés

Az egyes általános használat szerinti területek és településrészek, infrastruktúra-elemek, továbbá az intézkedést, beavatkozást igénylő területek lehatárolása

